

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดเตรียมความพร้อมทางภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านแม่สะเต อำเภอมกน้อย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
 - 1.1 สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 หลักการ
 - 1.4 จุดหมาย
 - 1.5 คุณลักษณะตามวัย
 - 1.6 ระยะเวลาเรียน
 - 1.7 สาระการเรียนรู้
 - 1.8 ประสพการณ์สำคัญ
 - 1.9 สาระที่ควรเรียนรู้
 - 1.10 การจัดประสพการณ์
 - 1.11 การประเมินพัฒนาการ
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านแม่สะเต พุทธศักราช 2555 ฉบับปรับปรุง
 - 2.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
 - 2.2 หลักการ
 - 2.3 คุณลักษณะตามวัยอายุ 3-5 ปี
 - 2.4 สาระการเรียนรู้
 - 2.5 การประเมินพัฒนาการ
 - 2.6 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนบ้านแม่สะเต
 - 2.7 สภาพการจัดการศึกษา

2.8 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.9 สารการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 5 ปี

2.10 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

2.11 สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.12 การประเมินพัฒนาการ

3. การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ (Whole Language Approach)

3.1 ปรัชญาการสอนภาษาธรรมชาติ

3.2 แนวคิดการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

- 1) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์
- 2) ทฤษฎีการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 3) ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 4) ทฤษฎีการรับภาษา

3.4 ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

- 1) ความหมายของการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 2) ลักษณะสำคัญของการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 3) การประยุกต์การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 4) สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 5) การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติ

3.5 องค์ประกอบตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

- 1) การจัดสภาพแวดล้อมในรูปแบบการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ
- 2) กระบวนการเรียนรู้แบบธรรมชาติตามวัยของเด็ก
- 3) การจัดการเรียนการสอนของครู

4. การจัดเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สูง

4.1 แนวคิดในการพัฒนาความพร้อมทางภาษา

4.2 ความหมายของการเตรียมความพร้อม

4.3 พัฒนาการทางภาษา

4.4 องค์ประกอบของการเตรียมความพร้อม

4.5 การเตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทย

- 4.6 แบบทดสอบความพร้อมทางการเรียนภาษา
- 4.7 วิธีเตรียมความพร้อมทางภาษาไทยชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่น
- 4.8 ปัญหาในการจัดการศึกษาทางภาษาสำหรับเด็ก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 0-5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) การกำหนดหลักสูตรขึ้นเพื่อให้ผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ใช้เป็นแนวทางให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศในด้านของการจัดที่เหมาะสมกับธรรมชาติของการจัดการศึกษา วัย และ พัฒนาการของเด็กถูกต้องตามหลักวิชาการ และกฎหมาย สอดคล้องกับนโยบาย รวมทั้งเหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546, 2546 : ความนำ) กล่าวไว้ดังนี้

สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จัดเป็น 2 ช่วงอายุ คือ หลักสูตรสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี (หมายถึงเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปี 11 เดือน 29 วันลงไป) และหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี (หมายถึงเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) หัวข้อสำคัญที่กำหนดในหลักสูตรประกอบด้วย ปรัชญา การศึกษาปฐมวัย หลักการ จุดหมาย คุณลักษณะตามวัย สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัยกับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น การกำกับ ติดตาม ประเมิน และ รายงาน

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยเป็นแนวคิด ความเชื่อ ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการจัดหลักสูตรซึ่งแนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ ของนักการศึกษาที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับวัยและ พัฒนาการของเด็กและบริบทต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเด็ก ปรัชญาการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการ จัดหลักสูตร และนำไปสู่การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยกำหนดไว้ดังนี้

“การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตาม ศักยภาพภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความ

เข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม”

หลักการ

จากปรัชญาการศึกษาปฐมวัย นำมากำหนดเป็นหลักการในการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องยึดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา 4 ประการคือ

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ประสานการร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายเป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่จะเกิดขึ้นกับเด็กหลังจากจบหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ไม่กำหนดเป็นมาตรฐาน เนื่องจากไม่ต้องการให้เกิดความกังวลใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กที่จะต้องเข้มงวดในการประเมินให้ได้ตามมาตรฐาน รวมทั้งเด็กในวัยนี้มีพื้นฐานทางอารมณ์แตกต่างกันมาก ต้องใช้การสังเกต และความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

การกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดไว้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน และเหมาะสมกับวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการทุก ๆ ด้านตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ หลักสูตรกำหนดคุณลักษณะตามวัยได้ เพื่อความสะดวกของครู หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ไว้ใช้เป็นแนวทางในการสังเกตพัฒนาการเด็ก ซึ่งจะพบว่าเด็กจะมีพัฒนาการช้าหรือเร็วต่างกัน เมื่อถึงวัยนั้น ๆ แล้วไม่เกิดจะได้หาทางช่วยเหลือโดยการกระตุ้น หรือบางครั้งอาจต้องปรึกษาแพทย์ต่อไป

ระยะเวลาเรียน

ระยะเวลาเรียนสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ไม่ได้กำหนดไว้แต่สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี กำหนดไว้ 3 ปี โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุที่ผู้เรียนเข้าเรียน เช่น ถ้าเข้าเรียนอายุ 3 ปี จะเรียน 3 ปี คือ อนุบาล 1-3 ถ้าเข้าเรียนอายุ 4 ปี จะเรียน 2 ปี คือ อนุบาล 1-2 หรือถ้าเข้าเรียนอายุ 5 ปี จะเรียน 1 ปีเป็นต้น ดังนั้น การพาเด็กไปเข้าเรียนจึงต้องคำนึงถึงระบบการจัดการศึกษา การจัดชั้นเรียนของสถานศึกษา และอายุของเด็ก

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ชุมชนชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิด หรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้รักที่ติดต่อกันเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย

ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้

มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่
 - 1.1 การทรงตัวและประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
 - 1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
 - 1.3 การรักษาสุขภาพ
 - 1.4 การรักษาความปลอดภัย
2. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่
 - 2.1 คนตรี
 - 2.2 สุนทรีภาพ
 - 2.3 การเล่น
 - 2.4 คุณธรรม จริยธรรม
3. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่
 - 3.1 การเรียนรู้ทางสังคม
4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่
 - 4.1 การคิด
 - 4.2 การใช้ภาษา
 - 4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ
 - 4.4 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำ ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สาระที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักวัยต่าง ๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่น และทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

3. ธรรมชาติรอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
- 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

- 2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและ แผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้อาคาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

3.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

3.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมดังต่อไปนี้

4.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัด กิจกรรม โดยให้เด็กได้เล่น อิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

4.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่น เกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

4.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาส ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

4.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ค้นหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษาสถานประกอบการที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย อย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

4.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่

แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

4.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการของเด็กต้องประเมินให้ครบทุกด้าน เพื่อนำผลมาพัฒนาเด็กโดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ ฯลฯ ไม่เน้นการใช้ข้อสอบ ควรมีการประเมินเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและประเมินอย่างเป็นระบบหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ผู้ใช้ส่วนใหญ่ คือ ครู และผู้ดูแลเด็กในสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็ก ทั้งการศึกษาในระบบและตามอัธยาศัย (โดยครอบครัว) ในส่วนของการศึกษาในระบบสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (หลักสูตรแกนกลาง) และผนวกกับการจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของชุมชนและท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ถือว่าเป็นกรอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้จัดทุกคนควรศึกษาทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง จนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง การจัดการศึกษาตามหลักสูตร ถือว่าเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กเป็นคนที่มีความรู้ มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต

จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พบว่าเป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 0-5 ปี ซึ่งกำหนดหลักสูตรขึ้นเพื่อให้ผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ใช้เป็นแนวทางให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศในด้านของการจัดที่เหมาะสมกับธรรมชาติของการจัดการศึกษา วัย และ พัฒนาการของเด็กถูกต้องตามหลักวิชาการ

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านแม่สะเต พุทธศักราช 2555 ฉบับปรับปรุง

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตาม

ศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็ก กับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความสามารถ
3. แตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
4. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
5. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
6. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

คุณลักษณะตามวัยอายุ 3-5 ปี

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้และทำความเข้าใจถึงคุณลักษณะตามวัย เพื่อนำไปพิจารณาในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กอายุ 3-5 ปี ในขณะเดียวกันเด็กที่มีอายุเท่ากันอาจมีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล ทำให้พัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจจะเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาต้องเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดประสบการณ์พัฒนาการเด็กให้เต็มศักยภาพและความสามารถของเด็ก หากพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าของพัฒนาการอย่างชัดเจน ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือหรือแก้ไข

คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านร่างกาย
1. รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้น ด้วยแขนทั้งสองข้าง	1. รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง	1. รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้น ด้วยมือทั้งสอง
2. เดินขึ้นลงบันไดได้ด้วยตนเอง	2. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้	2. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
3. กระโดดขึ้น ลงอยู่กับที่ได้	3. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้	3. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง
4. วิ่งตามลำพังได้	4. วิ่งและหยุดได้คล่อง	4. วิ่งได้รวดเร็วและหยุดได้ทันที
5. ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดได้	5. ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นตรงตามที่กำหนดได้	5. ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นโค้งตามที่กำหนดได้
6. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้	6. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้	6. เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
7. ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้	7. ร้อยลูกปัดขนาดเล็กได้	7. ใช้เชือกร้อยวัสดุตามแบบได้
8. มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	8. มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	8. ใช้กลิ้งเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดุมเส้น ผูกเชือก รองเท้า ฯลฯ
9. มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์		

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
1. ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจ และได้คำชม	1. ชอบท้าทายผู้ใหญ่	1. รักครู / ผู้สอน
2. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก	2. เริ่มควบคุมอารมณ์ได้บางครั้ง	2. ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้นมีเหตุผล
3. เริ่มรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง	3. รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง	3. รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบสนใจ	4. รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบสนใจ	4. รู้จักเลือกเล่น ทำงานตามที่ตนชอบ สนใจ และทำได้
	5. เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น	5. รู้จักชื่นชมในความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
5. เริ่มแสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง 6. ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ 7. เริ่มรู้ว่าของสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น 8. เริ่มรู้จักเก็บของเล่น 9. เริ่มรู้จักการรอคอย 10. เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ได้	6. แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง 7. ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 8. ไม่แย่งหรือหยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 9. รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่ 10. รู้จักการรอคอยอย่างเหมาะสมกับวัย 11. รู้จักการตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	6. แสดงความรักเด็กที่เล็กกว่าและสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ 7. ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ 8. ไม่หยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 9. รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้าที่ 10. รู้จักการรอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง 11. รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านร่างกาย
1. ล้างมือได้ 2. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง 3. เริ่มรู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม	1. แต่งตัวได้ 2. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง โดยไม่หกเลอะเทอะ 3. รู้จักทำความสะอาดหลังจากเข้าห้องเข้า ห้องส้วม	1. เลือกเครื่องแต่งกายของตนเองได้ และแต่งตัวได้ 2. ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการรับประทานอาหารได้ 3. ทำความสะอาดร่างกายได้
4. ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) 5. ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง 6. เริ่มปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างง่าย ๆ 7. รู้จักทำงานที่ได้รับมอบหมาย	4. เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ 5. เริ่มช่วยเหลือผู้อื่น 6. ปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงร่วมกัน 7. มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	4. เล่นหรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้ 5. รู้จักการให้และการรับ 6. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา 7. ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
8. เริ่มรู้จักแสดงความรัก 9. ทิ้งขยะให้ถูกที่	8. รู้จักแสดงความรัก 9. ทิ้งขยะได้ถูกที่	8. แสดงความรักได้เหมาะสมกับโอกาส 9. ทิ้งขยะได้ถูกที่

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านร่างกาย
10. ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้	10. รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน	10. ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว
11. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้	11. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้	11. ฟังแล้วนำมาเล่าถ่ายทอดได้
12. บอกชื่อของตนเองได้	12. บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้	12. บอกชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ของตนเองได้
13. รู้จักใช้คำถาม "อะไร"	13. ชอบถาม "ทำไม"	13. ชอบถาม "ทำไม" "อย่างไร" "ทำไม"
14. จัดเขียนเส้นอย่างอิสระได้	14. เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้	14. เขียนชื่อ นามสกุลของตนเองตามแบบได้
15. จับคู่สีต่าง ๆ ได้ประมาณ 3-4 สี	15. ชี้และบอกสีได้ประมาณ 4-6 สี	15. บอกและจำแนกสีต่าง ๆ ได้
16. ยังคิดถึงที่เป็นนามธรรมไม่ได้	16. พูดเกี่ยวกับ "เมื่อวานนี้" "วันนี้" "พรุ่งนี้"	16. บอกเวลา "เมื่อวานนี้" "วันนี้" "พรุ่งนี้"
17. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า	17. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้	17. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ดี
เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านสติปัญญา	พัฒนาการด้านสติปัญญา	พัฒนาการด้านสติปัญญา
1. อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว	1. สำรวจและทดลองเล่นกับของเล่นหรือสิ่งของต่าง ๆ ได้	1. ใช้สิ่งของรอบ ๆ ตัวเป็นสื่อสมมติในการเล่น/เล่นบทบาทสมมติตามจินตนาการ
2. วาดภาพตามความพอใจ	2. วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้	2. วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้
3. สนทนาได้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้	3. เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้	3. เล่านิทาน เล่าสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
4. เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ได้	4. เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้	4. เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้
5. เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น	5. เรียนรู้จากการสังเกตทั้งด้วยตนเอง	

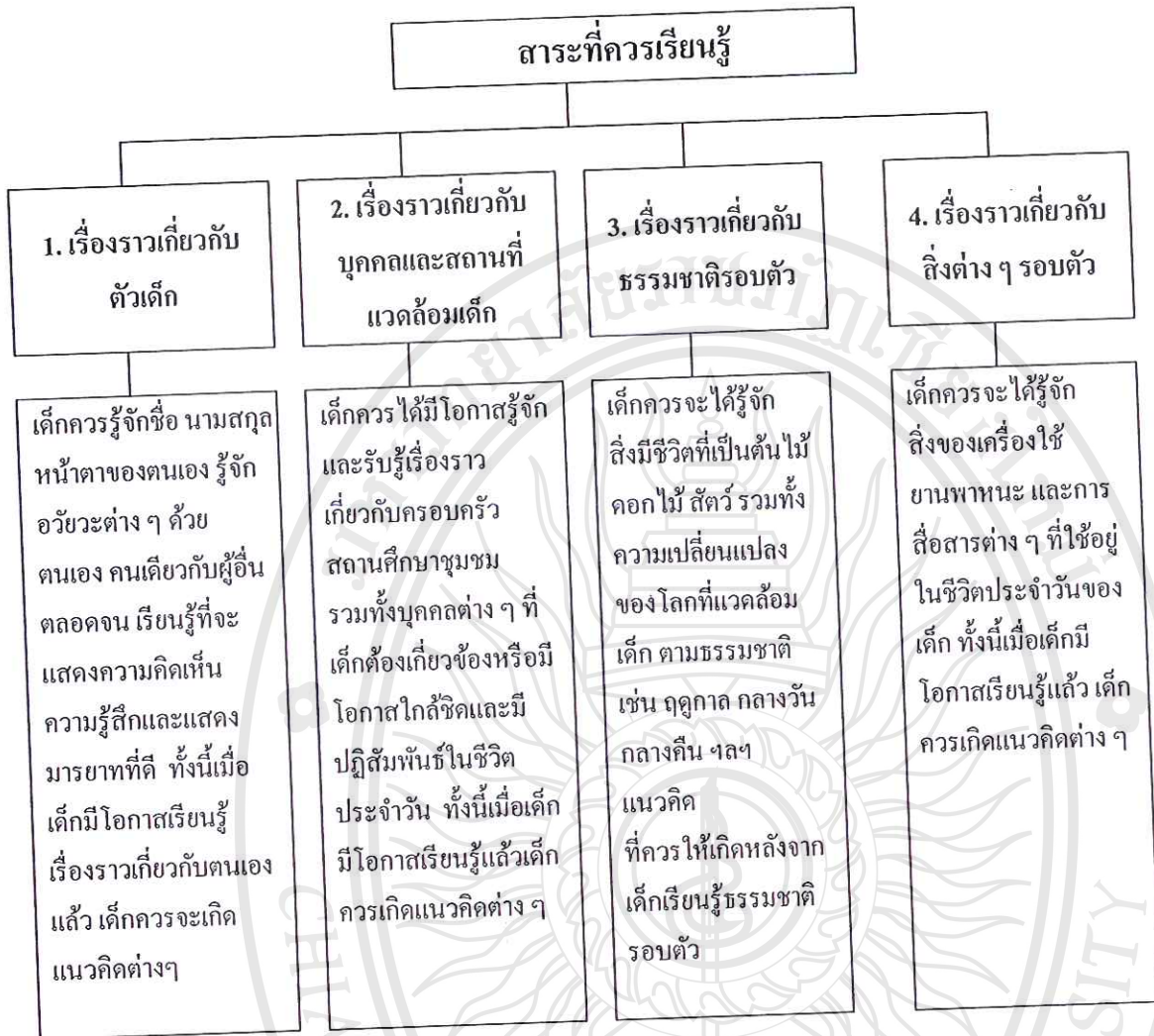
สาระการเรียนรู้

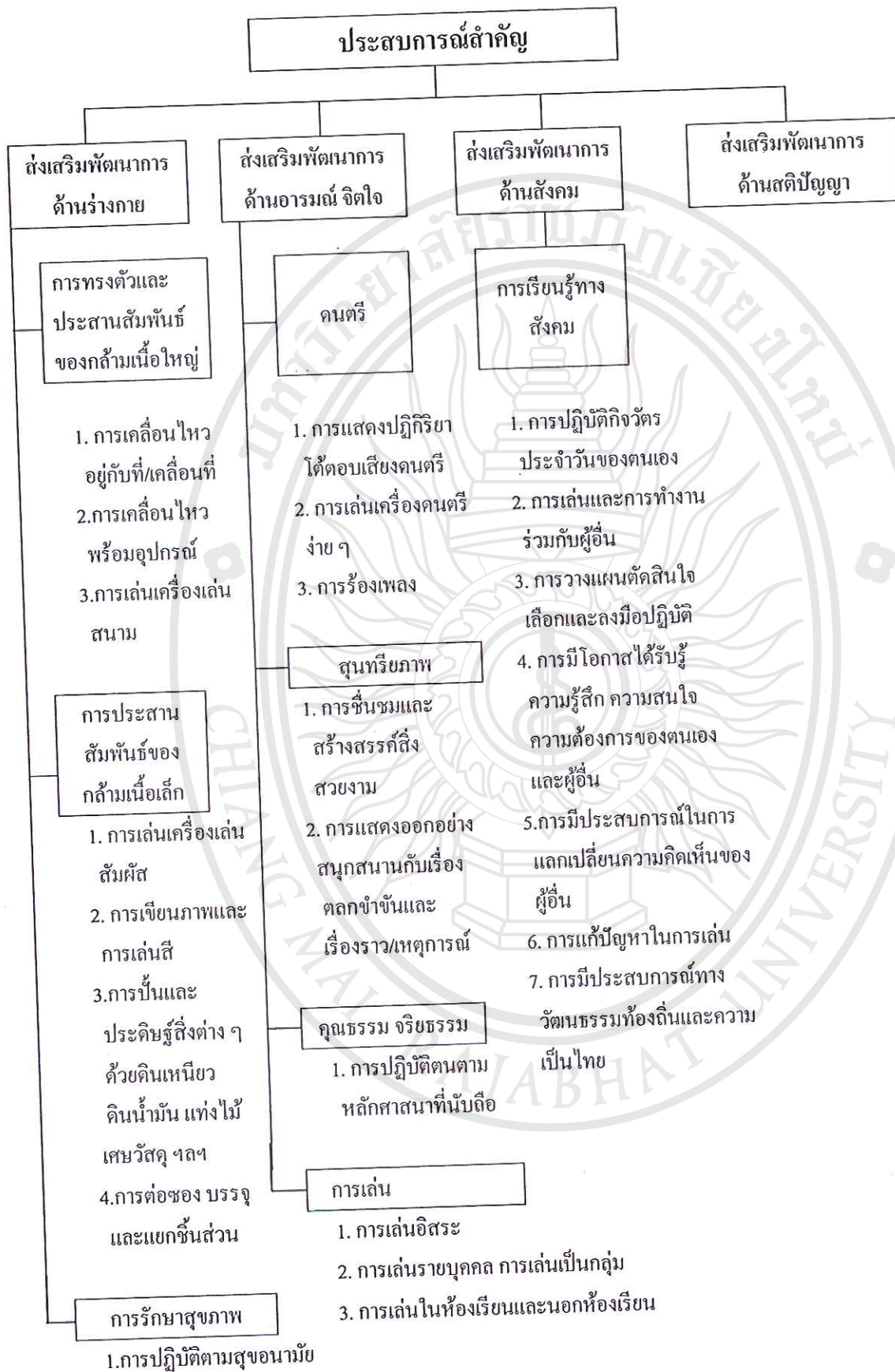
สาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคลและ สถานที่แวดล้อม ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมี ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นับเนื้อหาการท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะ การเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อ ตนเองและผู้อื่นรักการเรียนรู้ รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้ กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

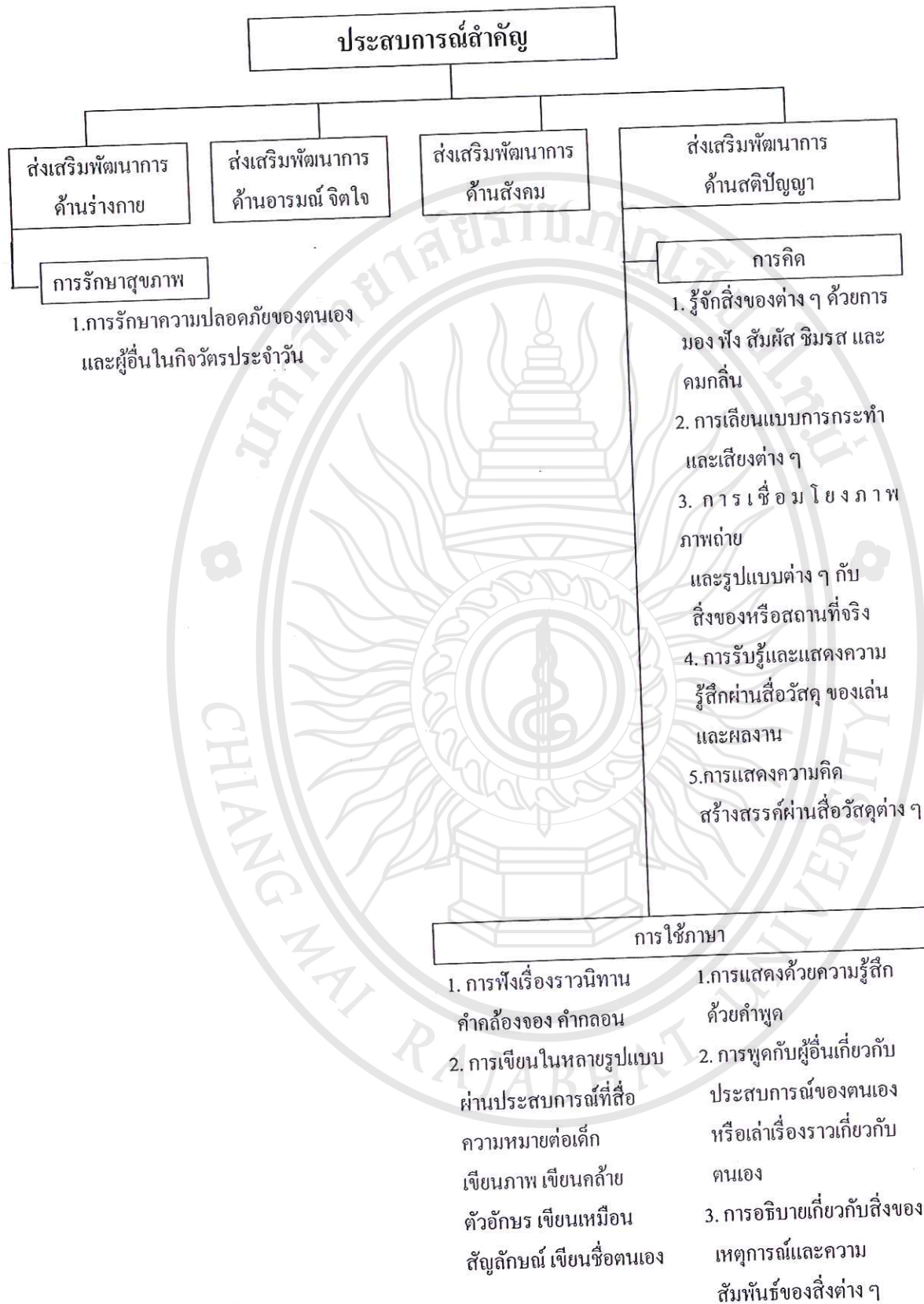
- สาระที่ควรเรียนรู้
- ประสพการณ์สำคัญ

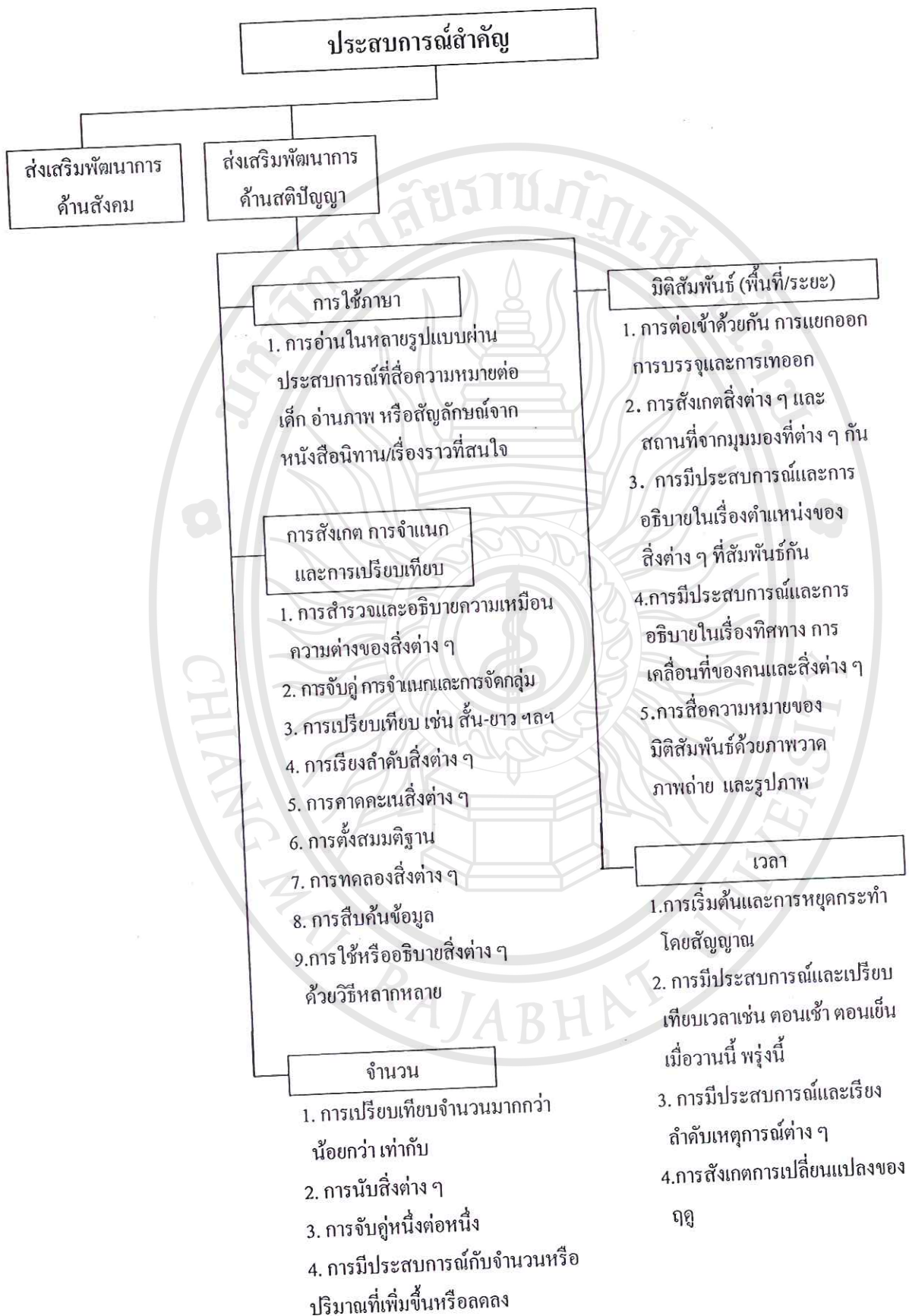
สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิด การเรียนรู้ แต่ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา แต่เป็นการให้เด็กเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์ สำคัญโดยเนื้อหาสามารถยืดหยุ่นได้ ตามประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สาระที่ เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้พอสรุปได้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

สาระที่ควรเรียนรู้

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวันทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วาง แผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การ ประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบมีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็กรวมทั้งใช้แหล่งข้อมูล หลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การ บันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนบ้านแม่สะเต

โรงเรียนบ้านแม่สะเต ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลนาเกียน อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มี พื้นที่ประมาณ 15 ไร่ ได้ก่อตั้งตามประกาศคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกาศ ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2544 โดยมีนายประกอบกิตติ ปัสสวาท ตำแหน่งหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอมก๋อย มอบหมายให้นายสุรชน นวลทิม ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียน บ้านแม่โขง ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านแม่สะเต ตามคำสั่งสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่ 764/2544 สั่ง ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

เปิดการเรียนการสอนเมื่อ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2544 สอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 124 คน

ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนนักเรียน ทั้งสิ้น 110 คน

โรงเรียนบ้านสะเต ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกียน เป็น โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่พิเศษ มีระยะทางห่างจากส่วนราชการต่างๆ ดังนี้

1. โรงเรียนที่อยู่ใกล้ที่สุด คือ โรงเรียนบ้านแม่โขง ระยะทาง 10 กิโลเมตร

2. ห่างจากที่ว่าการอำเภออมก๋อย

ระยะทาง 68 กิโลเมตร

3. ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 ระยะทาง 158 กิโลเมตร

สี่ประจําโรงเรียน คือ สี่ เทา – ส้ม

อักษรย่อของโรงเรียน คือ “ม.ค.”

สัญลักษณ์ของโรงเรียน คือ รูปเสมาธรรมจักร ประดับด้วยเพชรในส่วนฐานและมีชื่อ

โรงเรียนอยู่ใต้สัญลักษณ์

สภาพการจัดการศึกษา

1. วิสัยทัศน์ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีการส่งเสริมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและความถนัดของผู้เรียน ให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ และจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่

เป้าหมายของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านแม่สะเต มีหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการดังต่อไปนี้

2. ระดับคุณภาพมาตรฐานด้านผู้เรียน

ก่อนประถมศึกษา

ผู้เรียนมีความรักในการแสดงออกของพฤติกรรมตามวิถีชีวิตจริง ของความเป็นจริงและมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้ดี มีความรักและชื่นชมต่อครูที่ให้การศึกษาคือให้ความรู้มาโดยตลอด

ผู้เรียนควรพัฒนาความรู้พื้นฐาน ทักษะการอ่าน การเขียน การพูด มีการสื่อสารสูงขึ้น โดยรับแรง มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี จากกิจวัตรประจำวัน ความสามารถในการแสดงออก การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ตามวัย รักที่จะเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหวตามสภาพจริง มีทักษะในการทำงาน รักการทำงานปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันได้ และมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์จากกิจกรรมตามตารางประจำวันให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ระดับประถมศึกษา

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา พูจาตรงประเด็น ไม่โกหกต่อบุคคลทั่วไปและมีความชื่นชอบในการเล่นนันทนาการอย่างสนุกสนาน มีน้ำหนัก ส่วนสูง สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์เป็นส่วนใหญ่

พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระทุกชั้น เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐาน ในการสื่อสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พัฒนาด้านทักษะความคิดวิเคราะห์ในด้านการจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบ มีความคิดรวบยอด สามารถเชื่อมโยงนำมาวางแผนโครงการ พัฒนาด้านทักษะและรักการเรียนรู้ ค้นคว้า ใฝ่เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งสื่อต่าง ๆ พัฒนาการทำงาน สามารถทำงานร่วมกันและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตจากกิจกรรมทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีประสิทธิภาพจากผลงาน จากการฝึกทักษะ ด้านวินัยและความรับผิดชอบ ควรมีความประหยัดอดออม ในการดูแลทรัพย์สินทั้งส่วนตนและส่วนรวม ในการช่วยเหลือกัน ไม่เอาเปรียบกันและกันส่งเสริมระบบอนามัยที่ชัดเจน ในการให้องค์ความรู้จากการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ การดูแลร่างกายอย่างถูกต้อง ความสะอาดของร่างกายของห้องเรียนและบริเวณสถานศึกษาอย่างเป็นระเบียบตามสภาพจริง ส่งเสริมกิจกรรมการแสดงออกด้านสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เป็นรูปธรรม มีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ระดับคุณภาพมาตรฐานด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในการบริหาร เป็นผู้นำทางวิชาการ มุ่งมั่นอุทิศตนในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในสังคมแก่ผู้เรียน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ การบริหารโดยหลักการมีส่วนร่วม ระบบ กลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ กระตุ้นในการเรียนรู้และการแสดงออกในด้านสุนทรียภาพ ทั้งด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนยังไม่มีผลหลากหลาย กิจกรรมเสริมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและการรัก

สถานศึกษายังทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ หลักสูตรยังขาดความสมบูรณ์ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในการนำไปใช้สอนในแต่ละปีการศึกษา และการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะสื่อธรรมชาติในการประยุกต์ให้ให้เกิดความคุ้มค่าให้เพียงพอและเอื้อต่อการเรียนรู้ในการส่งเสริม ตลอดจนควรมีระบบและกลไกในการสร้างความสัมพันธ์ในบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเป็นระบบ

4. ระดับคุณภาพมาตรฐานด้านครู

ครูมีคุณวุฒิตูสยการสอนทุกท่านจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาให้ทัดเทียมกับเขตเมือง มีความสมัครสมาน สามัคคีเป็นอย่งดี มีความอดทนจากสภาพแวดล้อม มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามสภาพจริงบนคอบยสูงที่ห่างไกลความเจริญในยุคโลกาภิวัตน์

ครูโดยรวมควรรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และเป้าหมายของหลักสูตรและสามารถวิเคราะห์หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละปีการศึกษาและควรพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร การเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเนื่องจากครูมีไม่เพียงพอตามเกณฑ์ การจัดการเรียนการสอนยังไม่มีหลากหลาย ส่วนใหญ่เน้นการสอนเชิงบรรยายและเน้นบางกลุ่มสาระ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกแก้ปัญหาและปรับปรุงตนเองให้เกิดการพัฒนาโดยรับแรง กิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักจัดบันทึกความรู้ให้เป็นระบบและนำสู่การปฏิบัติยังทำไม่ได้เด่นชัด การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนยังไม่มีหลากหลายในวิธีการ ส่วนใหญ่เน้นการสังเกต บางประเด็นของข้อมูลยังขาดความต่อเนื่องในด้านการตรวจสอบและความชัดเจนของข้อมูล ในการปรับปรุงการเรียนและเปลี่ยนแปลงการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพและการได้เข้ารับการอบรมในกลุ่มสาระที่ขาดความเชี่ยวชาญไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมง / ปี ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง

5. ด้านคุณภาพการเรียนการสอน

ภารกิจในการจัดการศึกษา

โรงเรียนบ้านแม่สะเต ได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ซึ่งสามารถสรุปภาระกิจของสถานศึกษา ได้ดังนี้

ภารกิจหลัก

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จัดการศึกษาให้กับเด็กวัย 4-5 ปี
2. เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้กับเด็กทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับตาม พระราชบัญญัติการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด

ภารกิจเสริม

โรงเรียนบ้านแม่สะเตได้ดำเนินการพัฒนางานต่าง ๆ นอกเหนือจากภารกิจหลัก โดยได้ ดำเนินการตามแผนงาน โครงการต่างๆ ของโรงเรียนและนโยบาย / โครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาให้สามารถ พัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน

6. ปรัชญาหลักสูตรระดับปฐมวัย

ร่างกายแข็งแรง	พละนาบยสมบรูณ์	เพิ่มพูนสติปัญญา
พัฒนาคุณธรรม	น้อมนำ	เศรษฐกิจพอเพียง

7. วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านแม่สะเต มุ่งพัฒนาให้นักเรียน มีความพร้อมด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งปลูกฝังให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถ แสดงออกได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมพัฒนาไปสู่ความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

8. พันธกิจ

1. พัฒนาและสรรหาครูที่มีคุณภาพ
2. จัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้านอย่าง

สมดุล

3. ปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม

หลักการของปฐมวัย

4. พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

9. เป้าหมาย

1. พัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน เหมาะสมตามศักยภาพ โดยการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. เด็กปฐมวัยมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย

3. เด็กสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมตามศักยภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1. ด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะ ตามเกณฑ์อายุ	1. น้ำหนัก/ส่วนสูงได้สัดส่วนตาม เกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2.1.1)	1. น้ำหนัก/ส่วนสูงได้สัดส่วนตาม เกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2.1.1)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 รู้จักรักษาสุขภาพ อนามัยและความ ปลอดภัย	1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ได้บางชนิด (2.2.2) 2. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและ หลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้ (2.2.1) 3. ขับถ่ายได้เป็นเวลา 4. นอนหลับพักผ่อนเป็นเวลา 5. รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของ ตนเอง (2.2.3) 6. รู้ถึงความไม่ดีของสิ่งเสพติด (2.2.4) 7. มีสุขภาพดี เช่น สุขภาพการได้ยิน สายตา และสุขภาพฟัน (2.1.2)	1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้ หลายชนิด (2.2.2) 2. ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร หลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้สะอาด และเรียบร้อย (2.2.1) 3. ขับถ่ายเป็นเวลาและดูแลความสะอาด ได้ 4. พักผ่อนได้เป็นเวลา 5. ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่นได้ (2.2.3) 6. รู้ถึงความไม่ดีของสิ่งเสพติดและสิ่ง มอมเมา (2.2.4) 7. มีสุขภาพดี เช่น สุขภาพการได้ยิน สายตา และสุขภาพฟัน (2.1.2)

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี	1. วิ่งแล้วหยุดได้โดยเสียการทรงตัวเล็กน้อย (5.1.1) 2. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ (5.1.1) 3. เดินขึ้นบันไดขึ้นลงบันไดได้ (5.1.1) 4. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าตามแนวได้ (5.1.1)	1. วิ่งอย่างรวดเร็วแล้วหยุดได้โดยไม่เสียการทรงตัว (5.1.1) 2. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง (5.1.1) 3. เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว (5.1.1) 4. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าและถอยหลังตามแนวได้ (5.1.1)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว	1. โยนลูกบอลไปข้างหน้าได้ (5.1.1) 2. รับลูกบอลได้โดยไม่ใช้ลำตัวช่วย (5.1.1) 3. เขียนรูปสี่เหลี่ยมมีมุมชัดเจน (5.1.2) 4. ตัดกระดาษตามแนวเส้นได้ (5.1.2) 5. ร้อยลูกปัดที่มีรูขนาดเล็กได้ (5.1.2) 6. นึกกระดาษตามรูปเรขาคณิต Δ ได้ 7. วาดภาพและระบายสีด้วยสีเทียนตามจินตนาการได้ (5.1.2) 8. ปั้นเป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้ (5.1.2)	1. โยนลูกบอลไปข้างหน้าได้อย่างมีเป้าหมาย (5.1.1) 2. รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้ (5.1.1) 3. เขียนรูปสามเหลี่ยมมีมุมชัดเจน (5.1.2) 4. ตัดกระดาษตามรูปภาพได้ (5.1.2) - ร้อยวัสดุต่าง ๆ ได้ (5.1.2) 5. นึกกระดาษตามรูปภาพได้ (5.1.2) 6. วาดภาพระบายสีตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้ (5.1.2) 7. ปั้นเป็นเรื่องราวได้ (5.1.2)

2. ด้านอารมณ์และจิตใจ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 แสดงออกทาง อารมณ์อย่าง เหมาะสมกับวัย และสถานการณ์	1. ร่าเริงแจ่มใส อารมณ์ดี (2.4.1) 2. แสดงออกทางอารมณ์ได้ เหมาะสมกับบางสถานการณ์ 3. ผู้เรียนที่มีความสุขในการเล่น และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (2.4.2)	1. ร่าเริงแจ่มใส อารมณ์ดี (2.4.1) 2. แสดงออกทางอารมณ์ได้ เหมาะสมกับสถานการณ์ 3. ผู้เรียนที่มีความสุขในการเล่นและ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ดี (2.4.2)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความรู้สึกที่ดี ต่อ ตนเองและผู้อื่น	1. ชื่นชมความสามารถของตนเอง ได้ (2.3.2) 2. ชื่นชมความสามารถของผู้อื่นได้ (2.3.2) 3. มีความเชื่อมั่นในตนเองและ กล้าแสดงออก (2.3.1) 4. รู้จักวิธีการปฏิบัติตนต่อตนเอง อย่างเหมาะสมตามวัย (2.3.3) 5. รู้จักวิธีการปฏิบัติต่อ ผู้อื่นอย่างเหมาะสมตามวัย (2.3.3) 6. รู้จักชื่นชมผลงานของตนเอง (7.1.2)	1. พึงพอใจในตนเอง ชื่นชมความ สามารถของตนเอง (2.3.2) 2. พึงพอใจและชื่นชมความสามารถ ของผู้อื่น (2.3.2) 3. มีความมั่นใจในตนเองและกล้า แสดงออกได้อย่างเหมาะสม (2.3.1) 4. สามารถปฏิบัติต่อตนเองอย่าง เหมาะสม (2.3.3) 5. สามารถปฏิบัติต่อผู้อื่นได้ อย่างเหมาะสม (2.3.3) 6. สามารถชื่นชมผลงานของตนเอง และผู้อื่นได้ (7.1.2)

มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัยในตนเอง และมีความ รับผิดชอบ	1. จัดเก็บของเล่นเข้าที่ได้ถูกต้อง (1.1.1) 2. จัดเก็บของใช้เข้าที่ได้ (1.1.1) 3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเข้าแถวได้ (1.1.2) 4. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียนได้ (1.1.3) 5. ปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียนได้	1. จัดเก็บของเล่นเข้าที่ได้เรียบร้อย (1.1.1) 2. จัดเก็บของใช้เข้าที่ได้เรียบร้อย (1.1.1) 3. ทำงานให้สำเร็จด้วยความเรียบร้อย 4. เข้าแถวเรียงตามลำดับได้ (1.1.2) 5. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องได้อย่างถูกต้อง (1.1.3) 6. ปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน ได้ถูกต้อง
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริตและ ยอมรับความ ผิดพลาดของ ตนเองและผู้อื่น	1. ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง (1.2.3) 2. รู้จักขอโทษและให้อภัยเพื่อน 3. รู้จักแยกแยะของตนหรือผู้อื่นได้ตามวัย (1.2.1) 4. พูดความจริงและยอมรับเมื่อทำผิด (1.2.2) 5. รู้จักคืนของที่เก็บได้ให้เพื่อนหรือมอบให้ครู (1.2.4)	1. ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง (1.2.3) 2. แสดงการขอโทษและการให้อภัยผู้อื่นด้วยความเต็มใจ 3. สามารถแยกแยะของตนหรือผู้อื่นได้ ตามวัย (1.2.1) 4. พูดความจริงและยอมรับเมื่อทำผิดด้วยความเต็มใจ (1.2.2) 5. สามารถคืนของที่เก็บได้ให้เจ้าของหรือมอบให้ครูได้ (1.2.4)

มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือ แบ่งปัน	1. แสดงความรักและเมตตาสัตว์ เลี้ยง (1.4.1) 2. รู้จักแสดงความรักเพื่อน 3. รู้จักการแบ่งปันของเล่นของใช้ (1.4.2) 4. รู้จักช่วยเหลือเพื่อน (1.4.3)	1. แสดงความรักและเมตตาสัตว์ต่างๆ (1.4.1) 2. สามารถแสดงความรักเพื่อนและ เด็กที่เล็กกว่าได้ 3. สามารถแบ่งปันของเล่นของใช้ให้ ผู้อื่นได้ด้วยความเต็มใจ (1.4.2) 4. ช่วยเหลือเพื่อนและผู้อื่นด้วยความ เต็มใจ (1.4.3)
ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักประหยัด	1. รับประทานอาหารและค่านม ไม่เหลือทิ้ง (1.5.1) 2. ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายสิ่งของ เครื่องใช้ (1.5.2) 3. รู้จักใช้น้ำ ไฟอย่างประหยัดและ ปลอดภัย (1.5.3) 4. รู้จักคุณค่าของเงิน (1.5.4)	1. รับประทานอาหารและค่านมไม่ เหลือทิ้ง (1.5.1) 2. ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายและใช้ สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด (1.5.2) 3. รู้จักใช้น้ำ ไฟอย่างประหยัดและ ปลอดภัย (1.5.3) 4. เห็นคุณค่าของเงินและการออม (1.5.4)

มาตรฐานที่ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนใจและมีความสุข กับศิลปะ ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	1. สนใจและมีความสุขในการทำงานศิลปะ (3.1.2) 2. สนใจและมีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรี และการเคลื่อนไหว (3.2.1) 3. สนใจธรรมชาติและสิ่งสวยงามรอบตัว (3.1.1)	1. สนใจและมีความสุขในการทำงานศิลปะ (3.1.2) 2. สนใจ ชื่นชม และมีความสุขกับเสียงเพลงดนตรีและการเคลื่อนไหว (3.2.1) 3. สนใจธรรมชาติและสิ่งสวยงามต่าง ๆ (3.1.1)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสดงออกทางด้าน ศิลปะ ดนตรี และ เคลื่อนไหวตาม จินตนาการ	1. แสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ (4.3.2) 2. เคลื่อนไหวได้ตามเพลง และจังหวะ (3.2.2)	1. แสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ (4.3.2) 2. เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ ดนตรีได้ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ (3.2.2)
ตัวบ่งชี้ที่ 3 รักการ ออกกำลังกาย	1. สนใจและมีความสุขในการออกกำลังกาย (3.3.1) 2. สนใจและมีความสุขในกิจกรรมเกมการเล่น (3.3.1) 3. สร้างข้อตกลงวิธีเล่นใหม่ๆ ได้ตามวัย (3.3.2)	1. สนใจและมีความสุขในการออกกำลังกาย (3.3.1) 2. สนใจและมีความสุขในกิจกรรมเกมการเล่น (3.3.1) 3. สร้างข้อตกลงวิธีเล่นใหม่ๆ ได้ตามวัย (3.3.2)

5. ด้านสังคม

มาตรฐานที่ 6 ช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง	1. แต่งตัวได้ด้วยตนเอง 2. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง โดยไม่หกเลอะเทอะ (1.6.3) 3. ล้างมือ ล้างหน้า แปรงฟันได้ด้วยตนเอง 4. เก็บที่นอนด้วยตนเองได้	1. แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว 2. รับประทานอาหารด้วยตนเองได้อย่างเรียบร้อย (1.6.3) 3. ล้างมือ ล้างหน้า แปรงฟันด้วยตนเองอย่างถูกต้องวิธี 4. เก็บที่นอนด้วยตนเองอย่างเรียบร้อย

มาตรฐานที่ 7 รักษารวมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1. ไม่ทำลายต้นไม้ ดอกไม้ (1.4.1) 2. ทิ้งขยะให้ถูกที่ 3. ไม่ทำลายของเล่นของใช้ใน ห้องเรียน (1.5.5) 4. รับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และผลกระทบที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม (2.1) 5. มีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน	1. รักและไม่ทำลายต้นไม้ ดอกไม้ (1.4.1) 2. ทิ้งขยะให้ถูกที่และรู้จักเก็บขยะ - ไม่ทำลายสิ่งของในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน (1.5.5) 3. รู้ถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและ ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อม (2.1) 4. มีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนา สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสัมมาคารวะ และ มารยาทตาม วัฒนธรรมไทย	1. แสดงความเคารพได้เหมาะสม 2. รู้จักกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ 3. รัก เคารพ พ่อแม่ ผู้ปกครองและ แสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณ อย่างเหมาะสมกับวัย (1.3.1) 4. รู้ถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ และแสดงออกซึ่งการตอบแทน พระคุณอย่างเหมาะสม (1.3.2) 5. รู้จักการปฏิบัติตนและแสดงออก ซึ่งความรักชาติได้ตามวัย เช่น ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติหรือ เพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นต้น (1.3.3) 6. รู้จักใช้วาจาสุภาพไพเราะตาม มารยาทไทย (1.6.1) 7. รู้จักมารยาทในการฟัง (1.6.1) - มีมารยาทในการไหว้/แสดงความ เคารพผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม (1.6.1) 8. มีมารยาทในการเดิน 9. รู้จักมารยาทในการนั่ง	1. แสดงความเคารพได้สวยงามและ ถูกต้อง 2. สามารถกล่าวคำขอบคุณและ ขอโทษได้ด้วยความเต็มใจ 3. รัก เคารพ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ แสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณ อย่างเหมาะสมกับวัย (1.3.1) 4. ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ และแสดงออกซึ่งการตอบแทน พระคุณอย่างเหมาะสม (1.3.2) 5. ปฏิบัติตนและแสดงออกซึ่งความ รักชาติได้ตามวัย เช่น ยืนตรงเมื่อได้ ยิน เพลงชาติและเพลงสรรเสริญ พระบารมี เป็นต้น (1.3.3) 6. สามารถใช้วาจาสุภาพไพเราะ รู้จัก ใช้คำพูดตามมารยาทไทย (1.6.1) 7. มีมารยาทในการฟังและปฏิบัติตาม ข้อตกลงที่กำหนด 8. มีมารยาทในการไหว้/แสดงความ เคารพผู้ใหญ่ได้อย่างถูกต้องและ สวยงาม (1.6.1) 9. มีมารยาทในการเดินได้อย่าง เรียบร้อยเหมาะสม 10. มีมารยาทในการนั่งอย่าง เรียบร้อย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
 ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 เล่นและทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้	1. รู้จักรอคอยในการเล่นร่วมกับผู้อื่น 2. เล่นร่วมกับเด็กคนอื่นได้ (7.2.1) 3. รู้จักปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (7.1.1)	1. รอคอยตามลำดับก่อน-หลังในการเล่นร่วมกับผู้อื่น 2. เล่นร่วมกันเป็นกลุ่มได้ (7.2.1) 3. ปฏิบัติตนตามกฎกติกาในการเล่นและการทำกิจกรรมร่วมกัน (7.2.1)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ปฏิบัติตน เบื้องต้น ในการเป็น สมาชิก ที่ดีของสังคมใน ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลงร่วมกันของห้องได้ 2. ปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียนได้ 3. รู้จักใช้สิทธิในการเลือกหัวหน้ากลุ่มหัวหน้าชั้นเรียน 4. รู้จักปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำผู้ตาม (7.2.2)	1. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันของห้องได้ถูกต้อง 2. ปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม 3. สามารถใช้สิทธิในการเลือกหัวหน้ากลุ่มหัวหน้าชั้นเรียนได้ 4. ปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำผู้ตามได้ (7.2.2)

6. ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนทนาโต้ตอบ/ เล่าเรื่องให้ผู้ อื่นเข้าใจ	1. สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็น ประโยคอย่างต่อเนื่อง (4.3.1) 2. เล่าเรื่องตามความคิดของตนเอง ได้ (4.3.1) 3. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งต่อเนื่อง ได้ 4. บอกเรื่องราว ความรู้สึก และ ความต้องการของตนเองได้ (5.3.1) 5. พูดและแสดงออกได้เหมาะสม กับวัย (5.3.2)	1. สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราว ต่อเนื่องได้ (4.3.1) 2. เล่าเรื่องตามจินตนาการและ ความคิด สร้างสรรค์ของตนเอง (4.3.1) 3. ฟังแล้วนำมาถ่ายทอดให้ผู้ อื่นเข้าใจได้ 4. เล่าเรื่องราวพร้อมแสดงความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้ (5.3.1) 5. กล่าวพูดกล้าแสดงออกได้เหมาะสม กับวัยและสถานการณ์ (5.3.2)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 อ่านเขียนภาพและ สัญลักษณ์ได้	1. เปิดและทำทำอ่านหนังสือได้ถูก วิธีขีดเขียนภาพที่มีลักษณะเป็น สัญลักษณ์ได้ 2. ขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือ ได้	1. เปิดและทำทำอ่านหนังสือได้ถูกวิธี พร้อมทั้งเล่าเรื่องไปด้วย 2. เขียนชื่อของตนเองได้ 3. เขียนเป็นคำได้

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความคิดรวบ ยอด ในการเรียนรู้สิ่ง ต่าง ๆ	1. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นชนิดเดียวกันได้ (4.1.1) 2. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปทรงเรขาคณิต Δ O (4.1.1) 3. จำแนกสีที่มีสีเดียวกัน (สีประจำวัน) (4.1.1) 4. บอกคุณลักษณะสิ่งต่าง ๆ ได้ (4.1.1) 5. บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ (4.1.2) 6. บอกความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ (4.1.3) 7. สังเกตและจำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ (5.2.1) 8. บอก/แสดงความรู้สึกที่ได้รับจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ (5.2.2) 9. บอกตำแหน่งบน-ล่าง หน้า-หลัง ได้ (5.5.1) 10. บอกระยะใกล้-ไกลได้ (5.5.1) 11. บอกทิศทางซ้าย-ขวาได้ (5.5.1)	1. จำแนกสิ่งของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประเภทเดียวกันได้ (4.1.1) 2. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปทรงเรขาคณิตที่มีรูปร่างต่างกันได้ (4.1.1) 3. จำแนกสีวันทั้ง 7 และสีคำ เทา น้ำตาล (4.1.1) 4. บอกคุณลักษณะสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง (4.1.1) 5. บอกและอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ 6. บอกและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ (4.1.3) 7. สังเกตและจำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ดี (5.2.1) 8. บอก/แสดงและเปลี่ยนความรู้สึกที่ได้รับจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ (5.2.2) 9. บอกตำแหน่งบน-ล่าง หน้า-หลัง ใกล้-ไกล ตื้น-ลึกได้ถูกต้อง (5.5.1) 10. บอกระยะใกล้-ไกลได้ถูกต้อง (5.5.1) 11. บอกทิศทางซ้าย-ขวาได้ถูกต้อง (5.5.1)

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 2 แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำ กิจกรรมต่าง ๆ	1. พยายามแก้ปัญหาในการเล่น หลังจากได้รับคำชี้แนะ (4.2.1) 2. พยายามแก้ปัญหาในการทำ กิจกรรมหลังจากได้รับคำชี้แนะ (4.2.1) 3. รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาและเริ่ม เรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น (4.2.2)	1. พยายามหาวิธีแก้ปัญหาคด้วย ตนเอง (4.2.1) 2. พยายามแก้ปัญหาในการทำ กิจกรรมหลังจากได้รับคำชี้แนะ ได้ (4.2.1) 3. ตัดสินใจในการแก้ปัญหาและ ยอมรับผลที่เกิดขึ้น (4.2.2)

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทำงานศิลปะตาม ความคิดของตนเอง	1. ทำผลงานศิลปะตามจินตนาการ ได้ (4.3.2) 2. ผู้เรียนที่สื่อความหมายของมิติ สัมพันธ์ด้วยอุปกรณ์การเล่นและ กิจกรรมศิลปะได้ (5.5.2)	1. ทำผลงานศิลปะตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของ ตนเองได้ (4.3.2) 2. - ผู้เรียนที่สื่อความหมายของมิติ สัมพันธ์ด้วยอุปกรณ์การเล่น และกิจกรรมศิลปะได้ (5.5.2)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสดงท่าทางตาม ความคิดของตนเอง	1. แสดงท่าทางตามความคิด จินตนาการอย่างอิสระได้	1. แสดงท่าทางเล่นบทบาทสมมติ ตามจินตนาการและความคิด สร้างสรรค์
ตัวบ่งชี้ที่ 3 เล่าเรื่องราวหรือ นิทานตามความคิด ของตนเอง	1. เล่านิทานหรือเรื่องราวตาม จินตนาการได้	1. เล่านิทาน เล่าเรื่องราวตาม จินตนาการและแสดงความคิด ของตนเองได้

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนใจเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	1. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจตามวัยได้อย่างมีความสุข (6.2.2) 2. มีความสนใจหนังสือ (6.1.3) 3. สนใจซักถามอยากรู้อยากเห็นสิ่งรอบตัว (6.2.1)	1. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีความสุข (6.2.2) 2. รักหนังสือและมีความสนใจในการอ่านเขียน (6.1.3) 3. สนใจซักถามอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ (6.2.1)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสวงหาคำตอบ ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	1. รู้จักหาคำตอบ/ข้อสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ (6.1.1) 2. ผู้เรียนที่รู้จักตั้งคำถามอะไร ใคร ที่ไหน ในสิ่งที่สงสัยหรือสนใจเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบได้ (6.1.1) 3. สนใจเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย (6.1.2) 4. ผู้เรียนที่ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ (6.1.3) 5. รู้จักเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 6. สนใจเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ (6.1.2) 7. รู้จักทำกิจกรรมได้ตามลำดับขั้นตอน (7.1.1)	1. แสวงหาคำตอบ/ข้อสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย (6.1.1) 2. ผู้เรียนที่รู้จักตั้งคำถามอะไร ทำไม อย่างไรเพราะอะไรในสิ่งที่สงสัยหรือสนใจเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบได้ (6.1.1) 3. สนใจและตั้งใจเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย (6.1.2) 4. ผู้เรียนที่ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ (6.1.3) 5. สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 6. สนใจและตั้งใจเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย (6.1.2) 7. สามารถทำกิจกรรมได้ตามลำดับขั้นตอน (7.1.1)

2. สารการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ 5 ปี

1. พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ

สภาพที่พึงประสงค์	สารการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. น้ำหนัก / ส่วนสูงได้สัดส่วนตามเกณฑ์	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เรารักความสะอาด</u>	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u>
2. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	1. ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 2. การรักษาความสะอาด ส่วนต่างๆ ของร่างกาย	1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
3. ผู้เรียนมีสุขภาพดี เช่น สุขภาพการได้ยิน สายตา และสุขภาพฟัน	3. ความสะอาดของเสื้อผ้า 4. ความสะอาดของห้องนอน 5. ความสะอาดของร่างกาย	1.2 การเล่นเครื่องสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การต่อของบรรจุภัณฑ์และแยก ชิ้นส่วน
4. ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกายตามวัย	<u>หน่วยกินดีอยู่ดี</u> 1. อาหารที่มีประโยชน์ 2. ประเภทของอาหาร 3. การเลือกรับประทานอาหาร 4. มารยาทในการ รับประทานอาหาร 5. ประโยชน์ของอาหาร <u>หน่วย เราจะโตและแข็งแรง</u> 1. การรับประทานอาหาร และการขับถ่าย 2. การออกกำลังกาย 3. การพักผ่อน 4. ความร่าเริงแจ่มใส 5. การรับอากาศบริสุทธิ์	3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็น กลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง 1.2 การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.3 การวางแผนตัดสินใจเลือก และการลงมือปฏิบัติ 1.4 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 2. มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกการบรรจุ และการเทออก 3. จำนวน 3.1 การนับสิ่งต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์บางชนิด 2. ล้างมือหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม 3. ขับถ่ายเป็นเวลา 4. พักผ่อนเป็นเวลา 5. ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น 6. ผู้เรียนรู้จักเกี่ยวกับความไม่ดีของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เรารักความสะอาด</u> 1. ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 2. การรักษาความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 3. ความสะอาดของเสื้อผ้า 4. ความสะอาดของห้องนอน 5. ความสะอาดของร่างกาย <u>หน่วย เราจะโตและแข็งแรง</u> 1. การรับประทานอาหารและ 2. การขับถ่าย 3. การออกกำลังกาย 4. การพักผ่อน 5. ความร่าเริงแจ่มใส 6. การรับอากาศบริสุทธิ์ <u>หน่วย หนูน้อยคนเก่ง</u> 1. กิจกรรมประจำวัน 2. การอาบน้ำและแปรงฟัน 3. การใช้ห้องน้ำ 4. การแต่งตัว 5. การกินอาหาร <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น 2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. พืช – สัตว์ มีพิษ 5. การเดินทาง	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 2. การรักษาสุขภาพ 2.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 3. การรักษาความปลอดภัย 3.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. สนุกสนาน 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง 1.2 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น 1.3 การแก้ปัญหาในการเล่น

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 3. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ 3.1 การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้คล่องแคล่ว ประสาน

สัมพันธ์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. วิ่งและหยุดได้โดยเสีย การ ทรงตัวเล็กน้อย 2. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ ได้ 3. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้า ได้ 4. เดินต่อเท้าไปข้างหน้า ตามแนวได้	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัว เด็ก <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น 2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. พืช - สัตว์ - มีพิษ 5. การเดินทาง <u>หน่วย เพื่อนรัก</u> 1. การคบเพื่อน 2. การเล่นกับเพื่อน 3. การทำงานกับเพื่อน 4. การปฏิบัติกับเพื่อน 5. การอยู่ในสังคมอย่างมี ความสุข	ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส 2.2 การต่อของ บรรจุ เทและแยก ชิ้นส่วน 3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่น เป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสดูแลความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของ ตนเองและผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบ การณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราว เกี่ยวกับตนเอง 2. มิตรสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ และการเทออก

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. โยนลูกบอลไปข้างหน้าได้	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. รับลูกบอลได้โดยไม่ใช้ลำตัวช่วย	หน่วย เราจะปลอดภัย	1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
3. เขียนรูปสี่เหลี่ยมมีมุมชัดเจน	1. การเล่น	1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
4. ตัดกระดาษตามแนวเส้นได้	2. การทำกิจกรรม	1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม
5. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเล็กได้	3. การใช้ยา	2. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
	4. พืช - สัตว์ มีพิษ	2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
	5. การเดินทาง	2.2 การต่อของ บรรจุ เทและแยกชิ้นส่วน
	หน่วย หนูจะเป็นนักเขียน	3. การรักษาสุขภาพ
	1. จี๊ดจี๊ด เขียนเขียน	3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
	2. ชื่อนามสกุลของตนเอง	4. การรักษาความปลอดภัย
	3. คำและข้อความ	4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมประจำวัน
	4. รูปเรขาคณิต	ด้านอารมณ์และจิตใจ
	5. ตัวอักษร	1. การเล่น
	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	1.1 การเล่นอิสระ
	หน่วย คิดเป็นเล่นสนุก	1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม
	1. การวัดความยาว	1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
	2. การชั่งน้ำหนัก	
	3. การตัด ตวง	
	4. การนับเวลา	
	5. การกะประมาณ คาดคะเน	

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสได้รับรู้ ความรู้สึก ความสนใจ และความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วย คำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบ การณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราว เกี่ยวกับตนเอง 2. มิตรสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะเวลา) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยก ออก การบรรจุ และการเทออก

2. พัฒนาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี 2. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ 3. ผู้เรียนมีความสุขในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น 2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. พืช - สัตว์ มีพิษ 5. การเดินทาง <u>หน่วย เด็กดี</u> 1. มารยาทงาม 2. การพูด 3. มีระเบียบวินัย 4. ขยันอดทน 5. มีน้ำใจงาม สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย วันขึ้นปีใหม่</u> 1. วัน เดือน ปี 2. วันขึ้นปีใหม่ 3. อายุเพิ่มขึ้น 4. ของขวัญปีใหม่ 5. พรปีใหม่	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม 2. การรักษาสุขภาพ 2.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 3. การรักษาความปลอดภัย 3.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การแก้ปัญหาในการเล่น

ตัวบ่งชี้ที่ 1 แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย วันเด็ก วันครู</u> 1. เด็กดี 2. วันครู 3. ศิษย์ที่ดี 4. การอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข 5. วันเด็ก <u>หน่วย เรารักกันได้</u> 1. การแสดงอารมณ์ 2. ความเป็นมิตร 3. ความสามัคคี 4. ความเสียสละ 5. ความห่วงใย สาระที่ 2 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย เรื่องของสี</u> 1. ประเภทของสี 2. ชื่อของสี 3. ประโยชน์ของสี 4. สิ่งที่มีสีและไม่มีสี 5. สีที่ใช้เป็นสัญลักษณ์	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกรู้สึกด้วยคำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 2. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ 2.1 การเปรียบเทียบ เช่น สิ่งที่มีสี สิ่งที่ไม่มีสี 3. มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 3.1 การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน 3.2 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด และรูปภาพ 4. เวลา 4.1 การเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. พึงพอใจในตนเอง ขึ้น ชมความสามารถและ ผลงานของตนเองและ ผู้อื่นได้	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัว เด็ก หน่วย หนูจะโตแล้ว 1. ห้องเรียนใหม่ 2. คุณครูคนใหม่	ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
2. ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่น ในตนเองและกล้า แสดงออกอย่าง เหมาะสม	3. สาระการเรียนรู้ ป.1 4. การเตรียมความพร้อม 5. การส่งมอบเด็ก	2. การรักษาสุขภาพ 2.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
3. ผู้เรียนรู้จักวิธีการปฏิบัติ ต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างเหมาะสมตามวัย	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลและสถานที่แวดล้อม เด็ก หน่วย ปฐมวัยเทศ(เรามา โรงเรียน) 1. ห้องเรียนของหนู 2. สถานที่นอกห้องเรียน 3. คุณครูของหนู 4. ของใช้ส่วนตัว 5. เพื่อน ๆ ของหนู หน่วย โรงเรียนของเรา 1. หน้าที่ของนักเรียน 2. การช่วยงานโรงเรียน 3. การปฏิบัติตนตามกฎของ โรงเรียน 4. เด็กดีของโรงเรียน 5. บุคลากรในโรงเรียน	ด้านอารมณ์และจิตใจ 1. สุนทรีภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่ง สวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่าง สนุกสนานกับเรื่องตลก จำขึ้น และ เรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนาน ต่างๆ ด้านสังคม 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสได้รับรู้ ความรู้สึก ความสนใจ และความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. พึงพอใจในตนเอง ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่นได้	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย <u>วันเด็ก วันครู</u> 1. เด็กดี 2. วันครู 3. ศิษย์ที่ดี 4. วันเด็ก 5. การอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักตั้งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
2. ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	หน่วย <u>เรารักกันได้</u> 1. การแสดงอารมณ์ 2. ความเป็นมิตร 3. ความสามัคคี 4. ความเสียสละ 5. ความห่วงใย	
3. ผู้เรียนรู้จักวิธีการปฏิบัติต่อตนเองและต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสมตามวัย	หน่วย <u>ครอบครัวแสนสุข</u> 1. ความรักในครอบครัว 2. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ 3. ภาควินใจในครอบครัว 4. ทุกคนมีความสำคัญ 5. ร่วมงานในเทศกาลสำคัญ หน่วย <u>นี่คือตัวเรา</u> 1. ชื่อ - สกุล 2. รูปร่างหน้าตา 3. เสียงพูด 4. เอกลักษณ์ 5. เครื่องหมายประจำตัว	

มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. เก็บของเล่นของใช้เข้า ที่ได้	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัว เด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย
2. รับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จ	<u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น 2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. พืช - สัตว์ มีพิษ 5. การเดินทาง <u>หน่วย ศิลปินน้อย</u> 1. การแสดงและการละเล่น 2. การแสดงศิลปะ 3. การร้องเพลง 4. การรวบรวมผลงาน 5. การจัดนิทรรศการ สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็ก <u>หน่วย เครื่องมือ เครื่องใช้</u> 1. ประเภทเครื่องใช้ 2. ประโยชน์ 3. วิธีใช้ 4. วิธีเก็บรักษา 5. ประเภทเครื่องมือ	1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส 2.2 การต่อของบรรจุเทและแยก ชิ้นส่วน 3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่น เป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสดำเนินชีวิต ความรู้สึก ความสนใจ และความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วย คำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประ สการณ์ของตนเองหรือเล่า เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 2. มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยก ออกการบรรจุ และการเทออก

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ชื่อสัตย์ สุจริต และยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. ไม่แย่งหรือหยิบของ ของผู้อื่นมาเป็นของ ตนเอง	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u>
2. รู้จักขอโทษและให้อภัย	หน่วย ปฐมวัย(เรามา โรงเรียน)	1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
3. ผู้เรียนรู้จักแยกแยะของ ตนเองหรือผู้อื่นตามวัย	1. ห้องเรียนของหนู	1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
4. ผู้เรียนที่ไม่พูดปด/ ยอมรับเมื่อทำผิด	2. สถานที่นอกห้องเรียน	1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม
5. ผู้เรียนที่คืนของที่เก็บ ได้ให้เจ้าของหรือมอบ ให้ครู	3. คุณครูของหนู	2. การประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อเล็ก
	4. ของใช้ส่วนตัว	2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
	5. เพื่อน ๆ ของหนู	2.2 การต่อของบรรจุเทและแยก ชิ้นส่วน
	หน่วย โรงเรียนของเรา	3. การรักษาสุขภาพ
	1. หน้าที่ของนักเรียน	3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
	2. การช่วยงานโรงเรียน	4. การรักษาความปลอดภัย
	3. การปฏิบัติตนตามกฎของ โรงเรียน	4.1 การรักษาความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน
	4. เด็กดีของโรงเรียน	<u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u>
	5. บุคลากรในโรงเรียน	1. การเล่น
	หน่วย วันเด็ก วันครู	1.1 การเล่นอิสระ
	1. เด็กดี	1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่น เป็นกลุ่ม
	2. วันครู	1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน
	3. ศิษย์ที่ดี	
	4. วันเด็ก	
	5. การอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมี ความสุข	

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ชื่อสัตย์ สุจริต และยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วยเพื่อนรัก</u> 1. การคบเพื่อน 2. การเล่นกับเพื่อน 3. การทำงานกับเพื่อน 4. การปฏิบัติกับเพื่อน 5. การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสดำเนินชีวิตที่มีความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของ ตนเองและผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วย คำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเองหรือเล่า เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 2. มิตรสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยก ออกจากบรรจุ และการเทออก

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือแบ่งปัน

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง 2. แบ่งปันและเริ่มช่วยเหลือผู้อื่น	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย เพื่อนรัก</u> 1. การคบเพื่อน 2. การเล่นกับเพื่อน 3. การทำงานกับเพื่อน 4. การปฏิบัติกับเพื่อน 5. การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข <u>หน่วย เรารักกันได้</u> 1. การแสดงอารมณ์ 2. ความเป็นมิตร 3. ความสามัคคี 4. ความเสียสละ 5. ความห่วงใย สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย สัตว์เลี้ยงของเรา</u> 1. เจ้าตูบ 2. แมวเหมียว 3. เจ้าขุนทอง 4. กระต่าย 5. ปลาเงิน ปลาทอง	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 1. การรักษาสุขภาพ 1.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย ด้านอารมณ์และจิตใจ 2. การเล่น 2.1 การเล่นอิสระ 2.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 2.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ด้านสังคม 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง ด้านสติปัญญา 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกรักด้วยคำพูด 1.2 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักประหยัด

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน 2. ผู้เรียนรับประทาน อาหารและดื่มนมไม่ เหลือทิ้ง 3. ผู้เรียนไม่ทิ้งขว้างหรือ ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ 4. ผู้เรียนรู้จักใช้สิ่งของ เครื่องใช้ น้ำไฟอย่าง ประหยัดและปลอดภัย 5. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของเงิน และการออม 6. ผู้เรียนไม่ทำลาย สภาพแวดล้อมภายใน ห้องเรียนและภายนอก ห้องเรียน	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัว เด็ก <u>หน่วย เด็กดี</u> 1. มารยาทงาม 2. การพูด 3. มีระเบียบวินัย 4. ขยันอดทน 5. มีน้ำใจงาม สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัว <u>หน่วย ธรรมชาติที่สวยงาม</u> 1. ป่าไม้ 2. ภูเขา 3. แหล่งน้ำ 4. ประโยชน์ 5. การอนุรักษ์ <u>หน่วย ดิน หิน ทราย</u> 1. ประเภทประโยชน์ของดิน 2. ประเภทประโยชน์ของหิน 3. ประเภทประโยชน์ของทราย 4. ลักษณะของดิน หิน ทรายใน ท้องถิ่น 5. การอนุรักษ์	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 2. การรักษาสุขภาพ 2.1 การปฏิบัติตนตาม สุขอนามัย 3. การรักษาความปลอดภัย 3.1 การรักษาความปลอดภัย ของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตร ประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. สุนทรีย์ภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์ สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่าง สนุกสนานกับเรื่องตลก จำจั่น และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่ สนุกสนานต่างๆ <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักประหยัด (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย เครื่องมือ เครื่องใช้</u> 1. ประเภทเครื่องใช้ 2. ประโยชน์ 3. วิธีใช้ 4. วิธีเก็บรักษา 5. ประเภทเครื่องมือ	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกร่วมด้วยคำพูด 1.2 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ 1.3 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือ นิทาน/เรื่องราวที่สนใจ 2. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ 2.1 การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม

มาตรฐานที่ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย

กำลังกาย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนใจและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. สนใจและมีความสุขขณะทำงานศิลปะ	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. สนใจและมีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรี และการเคลื่อนไหว	หน่วย ศิลปะนั้นน้อย	1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
3. ผู้เรียนที่สนใจธรรมชาติและสิ่งสวยงามต่างๆ	1. การแสดงและการละเล่น	1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
4. ผู้เรียนชื่นชมในผลงาน	2. การแสดงศิลปะ	ด้านอารมณ์และจิตใจ
	3. การร้องเพลง	1. สุนทรีย์ภาพ
	4. การรวบรวมผลงาน	1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
	5. การจัดนิทรรศการ	1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ
	สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก	ด้านสังคม
	หน่วย ไม้ดอก ไม้ประดับ	1. การเรียนรู้ทางสังคม
	1. ดอกไม้ที่รู้จัก	1.1 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น
	2. ไม้ประดับที่รู้จัก	
	3. ประโยชน์	
	4. ดอกไม้กับผีเสื้อ	
	5. การดูแลรักษา	
	หน่วย สัตว์โลกน่ารัก	
	1. ลักษณะของสิ่งมีชีวิต	
	2. ที่อยู่อาศัย	
	3. อาหารของสัตว์	
	4. ประโยชน์	
	5. อันตรายจากสัตว์	

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนใจและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เด็ก <u>หน่วย เรื่องของสี</u> 1. ประเภทของสี 2. ชื่อของสี 3. ประโยชน์ของสี 4. สิ่งที่มีสีและไม่มีสี 5. สีที่ใช้เป็นสัญลักษณ์	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรสและดมกลิ่น 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2.2 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ 3. เวลา 3.1 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสดงออกทางด้าน คนตรี การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 2. แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะดนตรี	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก หน่วย ศิลปินน้อย 1. การแสดงและการละเล่น 2. การแสดงศิลปะ 3. การร้องเพลง 4. การรวบรวมผลงาน 5. การจัดนิทรรศการ สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก หน่วย เรื่องของสี 1. ประเภทของสี 2. ชื่อของสี 3. ประโยชน์ของสี 4. สิ่งที่มีสีและไม่มีสี 5. สีที่ใช้เป็นสัญลักษณ์	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนไหวที่ด้านอารมณ์และจิตใจ 1. สุนทรีย์ภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ ด้านสังคม 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น 1.2 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย ด้านสติปัญญา 1. การคิด 1.1 รู้จักสิ่งต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกรักด้วยคำพูด 2.2 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3 รักการออกกำลังกาย

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. สนใจและมีความสุขในการชม/เล่น/ออกกำลังกาย	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. ผู้เรียนที่สร้างข้อตกลงวิธีการเล่นใหม่ๆ ได้ตามวัย	หน่วยเราจะปลอดภัย 1.การเล่น 2.การทำกิจกรรม 3.การใช้ยา 4.พืช – สัตว์ มีพิษ 5.การเดินทาง สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก หน่วย เครื่องมือ เครื่องใช้ 1.ประเภทเครื่องใช้ 2.ประโยชน์ 3.วิธีใช้ 4.วิธีเก็บรักษา 5.ประเภทเครื่องมือ	1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส 2.2 การต่อของ บรรจุ เทและแยกชิ้นส่วน 3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 รักการออกกำลังกาย

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
3. สนใจและมีความสุขในการเล่น/ออกกำลังกาย	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u>	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
4. ผู้เรียนที่สร้างข้อตกลงวิธีการเล่นใหม่ๆ ได้ตามวัย	6.การเล่น 7.การทำกิจกรรม 8.การใช้ยา 9.พืช - สัตว์ มีพิษ 10. การเดินทาง สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย เครื่องมือ เครื่องใช้</u> 6.ประเภทเครื่องใช้ 7.ประโยชน์ 8.วิธีใช้ 9.วิธีเก็บรักษา 10. ประเภทเครื่องมือ	1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส 2.2 การต่อของ บรรจุ เทและแยกชิ้นส่วน 3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3.พัฒนาการ ด้านสังคม

มาตรฐานที่ 6 ช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1.แต่งตัวได้ด้วยตนเอง 2.รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองโดยไม่หกเลอะเทอะ	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย หนูน้อยคนเก่ง</u> 1. กิจวัตรประจำวัน 2. การอาบน้ำและแปรงฟัน 3. การใช้ห้องน้ำ 4. การแต่งตัว 5. การกินอาหาร <u>หน่วย กินดีอยู่ดี</u> 1. อาหารที่มีประโยชน์ 2. ประเภทของอาหาร 3. การเลือกรับประทานอาหาร 4. มารยาทในการรับประทานอาหาร 5. ประโยชน์ของอาหาร	ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 2. การรักษาสุขภาพ 2.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. สุนทรีย์ภาพ 1.1 การชื่นชม สร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก จำขึ้น และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 3. การสังเกตการจำแนกการเปรียบเทียบ

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. สนใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว 2. ทักทายให้ถูกที่ 3. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ 4. รับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม 5. เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	สาระที่ 2 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย ฤดูกาล</u> 1. ลักษณะของอากาศแต่ละวัน 2. ฤดูร้อน 3. ฤดูฝน 4. ฤดูหนาว 5. การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในฤดูต่าง ๆ สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย ผืนและน้ำ</u> 1. การสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติ 2. การเกิดเมฆและฝน 3. ประโยชน์และโทษ 4. แหล่งน้ำธรรมชาติ 5. การใช้น้ำอย่างเห็นคุณค่า <u>หน่วย พืช ผัก ผลไม้</u> 1. ชื่อ พืช ผัก ผลไม้ 2. การปลูก การดูแล 3. ประโยชน์ 4. ดอกไม้กับผีเสื้อ 5. การดูแลรักษา	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 2. การรักษาความปลอดภัย 2.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. สุขทึรียภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ 2. คนตรี 2.1 การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี 2.2 การร้องเพลง 3. การเล่น 3.1 การเล่นอิสระ 3.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม

ตัวบ่งชี้ที่ 1 คุณลักษณะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย ไม้ดอก ไม้ประดับ</u> 1. ดอกไม้ที่รู้จัก 2. ไม้ประดับที่รู้จัก 3. ประโยชน์ 4. ดอกไม้กับผีเสื้อ 5. การดูแลรักษา	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น 1.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 1.4 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึกความสนใจและความต้องการของตนเองและผู้อื่น
	<u>หน่วย สัตว์โลกน่ารัก</u> 1. ลักษณะของสิ่งมีชีวิต 2. ที่อยู่อาศัย 3. อาหารของสัตว์ 4. ประโยชน์ 5. อันตรายจากสัตว์	1.5 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรสและดมกลิ่น 1.2 การรับรู้ความรู้สึกผ่านสื่อวัสดุของเล่นและผลงาน 1.3 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ
	<u>หน่วย สัตว์เลี้ยงของเรา</u> 1. เจ้าตูบ 2. แมวเหมียว 3. เจ้าขุนทอง 4. กระต่าย 5. ปลาเงิน ปลาทอง	

ตัวบ่งชี้ที่ 1 คุณลักษณะภูมิปัญญาและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย ไม้ดอก ไม้ประดับ</u> 6. ดอกไม้ที่รู้จัก 7. ไม้ประดับที่รู้จัก 8. ประโยชน์ 9. ดอกไม้กับผีเสื้อ 10. การดูแลรักษา	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น 1.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 1.4 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจและความต้องการของตนเองและผู้อื่น 1.5 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย
	<u>หน่วย สัตว์โลกน่ารัก</u> 1. ลักษณะของสิ่งมีชีวิต 2. ที่อยู่อาศัย 3. อาหารของสัตว์ 4. ประโยชน์ 5. อันตรายจากสัตว์ <u>หน่วย สัตว์เลี้ยงของเรา</u> 6. เจ้าตูบ 7. แมวเหมียว 8. เจ้าขุนทอง 9. กระต่าย 10. ปลาเงิน ปลาทอง	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรสและดมกลิ่น 1.2 การรับรู้ความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุของเล่นและผลงาน 1.3 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 คุณลักษณะภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย ไม้ดอก ไม้ประดับ</u> 11. ดอกไม้ที่รู้จัก 12. ไม้ประดับที่รู้จัก 13. ประโยชน์ 14. ดอกไม้กับผีเสื้อ 15. การดูแลรักษา	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น 1.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 1.4 การมีโอกาสได้รับรู้
	<u>หน่วย สัตว์โลกน่ารัก</u> 1. ลักษณะของสิ่งมีชีวิต 2. ที่อยู่อาศัย 3. อาหารของสัตว์ 4. ประโยชน์ 5. อันตรายจากสัตว์	ความรู้สึกความสนใจและความต้องการของตนเองและผู้อื่น 1.5 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย
	<u>หน่วย สัตว์เลี้ยงของเรา</u> 6. เจ้าตูบ 7. แมวเหมียว 8. เจ้าขุนทอง 9. กระต่าย 10. ปลาเงิน ปลาทอง	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรสและดมกลิ่น 1.2 การรับรู้ความรู้สึกผ่านสื่อวัสดุของเล่นและผลงาน 1.3 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 คุณลักษณะภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย กลางวัน กลางคืน</u>	<u>ด้านสติปัญญา</u>
	1. กลางวัน	2. การใช้ภาษา
	2. กลางคืน	2.1 การแสดงความรู้สึกรักด้วยคำพูด
	3. ดวงอาทิตย์	2.2 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมาย
	4. ดวงจันทร์ ดาว	ต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ
	5. ประโยชน์ของกลางวัน กลางคืน	3. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ
	<u>หน่วย ธรรมชาติที่สวยงาม</u>	3.1 การตั้งสมมติฐาน
	1. ป่าไม้	3.2 การทดลองสิ่งต่างๆ
	2. ภูเขา	4. มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ)
	3. แหล่งน้ำ	4.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก
	4. ประโยชน์	การบรรจุ และการเทออก
	5. การอนุรักษ์	5. เวลา
	<u>หน่วย ดิน หิน ทราย</u>	5.1 การสังเกตการเปลี่ยนแปลงของฤดู
	1. ประเภทประโยชน์ของดิน	
	2. ประเภทประโยชน์ของหิน	
	3. ประเภทประโยชน์ของทราย	
	4. ลักษณะของ ดิน หิน ทราย ในท้องถิ่น	
	5. การอนุรักษ์	

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. แสดงความเคารพได้	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก หน่วย เด็กดี	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. รู้จักกล่าวคำ ขอบคุณ และ ขอโทษ		1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
3. ผู้เรียนรัก เคารพพ่อแม่ ผู้ปกครองและแสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม	1. มารยาทงาม 2. การพูด 3. มีระเบียบวินัย 4. ขยันอดทน 5. มีน้ำใจงาม	1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
4. ผู้เรียนระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์และแสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม	หน่วย หนูน้อยนักพูด 1. แนะนำตนเอง 2. แสดงความคิด ความรู้สึก 3. การเล่าเรื่อง 4. การตอบคำถาม	ด้านอารมณ์และจิตใจ 1. สุนทรียภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่าง
5. ผู้เรียนปฏิบัติตนและการแสดงออกซึ่งความรักชาติได้ตามวัย เช่น ยืนตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติ หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นต้น	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย โรงเรียนของเรา 1. หน้าที่ของนักเรียน 2. การช่วยงานโรงเรียน 3. การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน 4. เด็กดีของโรงเรียน 5. บุคลากรในโรงเรียน	สนุกสนานกับเรื่องตลก จำขึ้น และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ 2. ดนตรี 2.1 การแสดงปฏิบัติวิริยาได้ตอบเสียงดนตรี 2.2 การร้องเพลง 3. การเล่น 3.1 การเล่นอิสระ 3.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 4. คุณธรรมจริยธรรม 4.1 กาปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
6. ผู้เรียนมีมารยาทในการพูดและการฟัง		

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย วันแม่</u>	<u>ด้านสังคม</u>
	1. ความสำคัญของแม่	1. การเรียนรู้ทางสังคม
	2. การปฏิบัติต่อแม่	1.1 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
	3. สมเด็จพระบรมราชินี	1.2 การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
	4. วันแม่แห่งชาติ	1.3 การปฏิบัติตามวัฒนธรรม
	5. กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ	ท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและความเป็นไทย
	<u>หน่วย วันพ่อ</u>	<u>ด้านสติปัญญา</u>
	1. พ่อของลูก	1. การคิด
	2. การตอบแทนพระคุณของพ่อ	1.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และการดมกลิ่น
	3. วันพ่อแห่งชาติ	1.2 การรับรู้ความรู้สึกผ่านสื่อ
	4. พระราชกรณียกิจ	วัสดุของเล่นและผลงาน
	5. โครงการในพระราชดำริ	2. การใช้ภาษา
	<u>หน่วย วันขึ้นปีใหม่</u>	2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
	1. วัน เดือน ปี	2.2 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
	2. วันขึ้นปีใหม่	2.3 การเขียนในหลายรูปแบบ
	3. อายุเพิ่มขึ้น	ผ่าน
	4. ของขวัญปีใหม่	ประสบการณ์ ที่สื่อความหมาย
	5. พรปีใหม่	ต่อเด็กเขียนภาพ เขียน จิตเขียน เขียน
		คล้ายตัวอักษร เขียนเหมือน
		สัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย วันเด็ก วันครู</u> 1. เด็กดี 2. วันครู 3. ศิษย์ที่ดี 4. วันเด็ก 5. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข <u>หน่วย เมืองไทยเศรษฐกิจพอเพียง</u> 1. เชื้อชาติ 2. สถาบันหลัก 3. สัญลักษณ์ประจำชาติ 4. ภาษาของเรา 5. วัฒนธรรมไทย <u>หน่วย ครอบครัวแสนสุข</u> 1. ความรักในครอบครัว 2. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ 3. ภาควุมใจในครอบครัว 4. ทุกคนมีความสำคัญ 5. ร่วมงานในเทศกาลสำคัญ	<u>ด้านสติปัญญา</u> 3. การสังเกต การจำแนก และเปรียบเทียบ 3.1 การสำรวจและอธิบายความเหมือนความต่างของสิ่งต่าง ๆ 3.2 การทดลองสิ่งต่าง ๆ

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. รู้จักรอคอย 2. เล่นร่วมกับเด็กคนอื่นได้ 3. ผู้เรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนและผู้อื่นในการเล่นและการทำกิจกรรมร่วมกัน 4. สนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน 5. ทำงานจนสำเร็จและภูมิใจในผลงาน 6. มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เด็กดี</u> 1. มารยาทงาม 2. การพูด 3. มีระเบียบวินัย 4. ขยันอดทน 5. มีน้ำใจงาม <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น 2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. พิษ – สัตว์ มีพิษ 5. การเดินทาง สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย ครอบครัวแสนสุข</u> 1. ความรักในครอบครัว 2. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ 3. ภาคภูมิใจในครอบครัว 4. ทุกคนมีความสำคัญ 5. ร่วมงานในเทศกาลสำคัญ	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องเล่นสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส 2.2 การต่อของ บรจุ เทและแยกชิ้นส่วน 3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วยเพื่อนรัก</u> 1. การคบเพื่อน 2. การเล่นกับเพื่อน 3. การทำงานกับเพื่อน 4. การปฏิบัติกับเพื่อน 5. การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสดำเนินชีวิต ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการ ของตนเองและผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น
	<u>หน่วย บุคคลในชุมชน</u> 1. ผู้นำชุมชน 2. พระภิกษุ 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. ข้าราชการ 5. อาชีพต่าง ๆ	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วย คำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 2. มิตรสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยก ออกจากบรรจุ และการเทออก

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน 2. เล่นร่วมกับเด็กคนอื่นได้ 3. ผู้เรียนที่มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย โรงเรียนของเรา</u> 1. หน้าที่ของนักเรียน 2. การช่วยงานโรงเรียน 3. การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน 4. เด็กดีของโรงเรียน 5. บุคลากรในโรงเรียน <u>หน่วย บ้านที่น่าอยู่</u> 1. ปัจจัยที่ทุกคนต้องการ 2. ข้อตกลงในบ้าน 3. สมาชิกในบ้าน 4. หน้าที่ของสมาชิกในบ้าน 5. ความสำคัญของบ้าน <u>หน่วย เพื่อนรัก</u> 1. การคบเพื่อน 2. การเล่นกับเพื่อน 3. การทำงานกับเพื่อน 4. การปฏิบัติกับเพื่อน 5. การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	<u>ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การรักษาสุขภาพ 1.3 การปฏิบัติตามสุขอนามัย <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. คุณทริยภาพ 1.1 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเอง และผู้อื่น 1.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 1.2 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือ นิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนทนาได้ตอบ/เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. สนทนาได้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย หนูน้อยนักพูด</u>	ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย 1. การรักษาความปลอดภัย
2. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งต่อเนื่องได้	1. แนะนำตนเอง	1.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน
3. ผู้เรียนที่บอกเรื่องราวความรู้สึกและความต้องการของตนเองได้	2. แสดงความคิด ความรู้สึก	<u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u>
4. ผู้เรียนที่กล้าพูดกล้าแสดงออกได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์	3. การเล่าเรื่อง	1. สุนทรีภาพ
5. ผู้เรียนที่มีความรู้ในเรื่องของตนเองและครอบครัว	4. การตอบคำถาม	1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
6. ผู้เรียนรู้จักบุคคลและสถานที่	5. มารยาทการพูด	1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ
7. ผู้เรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งต่างๆรอบตัว	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย บ้านที่น่าอยู่</u>	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม
	1. ปัจจัยที่ทุกคนต้องการ	1.1 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก
	2. ข้อตกลงในบ้าน	ความสนใจ และความต้องการของตนเอง และผู้อื่น
	3. สมาชิกในบ้าน	1.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดของผู้อื่น
	4. หน้าที่ของสมาชิกในบ้าน	
	5. ความสำคัญของบ้าน	
	<u>หน่วย ครอบครัวแสนสุข</u>	
	1. ความรักในครอบครัว	
	2. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่	
	3. ภาคภูมิใจในครอบครัว	
	4. ทุกคนมีความสำคัญ	
	5. ร่วมงานในเทศกาลสำคัญ	

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย บุคคลสำคัญในชุมชน</u> 1. ผู้นำชุมชน 2. พระภิกษุ 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. ข้าราชการ 5. อาชีพต่าง ๆ <u>หน่วย ชุมชนของเรา</u> 1. สถานที่สำคัญ 2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน 3. ชีวิตความเป็นอยู่ 4. ประเพณีสำคัญ 5. ชื่อที่ตั้ง สาระที่ 2 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย ฤดูกาล</u> 1. ลักษณะของอากาศแต่ละวัน 2. ฤดูร้อน 3. ฤดูฝน 4. ฤดูหนาว 5. การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในฤดูต่างๆ	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกร่วมด้วยคำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 1.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ 2. เวลา 2.1 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สันทนาได้ตอบ/เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย ผืนและน้ำ</u> 1. การสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติ 2. การเกิดเมฆและฝน 3. ประโยชน์และโทษ 4. แหล่งน้ำธรรมชาติ 5. การใช้น้ำอย่างเห็นคุณค่า <u>หน่วย พืช ผัก ผลไม้</u> 1. ชื่อ พืช ผัก ผลไม้ 2. การปลูก การดูแล 3. ประโยชน์ 4. ดอกไม้กับผีเสื้อ 5. การดูแลรักษา <u>หน่วย ไม้ดอก ไม้ประดับ</u> 1. ดอกไม้ที่รู้จัก 2. ไม้ประดับที่รู้จัก 3. ประโยชน์ 4. ดอกไม้กับผีเสื้อ 5. การดูแลรักษา <u>หน่วย สัตว์โลกน่ารัก</u> 1. ลักษณะของสิ่งมีชีวิต 2. ที่อยู่อาศัย 3. อาหารของสัตว์ 4. ประโยชน์ 5. อันตรายจากสัตว์	

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย ตัวอักษรของเรา</u> 1. เจ้าตูป 2. แมวเหมียว 3. เจ้าขุนทอง 4. กระต่าย 5. ปลาเงิน ปลาทอง <u>หน่วย กลางวัน กลางคืน</u> 1. กลางวัน 2. กลางคืน 3. ดวงอาทิตย์ 4. ดวงจันทร์ ดาว 5. ประโยชน์ของกลางวัน กลางคืน <u>หน่วย ธรรมชาติที่สวยงาม</u> 1. ป่าไม้ 2. ภูเขา 3. แหล่งน้ำ 4. ประโยชน์ 5. การอนุรักษ์ <u>หน่วย ดิน หิน ทราย</u> 1. ประเภทประโยชน์ของดิน 2. ประเภทประโยชน์ของหิน 3. ประเภทประโยชน์ของทราย 4. ลักษณะของ ดิน หิน ทราย ในท้องถิ่น 5. การอนุรักษ์	

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สันทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย การคมนาคม</u> 1. ทางบก 2. ทางน้ำ 3. ทางอากาศ 4. กฎจราจร 5. ความปลอดภัย <u>หน่วย การสื่อสาร</u> 1. การใช้จดหมาย 2. ความสำคัญ 3. การใช้โทรศัพท์ 4. การฟังวิทยุและโทรทัศน์ 5. หนังสือและสิ่งพิมพ์	

ตัวบ่งชี้ที่ 2 อ่านเขียนภาพและสัญลักษณ์ได้

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. เปิดและทำทำอ่านหนังสือพร้อมทั้งเล่าเรื่องไปด้วย	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย การสื่อสาร</u>	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
2. เขียนชื่อของตนเอง/คำ/ข้อความที่ลอกแบบหรือจำมา	1. การใช้จดหมาย 2. ความสำคัญ 3. การใช้โทรศัพท์ 4. การฟังวิทยุและโทรทัศน์ 5. หนังสือและสิ่งพิมพ์ สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย หนูจะเป็นนักเขียน</u> 1. ชัดชัด เขียนเขียน 2. ชื่อนามสกุลตนเอง 3. คำและข้อความ 4. รูปเลขาคณิต 5. ตัวอักษร	1. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. สุนทรีภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก จำขึ้น และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.2 การแก้ปัญหาในการเล่น 1.3 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเอง และผู้อื่น 1.4 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดของผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 2 อ่านเขียนภาพและสัญลักษณ์ได้ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกรักด้วยคำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 1.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ 1.4 การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน 1.5 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กเขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. จำแนกสิ่งของได้ตามสิ รูปทรง ขนาด	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u>
2. ผู้เรียนที่สังเกตและ จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วย ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้	<u>หน่วย ชุมชนของเรา</u> 1. สถานที่สำคัญ 2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกใน ชุมชน	1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
3. ผู้เรียนที่บอก/แสดง ความรู้สึกที่ได้รับจาก ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้	3. ชีวิตความเป็นอยู่ 4. ประเพณีสำคัญ	2. การรักษาสุขภาพ 2.1 การปฏิบัติตนตามสุขภาพ
4. ผู้เรียนที่สภาพภายใน โรงเรียนเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมบุคคลและ สิ่งของต่าง ๆ ได้	5. ชื่อที่ตั้ง <u>หน่วย ครอบครัวแสนสุข</u> 1. ความรักในครอบครัว 2. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่	อนามัย <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. ศูนย์ภาพ 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่ง
5. ผู้เรียนที่บอกสภาพ ภายนอกโรงเรียน เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสิ่งของต่างๆ ได้	3. ภาคภูมิใจในครอบครัว 4. ทุกคนมีความสำคัญ 5. ร่วมงานในเทศกาลสำคัญ	สวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่าง
6. ผู้เรียนที่สามารถทำ กิจกรรมได้ตามลำดับ ขั้นตอน	<u>หน่วย วันเด็ก วันครู</u> 1. เด็กดี - วันครู 2. ศิษย์ที่ดี - วันเด็ก 3. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมี ความสุข <u>หน่วย เมืองไทยเศรษฐกิจพอเพียง</u> 1. เชื้อชาติ - สถาบันหลัก 2. สัญลักษณ์ประจำชาติ 3. ภาษาของเรา 4. วัฒนธรรมไทย	สนุกสนานกับเรื่องตลก จำจำ และ เรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนาน ต่างๆ <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 1.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเคารพความคิดของผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย ธรรมชาติที่สวยงาม</u> 1. ป่าไม้ 2. ภูเขา 3. แหล่งน้ำ 4. ประโยชน์ 5. การอนุรักษ์ <u>หน่วย ดิน หิน ทราย</u> 1. ประเภทประโยชน์ของดิน 2. ประเภทประโยชน์ของหิน 3. ประเภทประโยชน์ของทราย 4. ลักษณะของ ดิน หิน ทราย ในท้องถิ่น 5. การอนุรักษ์ สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย เรื่องของสี</u> 1. ประเภทของสี 2. ชื่อของสี 3. ประโยชน์ของสี 4. สิ่งที่มีสีและไม่มีสี 5. สีที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ <u>หน่วย คิดได้ทำได้</u> 1. การนับเพิ่มนับลด 2. เรียงลำดับ 3. ค่าของ 1 – 10 4. การเปรียบเทียบ 5. รูปเลขาคณิต	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วย ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2.2 การอ่านในหลายรูปแบบ 2.3 ผ่านประสบการณ์ที่สื่อ ความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ 3. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ 3.1 การสำรวจและอธิบายความเหมือน-ความต่างของสิ่งต่างๆ 3.2 การตั้งสมมติฐาน 3.3 การทดลองสิ่งต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย คิดเป็นเล่นสนุก</u> 1. การวัดความยาว 2. การชั่งน้ำหนัก 3. การตัด ตวง 4. การนับเวลา 5. การกะประมาณ คาดคะเน <u>หน่วย เรารู้จักตัวเลข</u> 1. วัน เดือน ปี 2. บ้านเลขที่ 3. ทะเบียนรถ 4. ในที่ต่าง ๆ 5. ธนบัตร และเงินเหรียญ <u>หน่วย เครื่องมือเครื่องใช้</u> 1. ประเภทเครื่องใช้ 2. ประโยชน์ 3. วิธีใช้ 4. วิธีเก็บรักษา 5. ประเภทเครื่องมือ	

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ 2. รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น 2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. พืช – สัตว์ มีพิษ 5. การเดินทาง สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย คิดเป็น เล่นสนุก</u> 1. การวัดความยาว 2. การชั่งน้ำหนัก 3. การตัด ดวง 4. การนับเวลา 5. การกะประมาณ ถาดคะแนน	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 2. การรักษาความปลอดภัย 2.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน <u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แก่ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
		<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 1.2 การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อของเล่น และผลงาน 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2.2 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย เราจะปลอดภัย</u> 1. การเล่น	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องสนาม
2. ผู้เรียนที่บอกตำแหน่งทิศทางและระยะทางได้ตามวัย	2. การทำกิจกรรม 3. การใช้ยา 4. ฟิช – สัตว์ มีพิษ	2. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเล่นเกมเล่นสัมพันธ์ 2.2 การต่อของบรรจุเทและแยกชิ้นส่วน
3. ผู้เรียนที่สื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยอุปกรณ์การเล่น และกิจกรรมศิลปะได้ตามวัย	5. การเดินทาง สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย กลางวัน กลางคืน</u> 1. กลางวัน 2. กลางคืน 3. ดวงอาทิตย์ 4. ดวงจันทร์ ดาว 5. ประโยชน์ของกลางวัน กลางคืน สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย คิดได้ทำได้</u> 1. การนับเพิ่มนับลด 2. เรียงลำดับ 3. ค่าของ 1 – 10 4. การเปรียบเทียบ 5. รูปเลขาคณิต	3. การรักษาสุขภาพ 3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย 4. การรักษาความปลอดภัย 4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. การเล่น 1.1 การเล่นอิสระ 1.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม 1.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก หน่วย คิดเป็นเล่นสนุก 1. การวัดความยาว 2. การชั่งน้ำหนัก 3. การตัด ตวง 4. การนับเวลา 5. การกะประมาณ คาดคะเน	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการ ของตนเองและผู้อื่น 1.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 1.3 การแก้ปัญหาในการเล่น <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 1.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเองหรือเล่า เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง 1.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่างๆ 2. มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ) 2.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ และการเทออก

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสดงท่าทางตามความคิดของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. แสดงท่าทางตาม ความคิดจินตนาการ อย่างอิสระ	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัว เด็กหน่วย สิลปินน้อย 1. การแสดงและการละเล่น 2. การแสดงศิลปะ 3. การร้องเพลง 4. การรวบรวมผลงาน 5. การจัดนิทรรศการ	ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย 1. การทรงตัวและการประสาน สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก หน่วย ครอบครัวแสนสุข 1. ความรักในครอบครัว 2. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ 3. ภาควุฒิใจในครอบครัว 4. ทุกคนมีความสำคัญ 5. ร่วมงานในเทศกาลสำคัญ	ด้านอารมณ์และจิตใจ 1. สุนทรีย์ภาพ 1.1 การแสดงออกอย่าง สนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และ เรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนาน ต่างๆ 2. คุณธรรมจริยธรรม 2.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ที่นับถือ ด้านสังคม 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและความเป็น ไทย ด้านสติปัญญา 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกรักด้วย คำพูด

ตัวบ่งชี้ที่ 3 เล่าเรื่องราวหรือนิทานตามความคิดของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย หนูน้อยนกกพูด</u> 1. แนะนำตนเอง 2. แสดงความคิดความรู้สึก 3. การเล่าเรื่อง 4. การถาม การตอบ 5. มารยาทในการพูด	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การรักษาความปลอดภัย 1.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน <u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 2. สุขทริยภาพ 2.1 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ
	สาระที่ 3 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก <u>หน่วย การสื่อสาร</u> 1. การใช้จดหมาย 2. การใช้โทรศัพท์ 3. การฟังวิทยุและโทรทัศน์ 4. หนังสือและสิ่งพิมพ์ 5. ความสำคัญ	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น 1.2 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและความเป็นไทย <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การใช้ภาษา 1.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 1.2 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจได้นานขึ้นอย่างมีความสุข 2. มีความสนใจในการอ่านเขียน 3. ผู้เรียนมีความสนใจซักถาม อยากรู้ อยากเห็นสิ่งรอบตัว	สาระที่ 1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก <u>หน่วย ศิลปินน้อย</u> 1. การแสดงและการละเล่น 2. การแสดงศิลปะ 3. การร้องเพลง 4. การรวบรวมผลงาน 5. การจัดนิทรรศการ	ส่งเสริมพัฒนาการ <u>ด้านร่างกาย</u> 1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ 1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ 1.2 การเล่นเครื่องสนาม 2. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก 2.1 การเขียนภาพและการเล่นสี
	สาระที่ 2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก <u>หน่วย วันขึ้นปีใหม่</u> 1. วัน เดือน ปี 2. วันขึ้นปีใหม่ 3. อายุเพิ่มขึ้น 4. ของขวัญปีใหม่ 5. พรปีใหม่	<u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u> 1. สนุกสนาน 1.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 1.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนาน
	สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัวเด็ก <u>หน่วย สัตว์โลกน่ารัก</u> 1. ลักษณะของสิ่งมีชีวิต 2. ที่อยู่อาศัย 3. อาหารของสัตว์ 4. ประโยชน์ 5. อันตรายจากสัตว์	กับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว (ต่อ)

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	สาระที่ 3 ธรรมชาติรอบตัว <u>หน่วย ธรรมชาติที่สวยงาม</u> 1. ป่าไม้ 2. ภูเขา 3. แหล่งน้ำ 4. ประโยชน์ 5. การอนุรักษ์	<u>ด้านสังคม</u> 1. การเรียนรู้ทางสังคม 1.1 การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการ ของตนเองและผู้อื่น 1.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.3 การแลกเปลี่ยนความคิด <u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น สัมผัส ชิมรส และ ดมกลิ่น 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2.2 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียน คล้ายอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์ 2.3 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
1. ถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ	สาระที่ 4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	ส่งเสริมพัฒนาการ
2. แสวงหาคำตอบ/ข้อสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ	<u>หน่วย เรื่องของสี</u>	<u>ด้านร่างกาย</u>
3. เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. ประเภทของสี	1. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
4. มีทักษะในเรื่องจำนวน ปริมาณ น้ำหนัก และการประมาณ	2. ชื่อของสี	1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
5. ผู้เรียนที่รู้จักตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยหรือสนใจ เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบได้	3. ประโยชน์ของสี	2. การรักษาสุขภาพ
6. ผู้เรียนที่สนใจเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย	4. สิ่งที่มีสีและไม่มีสี	2.1 การปฏิบัติตามสุขอนามัย
7. ผู้เรียนที่ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ	5. สีที่ใช้เป็นสัญลักษณ์	<u>ด้านอารมณ์และจิตใจ</u>
	<u>หน่วย เรารู้จักตัวเลข</u>	1. สุนทรีย์ภาพ
	1. วัน เดือน ปี	1.1 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ
	2. บ้านเลขที่	<u>ด้านสังคม</u>
	3. ทะเบียนรถ	1. การเรียนรู้ทางสังคม
	4. ในที่ต่าง ๆ	1.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
	5. ธนบัตร และเงินเหรียญ	1.2 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น
	<u>หน่วย คิดได้ทำได้</u>	
	1. การนับเพิ่มนับลด	
	2. เรียงลำดับ	
	3. ค่าของ 1 – 10	
	4. การเปรียบเทียบ	
	5. รูปเลขาคณิต	

ตัวบ่งชี้ที่ 2 สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้	
	สาระที่ควรรู้เรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<u>หน่วย คิดเป็นเล่นสนุก</u> 1. การวัดความยาว 2. การชั่งน้ำหนัก 3. การตัด ตวง 4. การนับเวลา 5. การกะประมาณ กาดกะเน	<u>ด้านสติปัญญา</u> 1. การคิด 1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น 2. การใช้ภาษา 2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2.2 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ 3. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ 3.1 การสำรวจและอธิบายความเหมือน – ความต่างของสิ่งต่างๆ 3.2 การตั้งสมมติฐาน 3.3 การทดลองสิ่งต่างๆ

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ประสาทสัมผัสทั้งห้า จำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม

ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมาย การพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เกิดความอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรม ดังนี้

1.1 พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและครู

1.1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก จัดป้ายนิเทศ หรือที่แขวนผลงาน

1.1.2 ที่เก็บเพิ่มผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นกล่องหรือจัดใส่เพิ่มเป็นรายบุคคล

1.1.3 ที่เก็บที่นอน เครื่องใช้ส่วนตัว อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก

1.1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ครู เช่น อุปกรณ์การสอน ของใช้ส่วนตัว

1.1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

1.2 พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะต้องกำหนดให้ชัดเจนควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวอย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

1.3 พื้นที่มุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ภายในห้องเรียนจะจัดเป็นแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยจัดมุมประสบการณ์บริเวณรอบห้องเรียน ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน และมุมเกมการศึกษา จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน

2. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

โรงเรียนบ้านแม่สะเต ได้จัดสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศที่ดี และเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กซึ่งประกอบไปด้วย สนามเด็กเล่นพร้อมเครื่องเล่นสนาม สวนสมุนไพร ห้องสมุด และลานกิจกรรมนอกประสงค์ นอกจากนี้ยังได้จัดสถานที่ในส่วนที่เด็กได้นั่งพักผ่อนและใช้ทำกิจกรรมกลุ่มย่อย รวมทั้งเป็นสถานที่สำหรับเด็กได้นั่งพักผ่อนและใช้ทำกิจกรรมกลุ่มย่อย รวมทั้งเป็นสถานที่สำหรับผู้ปกครองอีกด้วย

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะเป็นสื่อที่เป็นประเภท 2 มิติ 3 มิติ ที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน สื่อที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าที่เป็นสื่อของจริง ของจำลอง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและ

ความต้องการของเด็กที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ที่มีในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ปกติตามตารางกิจกรรมประจำวันและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และสติปัญญา เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพของแต่ละคน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่ประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กวัย 4 – 5 ปี อย่างดีและต้องเข้าใจ โครงสร้างของการประเมินอย่างละเอียดว่าจะประเมินอย่างไร และอย่างไรต้องมีความสามารถเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ให้ถูกต้อง จึงจะทำให้ผลการประเมินนั้นเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลากหลายวิธี แต่ละวิธีนั้นง่ายต่อการปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับกันอย่างมาก คือ วิธีการสังเกตเกิดขึ้นครูจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ครูใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อสังเกตแล้วจะต้องมีการบันทึก ซึ่งการบันทึกพัฒนาการมีดังนี้

1. แบบประเมินพัฒนาการ
2. แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่างโดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก ครูจะต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวันเดือนปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง
3. แบบสำรวจรายการช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียดเหมาะสมกับเด็ก
4. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าในแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ รวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการ ในแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวบรวมเครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน เพื่อครูจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง

จากการได้ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแม่สะเตรระดับปฐมวัย สรุปได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากนำเอาบริบทท้องถิ่น ภาษาและวัฒนธรรม มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ภายในหลักสูตร ได้จัดทำแนวการดำเนินงานไว้เป็นขั้นตอนและชัดเจน เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ (Whole Language Approach)

ปรัชญาการสอนภาษาธรรมชาติ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) มีวิวัฒนาการมาจากหลายศาสตร์และหลายแนวคิด ในกลุ่มนักภาษาศาสตร์ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา พัฒนาการและการเรียนรู้ แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นปรัชญาแนวคิด ไม่ใช้วิธีการสอนภาษาอย่างที่เราคุ้นเคยกัน เพราะจากแนวคิดนี้ ครู พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่สามารถนำไปสู่การสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย นักการศึกษาได้ชี้ให้เห็นพัฒนาการทางด้านการคิดและการใช้ภาษาของเด็กโดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่ย่อยง่ายที่มีความหมาย เด็กจะรับและซึมซับข้อมูลทางภาษาจากภาพแวดล้อมในบริบททางสังคม วัฒนธรรมและการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้อื่นที่อยู่ในแวดล้อมใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาได้ดีโดยเด็กจะไม่เกิดความรู้สึกลำบากในการเรียนรู้เหมือนแนวการสอนภาษาในระบบโรงเรียนแบบเดิม แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทางภาษาของเด็กในโรงเรียน จึงควรให้ตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย หลักการ แนวคิดแบบภาษาธรรมชาตินี้ สามารถใช้เป็นวิธีการเรียนการสอนภาษาในโรงเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายต่อชีวิต

แนวคิดของการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

คิวอี้ (Dewey อ้างถึงในอารี สันทรวี , 2535 : 5) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กก่อนการพัฒนาเข้าสู่การใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษา ว่าเกิดจากประสบการณ์ตรงโดยการลงมือกระทำ ด้วยตนเอง (Learning by doing) และได้สร้างทฤษฎีที่เป็นกุญแจสำคัญของความคิดเรื่องพลังของการสะท้อนความคิดต่อการสอนของครู (Reflective teaching) ที่ผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรบูรณาการด้านภาษาให้กลมกลืนไปกับการเรียนรู้ทุกเรื่องในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

เพียเจต์ (Piaget อ้างถึงใน มุลนิธิชมรมไทย-อิสราเอลในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, 2543 : 5) ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสอนภาษาธรรมชาติ โดยกล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรมโดยการเคลื่อนไหวของตนเอง จากการได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมและสร้างองค์ความรู้ขึ้นภายในตน กระบวนการเรียนรู้มิใช่เกิดจากการรับเข้า (Passive) แต่เพียงอย่างเดียวเด็กจะเป็นผู้กระทำ การเรียนรู้ (Active) ในการคิดด้วยตนเอง การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์

กับสิ่งแวดล้อมผ่านการเล่น จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากกิจกรรมที่ทำ ร่วมกันและเป็นรายบุคคล

บรูเนอร์ (Bruner, อ้างถึงใน ปราสาท อิศรปรีดา, 2543 : 133-136) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้มีความเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูสามารถช่วยจัดประสบการณ์เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอให้เด็กพร้อมตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นการเสียเวลา นั้นหมายความว่าความพร้อมเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดเร็วขึ้นได้

ไวโกตสกี (Vygotsky, อ้างถึงใน มุลนิธิชมรมไทย-อิสราเอลในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, 2543 : 5) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เกิดขึ้นได้จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้เคียง เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ครู และอิทธิพลของบริบทสิ่งรอบตัวเด็ก การช่วยเหลือและลงมือทำเป็นขั้นตอน ผ่านการเล่นกิจกรรม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาผ่านการใช้สัญลักษณ์

ฮอลิเดย์ (Holiday, อ้างถึงใน มุลนิธิชมรมไทย-อิสราเอลในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, 2543 : 5) ได้กล่าวถึงพลังของบริบทที่แวดล้อมในสถานการณ์ที่หลากหลายมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการใช้ภาษาของเด็กการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่เกี่ยวข้อง เด็กจะเป็นผู้ใช้ภาษาจากการเรียนรู้ทุกสิ่งผ่านภาษา และเรียนเกี่ยวกับภาษาไปพร้อม ๆ กัน

กู๊ดแมน (Goodman, อ้างถึงใน มุลนิธิชมรมไทย-อิสราเอลในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, 2543 : 5) ได้รับการยกย่องในฐานะผู้บุกเบิกแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจนมีผู้ให้ความสนใจนำความคิดไปใช้ในประเทศต่าง ๆ และมีผู้ให้การสนับสนุนเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวางในช่วงพุทธศักราช 2513 เป็นต้นมา เขากล่าวว่า ภาษาเป็นเรื่องสำคัญสำหรับชีวิตเด็ก เด็กต้องเรียนรู้ภาษา และต้องใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ครูต้องตระหนักในความสำคัญนี้

สุทธิดา ประทุมแสง (2550) กล่าวว่า การสอนภาษาเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับชีวิตเด็ก เด็กต้องเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติต้องให้ความสำคัญของการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการคิดและภาษาของเด็กในบริบท ทางสังคมและวัฒนธรรม การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ที่ตอบสนองธรรมชาติเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการในแต่ละวัยทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจ ที่จะเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น เพราะสิ่งที่เรียนมีความหมายและไม่เกิดความรู้สึกว่าเรียนภาษาเป็นเรื่องลำบาก กระบวนการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดของการสอนภาษาธรรมชาติ สรุปได้ว่าเด็กสามารถเรียนรู้ทางภาษาได้จากการลงมือทำด้วยตนเองผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรมด้วยตนเอง จากการได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวจนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้น

ภายในตน ควรบูรณาการด้านภาษาให้กลมกลืนไปกับการเรียนรู้โดยการจัดสภาพแวดล้อม บริบท
ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้และที่สำคัญผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์

บรูเนอร์ (Jerome Bruner, อ้างถึงใน ปราสาท อิศรปริดา, 2543 : 133-136) ศาสตราจารย์ทาง
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้มีความเห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูสามารถช่วยจัด
ประสบการณ์เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอให้เด็กพร้อมตามธรรมชาติ ซึ่งเป็น
การเสียเวลา นั้นหมายความว่า ตามความคิดเห็นของบรูเนอร์ แล้วความพร้อมเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้
เกิดเร็วขึ้นได้ ทฤษฎีของบรูเนอร์ มีส่วนคล้ายกับทฤษฎีของเพียเจต์ คือเขาเน้นความสัมพันธ์ระหว่าง
วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมกับพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งเพียเจต์มองข้ามจุดนี้ไปได้เสนอแนวคิดใหม่ ๆ
หลายประการสนใจพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่วัยทารกปรากฏการณ์ที่ค้นพบอย่างน่าพิศวงคือทารก
เรียนรู้รอบ ๆ ตน นับตั้งแต่วินาทีแรกที่เกิดมา ถ้าสังเกตโดยใกล้ชิดจะเห็นว่า การเรียนรู้ขั้นต้นของ
มนุษย์เริ่มที่ดวงตา นับตั้งแต่ดวงตาของทารกจับจ้องและเคลื่อนไปตามวัตถุ ซึ่งตนจับจ้องอะไรทำให้
ทารกบังคับกล้ามเนื้อให้ปฏิบัติการโดยจงใจเช่นนั้น และอะไรทำให้มืออีกข้างหนึ่งเอื้อมไปประสานงาน
ระหว่างมือกับตาเป็นไปได้อย่างคล่องแคล่ว ต้องใช้เวลาอย่างน้อย 2 ปี บรูเนอร์ ได้แบ่งพัฒนาการทาง
สติปัญญาและการคิดของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นแสดงออกด้วยการกระทำ (Enactive Stage) ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นประสาทสัมผัสและ
การเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ของเพียเจต์ เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by
Doing) มากที่สุด

2. ขั้นสร้างภาพแทนใจ (Iconic Stage) ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นก่อนปฏิบัติการคิด
(Preoperational Stage) ของเพียเจต์ ซึ่งจะครอบคลุมขั้นก่อนปฏิบัติการคิดและขั้นนี้เองเอง โดยไม่
ต้องใช้เหตุผล (Intuitive Thought) ในวัยนี้เด็กเกี่ยวข้องกับความจริงมากขึ้นเขาจะเกิดความคิดจากการ
รับรู้เป็นส่วนใหญ่อาจมีจินตนาการบ้างแต่ยังไม่สามารถคิดได้ลึกซึ้งเหมือนขั้นปฏิบัติการคิดด้วย
รูปธรรมของเพียเจต์

3. ขั้นใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Stage) เป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของบรูเนอร์ เปรียบได้กับ
พัฒนาการขั้นปฏิบัติการรูปธรรม (Concrete Operation) ของเพียเจต์ ขั้นนี้เด็กสามารถจะเข้าใจ
ความสัมพันธ์ของสิ่งของสามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้มากขึ้น บรูเนอร์ยัง
กล่าวอีกว่าเด็กแต่ละคนมีลักษณะสำคัญประการหนึ่งคือจะเกิดความรู้ความคิดรวบยอดหรือการติดต่อ
สิ่งรอบ ๆ ตัวด้วยการจัดระเบียบ โครงร่างต่าง ๆ ขึ้นมาด้วยตนเองจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา
ของเพียเจต์และบรูเนอร์ สรุปได้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยจะอยู่ในขั้นความคิดก่อน

เกิดปฏิบัติในช่วงอายุ 2-6 ปี เด็กวัยนี้มีความสามารถอยู่ในลักษณะที่จำกัดการคิดหาเหตุผลของเด็กจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่ได้รับรู้ หรือประสบการณ์และเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีขึ้น ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมที่ดีงามให้กับเด็กจึงควรเริ่มตั้งแต่ในวัยนี้

ทฤษฎีหลักการสอนของบรูเนอร์

บรูเนอร์ (Jerome Bruner) ได้เสนอว่าในการจัดการศึกษานั้น ควรที่จะได้คำนึงถึงทฤษฎีพัฒนาการว่าเป็นตัวเชื่อมระหว่าง ทฤษฎีความรู้ และทฤษฎีการสอน (A theory of development must be link both to a theory of instruction) ซึ่งหมายความว่า ทฤษฎีพัฒนาการจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหา (knowledge) และวิธีการสอน (instruction) ในการที่จะนำเนื้อหาใดมาสอนเด็กนั้นควรพิจารณาดูว่าในขณะนั้นเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด มีความสามารถเพียงใด เราก็ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่จะเรียนหรือที่จะรับรู้ได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนั้น ดังนั้นเราก็สามารถสอนให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอ ดังที่บรูเนอร์ได้กล่าวว่า “เราจะสามารถสอนวิชาใดๆก็ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมให้กับเด็กคนใดคนหนึ่งในระดับอายุใดก็ได้...” any subject can be taught effectively in some intellectually honest form to any child at any stage of development (1960) ซึ่งความพร้อมในที่นี้ของบรูเนอร์หมายถึงความสามารถที่เด็กจะเรียนทักษะอย่างง่าย ๆ ได้ก่อนซึ่งทักษะนี้เป็นพื้นฐานของทักษะที่ยากต่อไป ซึ่งบรูเนอร์ได้กล่าวไว้ว่า...one teaches readiness or provides opportunities for its nurture; one does not simply wait for it. Readiness, in these terms, consists of mastery of those simple skills that permit one to reach higher skills’

บรูเนอร์มองเห็นว่าในการจัดการศึกษานั้น ควรที่จะทำให้นเนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องกัน ถ้าเราทราบว่าเนื้อหาวิชาใดเป็นสิ่งที่จำเป็นที่เด็กจะต้องเรียน หรือจะต้องใช้เมื่อตอนโต ก็ให้รับนำเนื้อหาวิชานั้นมาสอนให้เด็กตั้งแต่ที่เขายังเล็ก ๆ โดยที่ปรับเนื้อหาวิชานั้นให้เหมาะสมกับความสามารถในการคิด หรือการรับรู้ของเด็ก หรือใช้ภาษาที่เด็กจะเข้าใจได้ ดังนั้น เราก็สามารถนำเนื้อหาวิชาใด ๆ มาสอนกับเด็กในระดับอายุเท่าใดก็ได้ ถ้ารู้จักใช้วิธีการที่เหมาะสม

บรูเนอร์ (1966) กล่าวว่า ทฤษฎีการสอนใด ๆ ก็ตามควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ซึ่งข้อเสนอแนะของเขามีคุณค่าอย่างใหญ่หลวงต่อการวางแผนการสอนในปัจจุบัน

1. ทฤษฎีการสอนควรจะทำให้ทราบว่าเด็กวัยก่อนเรียนควรจะมีประสบการณ์อะไรที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในโรงเรียนต่อไปเพื่อครูจะได้ นำประสบการณ์นั้นมาใช้ในการสอน
2. ทฤษฎีการสอนควรบอกให้ทราบว่า จะจัดโครงการของความรู้อย่างไรที่จะทำให้เด็กเข้าใจโดยง่าย ซึ่งในการจัดนั้นจะต้องคำนึงถึงลักษณะทั้ง 3 ของการแก้ปัญหาของเด็กด้วย คือการใช้การกระทำ การสร้างภาพในใจและการใช้สัญลักษณ์

3. ทฤษฎีการสอนควรจะบอกถึงลำดับขั้นของการเสนอเนื้อหาและใช้วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงลักษณะทั้ง 3 ของการแก้ปัญหาของเด็กดังกล่าวด้วย ซึ่งบรูเนอร์ได้เสริมว่าไม่มีลำดับขั้นใดจะมีประสิทธิภาพสำหรับเด็กทุกคน ครูจะต้องคำนึงถึงทั้งลักษณะของวัสดุอุปกรณ์นั้น ๆ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. ทฤษฎีการสอนควรจะบอกว่าจะใช้การให้รางวัลและการลงโทษอย่างไรและเมื่อไร ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญ

ท้ายสุดที่บรูเนอร์ได้สรุปให้เห็นว่า พัฒนาการทางสติปัญญานั้นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างเนื้อหาสาระ ครูและผู้เรียน มิใช่เป็นเพียงการให้ผู้เรียนจำเนื้อหาสาระได้เท่านั้น แต่ครูจะต้องช่วยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับเนื้อหาสาระซึ่งทำให้พัฒนาความรู้ใหม่

ทฤษฎีความเชื่อของบรูเนอร์

บรูเนอร์ (อ้างถึงในกมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 : 107 - 108) เชื่อว่า ครูสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเรียนได้ โดยต้องคำนึงถึงทฤษฎีพัฒนาการว่าเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้และการสอน กล่าวคือพัฒนาการจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาความรู้และวิธีการสอน หรือกิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถของเด็กเป็นหลัก จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งที่ต้องให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมใกล้ตัวเด็ก โดยการทำซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เด็กแตกต่างกัน มี 2 องค์ประกอบใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ 1. พันธุกรรมหรือกรรมพันธุ์ (Heredity) นักจิตวิทยาที่เชื่อว่าพันธุกรรมเป็นตัวกำหนดสติปัญญานั้น อธิบายว่าสติปัญญาเป็นสิ่งที่มรดกแต่กำเนิด โดยได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาทางสายโลหิตที่เรียกว่าถ่ายทอดทางยีนส์ (Genes) มีผลต่อมาจนเด็กเจริญเติบโต ดังนั้น ถ้าบรรพบุรุษมีสติปัญญาสูงหรือฉลาด ลูกหลานที่เกิดมามีแนวโน้มจะฉลาดไปด้วยเข้าตำราสุภาษิตไทยที่ว่าหนามแหลมไม่มีใครเลียม ตรงกันข้ามถ้าบรรพบุรุษมีสติปัญญาดำหรือโง่ ลูกหลานที่เกิดมามีแนวโน้มจะโง่ไปด้วย 2. สิ่งแวดล้อม (Environment) สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญามีนักจิตวิทยาที่เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดสติปัญญา ส่วนใหญ่จะเป็นนักจิตวิทยาการศึกษาและนักจิตวิทยาสังคม พวกนี้จะไม่ให้ความสนใจชาติพันธุ์ หรือชาติกำเนิดของเด็กเท่ากับการให้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของเด็กตั้งแต่แรกเกิด เช่น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การเตรียมความพร้อมให้เด็กในการเรียนรู้ การให้ประสบการณ์ตรงและทางอ้อมเพื่อเสริมสร้างสติปัญญา เป็นต้น

ทฤษฎีกระบวนการรับภาษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538: 16-17) กล่าวถึง เทคนิคการสอนแบบรับภาษาอาศัยหลักการ (Principles) จากภาษาศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเป็นรากฐาน

นำไปสู่กลวิธี หรือเทคนิค (Techniques) การเรียนการสอนในห้องเรียน วิทยาการแต่ละสาขานี้ นำมาใช้เป็นหลักได้แก่

1. สัทศาสตร์ (Phonetics) และภาษาศาสตร์ (Linguistics) ซึ่งช่วยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเสียง และการวิเคราะห์ภาษาตามระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์อันเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เรารู้ว่าคืออะไร ประกอบขึ้นด้วยอะไร สิ่งที่ต้องรับรู้ในภาษามีอะไรบ้าง
2. ภาษาศาสตร์ (เชิง) ประสาทวิทยา (Neurolinguistics) ซึ่งช่วยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องรับภาษา (Language Acquisition Device: LAD) คือ สมองของมนุษย์ สรุปง่ายๆว่าสมองซีกซ้าย (Left Hemisphere) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์ภาษา (Analytic Processing) โดยส่วนล่างมีหน้าที่รับความเข้าใจ (Comprehension) และส่วนบนที่หน้าที่สื่อสารตามความเข้าใจที่รับไว้ (Production) สำหรับสมองซีกขวา (Right Hemisphere) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการการสังเคราะห์ผลรวมของภาษาทั้งหมด (Holistic Processing)
3. ภาษาศาสตร์ (เชิง) จิตวิทยา (Psycholinguistics) ซึ่งช่วยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการรับภาษา คือทำให้เรารู้ว่าข้อมูลที่รับเข้าแล้ว (Input) เมื่อผ่านกระบวนการ (Process) วิเคราะห์และสังเคราะห์โดยสมองซีกซ้ายและซีกขวาแล้วก็จะถูกส่งออก (Output) ไปเพื่อการสื่อสาร กระบวนการรับภาษาจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ตามวัยและวุฒิภาวะของผู้รับ ตลอดจนปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) และความหลากหลาย (Variety) ของข้อมูลภาษาที่ป้อนเข้า โดยผู้รับมีความเข้าใจ (Comprehensible Input) และใช้เวลาเพียงพอ (Time)
4. ทฤษฎีการรับภาษาที่สอง (Theory of Second Language Acquisition) ซึ่งช่วยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับ (Acquisition) และการเรียน (Learning) ภาษาว่า การรับภาษา คือกระบวนการตามธรรมชาติส่วนการเรียนภาษาเป็นกระบวนการที่ไม่ธรรมชาติ ทฤษฎีการรับภาษาที่สองจึงเน้นว่า ควรจะทำให้การเรียนภาษาให้เป็นการรับภาษาให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้
5. ศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ เช่นภาษาศาสตร์ (เชิง) สังคม (วิทยา) (Sociolinguistics) ซึ่งช่วยให้ความรู้ความเข้าใจว่า ในโลกแห่งความเป็นจริง ภาษามีได้สถิตอยู่ในสมองมนุษย์เท่านั้น แต่จะนำออกจากสมองสู่สังคมและชุมชนภาษา (Language Community) เพื่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกของชุมชนนั้น ๆ ดังนั้น ครูจะต้องทำให้การรับภาษาของเด็กมีชีวิตชีวาและความหมายให้มากที่สุด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
6. ภาษาศาสตร์การศึกษา (Educational Linguistics) ซึ่งเป็นศาสตร์ใหม่ที่ช่วยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษา ทำให้เกิดวิทยาการสอนภาษา (Language Teaching Methodology) ขึ้น

7. จิตวิทยาพัฒนาการ (Developmental Psychology) ก็มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาษาศาสตร์ (เชิง) จิตวิทยามาก ความจริงจะเรียกวิชานี้ว่า ภาษาศาสตร์ (เชิง) จิตวิทยาพัฒนาการ (Developmental Psycholinguistics) ก็ได้ ทั้งสองศาสตร์นี้ช่วยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการทางกาย ทางใจ ตลอดจนพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ซึ่งนำไปสู่การแบ่งขั้นตอนในการรับภาษาตามธรรมชาติอย่างถูกต้องเหมาะสม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการนำวิทยาการแต่ละสาขามาประกอบกันเป็นทฤษฎีกระบวนการรับภาษาได้คือ รู้ว่าภาษาคืออะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องรับรู้ในภาษา การทำงานของสมอง เป็นเครื่องรับภาษา การพัฒนากระบวนการรับภาษา การรับภาษาและเรียนภาษา การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารพัฒนาการทางภาษาของเด็ก (Second Language Acquisition) ของสตีเฟนดี แครชเชน (Krashen, 1983: 26 อ้างถึงใน นาราวดี กิจวิธ, 2532 : 32-34) เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะดังนี้คือ

2. การรับรู้ภาษา (Acquisition) คือการรับรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว (Picking it up unconsciously) ภาษาพัฒนาขึ้นมาโดยการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติในการติดต่อสื่อสาร

3. การเรียนรู้ (Learning) คือการรู้จักกฎเกณฑ์ภาษา (Conscious Learning) ในทัศนะของแครชเชน เขาเชื่อว่า การเรียนรู้ไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่วได้ แต่จะเป็นเพียงตัวแก้เท่านั้น (Editor หรือ Monitor) เท่านั้น

แครชเชน (Krashen, 1983 : 25-27) สรุปว่า การที่ผู้เรียนจะรับรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศได้ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบต่อไปนี้

1. ผู้เรียนจะต้องได้ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ที่ชัดเจนและมีความหมาย ซึ่งเรียกว่า Comprehensible Input ซึ่งปัจจัยที่เป็น Comprehensible Input นี้ จะเพิ่มความสามารถทางภาษาของผู้เรียนขึ้นไปอีก 1 ขั้นง่ายไปยาก

2. มีเครื่องกีดกั้นการเรียนรู้ต่ำ (Low Affection Filters) เช่น ความวิตกกังวล

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนที่จะใช้ภาษา คือ มี Silent Period ก่อนที่จะใช้ภาษา

4. มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา

5. ภาษาที่เรียนใหม่ไม่ได้รับการสอดแทรกจากภาษาแม่

6. ผู้เรียนมีโอกาสอยู่ในสถานการณ์การใช้ภาษาจริง โดยมีโอกาสใช้ภาษาที่ใช้ในชีวิตจริงซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ (Acquire) ภาษาได้ง่ายขึ้น

เทคนิคการสอนแบบรับภาษาที่สอง

สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 8-13) วิธีสอนภาษาที่สองแบบรับภาษา คือ การกระตุ้นให้สมองหรือเครื่องมือรับภาษา ทำงานโดยไม่ให้ผู้เรียนรับความเข้าใจ

ความหมายของเสียงที่ได้ยินแบบซึมซาบเข้าไปทีละน้อย เป็นอันดับแรก ให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาสะสมความเข้าใจระยะหนึ่ง เมื่อเข้าใจมาก ๆ จะทำให้เกิดความพร้อมในการพูด และจะพูดหรือสื่อสารได้ด้วยความเข้าใจ และมั่นใจ การรับภาษาวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนไม่เครียด มีทัศนคติที่ดีต่อภาษา โดยลำดับขั้นของการสอนแบ่งเป็น 5 ระยะ ดังนี้

1. ระยะงง (Confusing Stage) คือ ระยะที่เด็กเพิ่งมาโรงเรียน เด็กยังไม่เข้าใจภาษาไทยที่ครูพูด ดังนั้น พฤติกรรมของเด็กจะงง วุ่นวาย สับสน ทำกิจกรรมต่างๆ หรือช่วยตัวเองยังไม่ได้ ต้องคอยครูหรือเพื่อนตลอดเวลา ครูอาจจะต้องช่วยด้วยการจับมือให้ทำ พร้อมกับพูด หรือทำให้ดูและพูดประกอบ เทคนิคการสอน จะใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติโดยครูพูดภาษาไทยชัดเจน น้ำเสียงปกติ อ้าคีย์สีหน้าและท่าทางประกอบในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกสถานการณ์ และใช้ของจริงเพื่อสื่อความหมายให้มากที่สุด การพูดด้วยน้ำเสียงที่จริงใจ เอื้ออาทร ใช้คำพูดเดิม และประโยคหลักเสมอๆ เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจภาษาไทยเร็วขึ้น

2. ระยะเงิบ (Comprehending Stage) คือ ระยะที่เด็กเข้าใจภาษาไทยที่ครูพูดและเข้าใจคำแนะนำในการทำกิจกรรมต่างๆ แต่ยังพูดไม่ได้ ดังนั้น พฤติกรรมของเด็กจะดีขึ้นมาก กล่าวคือช่วยตัวเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งครูมากนัก เทคนิคการสอนใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติเหมือนระยะแรก โยนเพิ่มเกมต่างๆ ที่ต้องให้ความเข้าใจภาษาไทยในการเล่น

3. ระยะแฉ่ง (Producing Stage) คือ ระยะเด็กพูดหรือสื่อสารด้วยภาษาไทยได้บ้างเอง เนื่องจากการพูดครั้งแรก เด็กจึงพูดเป็นคำๆ เดียวหรือประโยคคำเดียว ซึ่งทางหลักวิชาภาษาศาสตร์เรียกว่า ประโยคคำเดียว หรือประโยคโทรเลข กล่าวคือ จะพูดเฉพาะคำสำคัญ จะเป็นพื้นฐานทางการพัฒนาคำพูดเป็นประโยคหลายคำต่อไป ในระยะนี้เด็กจะเน้นตัวของตัวเอง เด็กช่วยตัวเองได้ดีเป็นอิสระ เทคนิคการสอน เนื่องจากระยะนี้เด็กมีความสามารถเพิ่มขึ้นหลายอย่าง เช่นพูดภาษาไทยได้ มีความสามารถด้านศิลปะสร้างสรรค์ เช่น วาดรูป ระบายสี ฝึก ปะ พิมพ์ภาพ และประดิษฐ์ เป็นต้น ตลอดจนพื้นฐานการแสดงหรือการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์และจังหวะ ดังนั้นจึงใช้วิธีสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลาง พัฒนาระบวนการคิดและการเรียนรู้ให้ถึงขีดสุดของศักยภาพ ทำท่าย ให้เด็กคิดทำกิจกรรมและพูดเล่าผลงานของตนให้เพื่อนๆ ฟัง ซึ่งจะพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทยและสร้างเสริมสมรรถภาพในการคิดด้วย เนื่องจากภาษากับความคิดเป็นเรื่องเดียวกัน

4. ระยะงอก (Developing Stage) หมายถึง ระยะที่เด็กสามารถพูดสื่อสารเป็นประโยคสั้นๆ เป็นเรื่องราวและโต้ตอบได้ เป็นระยะที่ภาษาไทยกำลังพัฒนาตามลำดับ การพูดของเด็กส่วนใหญ่จะพูดเป็นประโยคสั้นๆ ต่อๆ กัน ซึ่งทำให้เด็กสื่อสารและทำกิจกรรมสะดวกยิ่งขึ้น เทคนิคการสอนใช้วิธีสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลาง ใช้เทคนิคพัฒนาระบวนการคิดและการเรียนรู้ให้ถึงขีดสุดของ

ศักยภาพเหมือนระยะที่ 3 ให้เด็กได้คิดแสดงออก และใช้ภาษาไทยมากที่สุดโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่าง ๆ เช่น ศิลปะการสร้างสรรค์ ละครสร้างสรรค์ ละครใบ้ เป็นสื่อการพูด

5. ระยะงาม (Facilitating Stage) หมายถึงระยะที่เด็กมีความสามารถในการสื่อสารได้ด้วยความมั่นใจและคล่องขึ้น พูดเป็นเรื่องราว คล่องแคล่วขึ้น โดยใช้ประโยคที่มีสรรพนาม วิเศษณ์ และคำสันธาน เชื่อมแทนการพูดประโยคสั้นๆ ต่อกันทีละประโยค เทคนิคการสอนใช้วิธีสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกับระยะงอก

จากการศึกษาทฤษฎีและหลักการต่างๆเชื่อว่าความพร้อมเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดเร็วขึ้น เด็กสามารถพัฒนาได้ การที่จะนำเนื้อหาใดมาสอนเด็กนั้นควรพิจารณาว่าในขณะนั้นเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด มีความสามารถเพียงใด เราปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถในการคิด หรือการรับรู้ของเด็ก หรือใช้ภาษาที่เด็กจะเข้าใจได้ เด็กจะเรียนและรับรู้ได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนั้น ดังนั้นเราก็สามารถสอนให้เด็กเกิดความพร้อมได้โดยไม่ต้องรอ

ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาธรรมชาติ

ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) หมายถึง การสอนภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติ เน้นสื่อที่มีความหมาย ผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมช่วยทำให้เข้าใจสื่อที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น การสอนจะไม่แยกสอนส่วนย่อยของภาษาที่ละส่วนแต่เน้นให้เข้าใจในภาพรวมก่อน แล้วจึงเรียนรู้ด้านโครงสร้างภาษาภายหลัง ผู้เรียนสามารถสร้างสรรคภาษาของตนเองอย่างอิสระ ผู้สอนต้องยอมรับความแตกต่างด้านการออกเสียงที่เป็นสำเนียงภาษาถิ่น (dialects) ในเบื้องต้น แล้วจึงพัฒนาให้ถูกต้องในโอกาสต่อไป การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะเน้นการนำรวมวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ดีมาเป็นสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ภาษาที่หลากหลายสามารถนำไปเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาของตนเองและใช้ได้ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและยึดหลักการประชาธิปไตยในชั้นเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสื่อทุกชนิดเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนระดับเริ่มเรียนการอ่าน ทำให้สามารถอ่านสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลายเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยและประถมศึกษาอย่างยิ่งเพราะลักษณะหลักสูตรเน้นการบูรณาการ ซึ่งสามารถบูรณาการได้ทั้งรายวิชา/สาระการเรียนรู้ หรือบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 2 สาระการเรียนรู้ขึ้นไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมช่วยในการเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สามารถอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ผู้สอนต้องเข้าใจหลักของการสอนแบบธรรมชาติอย่างชัดเจนและพัฒนาให้เข้ากับระดับและความสามารถของผู้เรียนจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ปัจจุบัน

หลายประเทศได้นำแนวการสอนแบบองค์รวม ไปพัฒนาใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ ซึ่งผลการเรียนการสอนเป็นที่พอใจ อัตราการรู้หนังสือของประชาชนอยู่ในระดับสูงขึ้น ในประเทศไทยมีผู้ให้ความสนใจแพร่หลายขึ้นตามลำดับ มีนักวิชาการนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ โดยอาจจะเรียกชื่อต่างกันออกไป เช่นการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ การสอนภาษาแบบมหากาฬ เป็นต้น

ลักษณะสำคัญของการสอนแบบธรรมชาติ

1. เน้นการเรียนรู้ที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งได้รับการแนะนำช่วยเหลือโดยครู เด็กมีอิสระในการเลือกที่จะทำกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถไม่ใช่ว่าจะถูกควบคุมหรือบังคับให้เรียน

2. เด็กมีความสุขในการเรียน

3. เด็กมีโอกาสทำงานและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง

4. เด็กได้ฝึกความรับผิดชอบ มีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับเพื่อน

5. เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและเห็นคุณค่าของตนเองพร้อมที่จะเรียนรู้

6. เด็กมีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็นและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย
รูปแบบการสอนภาษาเพื่อสื่อสารตามธรรมชาติ เป็นการบูรณาการวิธีการสอนต่าง ๆ โดยยึดการสอนโดยธรรมชาติของภาษา (Whole Language) และผสมผสานวิธีการสอนต่อไปนี้ เข้าด้วยกัน คือ

6.1 วิธีการสอนแบบ CLE หรือ มุ่งประสบการณ์ภาษา (ม.ป.ภ)

(Concentrated Language Encounters)

6.2 วิธีสอนแบบ 3P หรือ 3 ขั้นตอน ได้แก่

6.2.1 ขั้นนำเสนอ (Presentation)

6.2.2 ขั้นฝึก (Practice)

6.2.3 ขั้นนำไปใช้ (Production)

6.3 วิธีสอนแบบ Whole Language เป็นการสอนภาษาโดยธรรมชาติของภาษา จากการอ่านโดยใช้ Big Books (Learning How to Read with Big Book) เป็นวิธีหนึ่งของการสอนแบบ Whole Language การสอนอ่านโดยใช้วรรณคดีอื่น ๆ (Literature) โดยครูอ่านให้ฟังเพื่อสร้างประสบการณ์ทางภาษาแก่นักเรียนในทักษะการฟัง เพื่อความเข้าใจในองค์รวม (Whole) วิธีนี้ครูไม่จำเป็นต้องนำรายละเอียดและเนื้อหาในเรื่องมาสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้งหมดแต่อาจนำคำศัพท์หรือรูปประโยคจากเรื่องที่อ่านมาเป็นจุดเริ่มต้นของการสอนในช่วงเวลาที่ครูอ่านเรื่องนั้นก็ได้

วิธีการและขั้นตอนการสอนแบบ CLE

1. เล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนเล่าเรื่องลำดับเหตุการณ์
3. เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
4. ทำหนังสือเล่มใหญ่
5. เล่นเกมและกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ

วิธีการและขั้นตอนการสอนแบบ 3P

1. P1 (Presentation) ครูนำเสนอบทเรียนเป็นคำศัพท์หรือและรูปประโยคให้ชัดเจนด้วยการฟัง พูด
2. P2 (Practice) ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกภาษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เน้นการสื่อสารด้วยการฟังและพูดเพื่อใช้ภาษาที่ครูนำเสนอในขั้น P1 ให้คล่องแคล่วแล้วจึงฝึกการอ่าน
3. P3 (Production) ครูให้นักเรียนอ่าน-เขียน ทำแบบฝึกหัดหรือนำภาษาไปใช้ในการเล่นเกม ร้องเพลง ฯลฯ และบูรณาการทักษะในการนำ ภาษาไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ

วิธีการและขั้นตอนของการสอบแบบ Whole Language การสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นการสอนภาษาที่มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติของการใช้ภาษาและสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยเน้นการพัฒนาภาษาด้วยการบูรณาการทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน นักเรียน จะเรียนภาษาโดยใช้วรรณคดีเป็นพื้นฐาน (Literature -Based) ครูจะใช้วรรณคดีอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น หนังสือนิทาน บทร้อยกรอง เพลง จังหวะ เรื่องเล่า ฯลฯ มาเล่าให้นักเรียนฟัง การเรียนรู้ภาษาเกิดจากการติดต่อสื่อสารโต้ตอบกันระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียน การฟังเรื่องที่ครูเล่าจะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในภาพรวม (Whole) แล้วจึงแยกสอนหน่วยย่อยหรือรายละเอียด

การประยุกต์การสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนการจัดพื้นที่ความรู้ของผู้เรียนเพื่อนำมาเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนโดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เขียนประวัติส่วนตัวหรือสมุดภาพเกี่ยวกับครอบครัว ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ
2. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือเล่าเรื่องที่นำเสนอให้ผู้เรียนฟังเสมอ เลือกเรื่องที่นำเสนอใจแฝงคติสอนใจหรือมีแบบแผนการใช้ภาษาที่ดีในระหว่างเล่าหรืออ่านควรหยุดบางครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ติดตามหรือเพิ่มเติมประสบการณ์ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ผู้เรียนจะตื่นตัวตลอดเวลา การได้ฟังตัวอย่างภาษาที่ดีเป็นประจำผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการเขียนหรือช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่านต่อไป

3. ผู้เรียนควรมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่า บทความที่ดี ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โปสเตอร์ และหนังสือประเภทคาถาได้ หรือ รูปภาพสวยงาม จะช่วยให้ดียิ่งสำหรับผู้เริ่มเรียน นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการอ่านของผู้เรียน ได้แก่

3.1 การอ่านหนังสือร่วมกัน (shared books experience) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำได้ทั้งครอบครัวและในชั้นเรียน โดยบิดามารดาอ่านหนังสือให้ลูกฟังบ่อย ๆ เป็นโอกาสที่บุคคลในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน ส่วนในชั้นเรียนการอ่านหนังสือร่วมกันจะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

3.2 การรวมกลุ่มอ่านวรรณกรรม (literature group) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับผู้สอนควรเลือกหาหนังสือที่น่าสนใจอย่างน้อย 5-6 เรื่อง ในแต่ละครั้งที่สอนแต่ละเรื่องควรมีจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม ควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนให้ความสนใจ ระดับความยากต้องให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน จากนั้นแบ่งกลุ่มเลือกหนังสือเรื่องที่สนใจ อ่านเรื่องร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือและอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นแต่ละกลุ่มออกมารายงาน ทำให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ทราบเรื่องต่างออกไป และอาจจะเกิดความสนใจต้องการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติม

3.3 การช่วยเหลือในการอ่าน (assisted reading) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาหรือผู้ที่เริ่มอ่าน (เด็กเล็ก) ผู้สอนจะอ่านพร้อมกับผู้เรียนหรือผู้อ่านที่มีปัญหาทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจและความพยายามมากขึ้น นอกจากนั้นควรเลือกหนังสือที่เหมาะสมไม่ยากจนเกินไป จะทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ตามเพื่อนคนอื่น

3.4 การอ่านในใจอย่างต่อเนื่อง (sustained silent reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้ช่วงเวลาประมาณวันละ 5-10 นาที ให้ผู้เรียนและผู้สอนหาสิ่งซึ่งตนสนใจนำมาอ่านผู้สอนอาจเตรียมบทความสั้น ๆ ตำราลงไว้บ้างครั้งอาจเรียกผู้เรียนคนใดคนหนึ่งหรืออาสาสมัครขึ้นมาเพื่อเล่าเรื่องที่อ่าน แล้วให้โอกาสทุกคนซักถามหรือเพิ่มเติม

4. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจเริ่มจากการเขียนเกี่ยวกับตนเอง หรือสิ่งที่ผู้เรียนมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งเรียกว่าการเขียนตามสภาพจริง แล้วเขียนสิ่งที่ยากขึ้นในรูปแบบการเขียนอื่น ๆ เช่นการเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของตนเองภายในโรงเรียน หรือเหตุการณ์ที่พบในแต่ละวัน อาจมีการจัดที่สำหรับเขียนบันทึกประจำวันสำหรับผู้สอนและผู้เรียนไว้ที่มุมหนึ่งของห้องเรียนซึ่งจะเป็นแหล่งที่สื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

5. การเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กเป็นกิจกรรมที่ กูดแมน (Goodman 1989 อ้างใน สุทธิดา ประทุมแสง, 2550) จัดขึ้นเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก ทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต พิจารณาว่าแต่ละคนมีจุดบกพร่องอย่างไรครูผู้สอนจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและตรงจุด ผู้เฝ้าดูพฤติกรรมของเด็ก จะต้องทำงานอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลและแก้ไขเป็นช่วง ๆ ต่อไป

6. การสอนภาษาแบบธรรมชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เหมือนกับแนวการสอนแบบร่วมมือ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักร่วมมือกันทำงานผู้เรียนแต่ละคน รู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สูงสุด และประการสำคัญเด็กในวัยเดียวกัน บางครั้งสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่าการที่สื่อสารกับผู้สอน ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้สอนได้ระดับหนึ่ง แต่ผู้สอนที่ดีความีวิธีการในการตรวจสอบ

7. การจัดหลักสูตรการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นแนวทางการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้หนังสือ (literacy development) ทำให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจได้ลึกซึ้งสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สำนวนภาษาของตนเองสื่อสารได้ทุกทักษะอย่างบูรณาการ

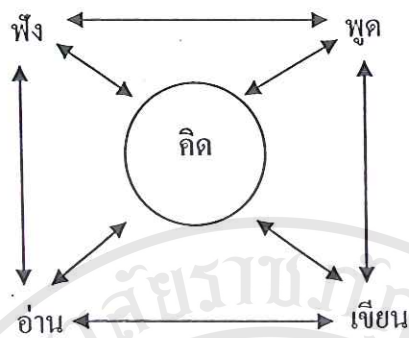
สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การจัดการเรียนการสอนภาษา เพื่อสื่อสารตามธรรมชาติจะใช้สื่อตามสภาพจริงควบคู่กับสื่อที่ผลิตขึ้นมา สื่อดังกล่าว ได้แก่

1. ของจริง (Reality)
2. ภาพที่ผลิตขึ้นเองและภาพจากหนังสือพิมพ์ (Pictures)
3. วรรณคดีสำหรับอ่านให้นักเรียนฟัง (Literature)
4. ท่าทาง (Gesture)
5. วิธีการและกิจกรรม (Activities)
6. เพลงและเกม (Songs and Games)
7. บทบาทสมมุติ (Role Play)

การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติ

การสอนภาษาอย่างธรรมชาติแบบธรรมชาติรวมนั้น เริ่มจากครูต้องเข้าใจจุดเน้นของการเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติ คือ ต้องเข้าใจพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางภาษา 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งมีกระบวนการคิดเป็นแกนสำคัญ เพราะการใช้ภาษาของเด็กในรูปแบบต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มาจากความคิดทั้งสิ้นดังจะเห็นได้จากแผนภูมิ

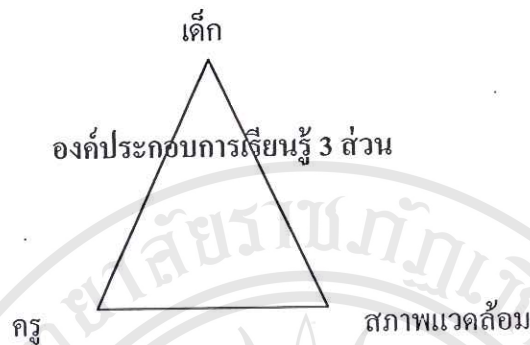
ที่มา : การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ มูลนิธิชมรมไทย-อิสราเอล
ในพระราชบัญญัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ : 26

ดังนั้นในความหมายของภาษาธรรมชาติ การพัฒนามนุษย์จึงควรเริ่มต้นด้วยการพัฒนาความคิดก่อน โดยมีภาษาเป็นหน่วยสำคัญในการช่วยให้คนเราได้พัฒนาความคิดอย่างต่อเนื่องดังแสดงให้เห็นด้วยลักษณะของภาษาและการใช้ภาษานั้นมีหลายรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลก็เนื่องมาจากความคิดที่ไม่เหมือนกันนั่นเอง และการเรียนรู้ภาษาธรรมชาตินั้นหมายถึงการฝึกสร้างความสามารถทางภาษา ทั้งฟัง - พูด - อ่าน - เขียน ในแต่ละด้านจะต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันโดยไม่แยกออกจากกัน จึงเรียกว่าการเรียนรู้ภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ ผู้สนใจต้องเข้าใจลักษณะการเรียนรู้แบบนี้ให้ถูกต้อง แล้วฝึกสังเกตวิเคราะห์ร่วมกัน โดยเฉพาะในเรื่องลำดับขั้นตอนพัฒนาการทางภาษาของเด็กการพัฒนาภาษาโดยการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติต้องอาศัยการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งระบบ จึงทำให้เกิดการพลิกผันหรือเปลี่ยนแปลงขึ้นภายในโรงเรียนได้ คือ เริ่มด้วยนโยบายของโรงเรียนควรเปลี่ยนแปลงไปก่อน ต่อมาจึงเปลี่ยนแปลงบทบาทพฤติกรรมการเรียนการสอน ครู เด็ก ในขณะเดียวกันต้องจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เต็มไปด้วยโลกของภาษาเพื่อให้เด็กเข้าไปเรียนรู้ ค้นคว้า และซึมซับพัฒนาทางภาษาและการเรียนรู้ทุกด้านได้จากสภาพแวดล้อมนั่นเอง

องค์ประกอบตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ

การเรียนรู้ภาษาทำให้มองเห็นแนวทางหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาที่เป็นการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการคิด ความรู้เนื้อหาวิชาการเพื่อให้บรรลุความต้องการนั้นต้องทำ 3 เรื่องใหญ่ ๆ ที่เป็นองค์ประกอบการเรียนรู้ 3 ส่วน คือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมในรูปแบบของการสอนภาษาธรรมชาติ
2. กระบวนการเรียนรู้แบบธรรมชาติตามวัยวุฒิของเด็ก
3. การจัดการเรียนการสอนของครู

ที่มา : การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติ มูลนิธิธรรมไทย-อิสราเอล
ในพระราชบัญญัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ : 26

1. การจัดสภาพแวดล้อมในรูปแบบของการสอนภาษาธรรมชาติ

การเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม เริ่มต้นโดยการจัดพื้นที่ภายในห้องเรียนที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ ในเรื่องของประสบการณ์และความพร้อมในการเรียนของแต่ละบุคคล หรือแต่ละกลุ่มความสนใจ ดังนั้น การจัดห้องเรียนจึงควรเป็นสถานที่ที่เด็กได้อยู่ในโลกของภาษา ตัวหนังสือ สัญลักษณ์ที่มีความหมายต่อเรื่องที่เรียน มุมที่เด็กสนใจ โดยเด็กสามารถเข้าไปเรียนรู้ ชิมช้อย่างเอินอาบไปด้วยภาษาได้ตลอดเวลาตัวอย่างการจัดสภาพแวดล้อมในมุมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอย่างมีความหมายต่อเด็ก เช่น

1.1 มุมบ้าน เด็กจะเข้ามาในบ้าน พุดคุยเล่นกัน มีการสื่อสารระหว่างกันระหว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น รีดเสื้อผ้า ล้างชามในครัว ทำ ครัว ช่วยให้เด็กพัฒนาตนเอง ได้เรียนรู้จากเพื่อน มีกระดาน ดินสอไปบันทึกข้อความจากโทรศัพท์ถึงคุณแม่ คุณพ่อ มีการจกรายการไปจ่ายตลาดกับคุณแม่

1.2 มุมหมอ เด็กจะได้เล่นบทบาทสมมติเป็นหมอ เป็นคนไข้ เด็กจะได้ฝึกการใช้ภาษาของการป่วยไข้ ภาษาของคุณหมอ พยาบาล ต้องมีการนัดหมายกับหมอ โดยจดการนัดหมายลงในสมุดนัดคนไข้ คุณหมอมีการเขียนใบวินิจฉัยโรค และเขียนใบสั่งยาให้คนไข้ แม้เด็กจะยังเขียนไม่เป็น แต่ก็ชอบขีดเขียน

1.3 มุมตลาด เด็กได้ฝึกหัดการสนทนาสื่อสาร ได้ตอบระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขายซึ่งตวงน้ำหนัก ปริมาณ คำนวณเงินใช้จ่าย เงินทอน เด็กได้เรียนรู้สัญลักษณ์จราจร การปฏิบัติตามสัญลักษณ์ป้ายบอกทางต่าง ๆ รู้จักทิศทาง ช้าย ขวา การแสดงบทบาทต่าง ๆ นี้ จำ เป็นในการใช้ชีวิตจริง ของจริง

บนท้องถนน เมื่อเด็กออกจากห้องเรียนไปในมุมต่าง ๆ อาจมีนอกเหนือจากที่นำ เสนอ แต่ให้เด็กสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้เอง มุมที่ดีคือมุมที่ครูจัดสภาพแวดล้อม จัดวางกระดาน ดินสอ สื่ออุปกรณ์ หนังสือ ขั้นตอนการทำงาน ไว้ชัดเจนแล้ว เด็กจะเข้าไปเล่นเรียนรู้ได้เองทั้งที่ต้องการและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากครู เด็กจะสนทนาหรือจัดเขียนในสิ่งที่ ผู้ใหญ่อาจไม่เข้าใจได้

2. กระบวนการเรียนรู้แบบธรรมชาติตามวิถีชีวิตของเด็ก

ครูต้องมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวเด็กว่าเขาสามารถทำงานต่าง ๆ ได้ ถ้ามีความสนใจ มีฉันทะเกิดขึ้นแล้ว พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นเอง ซึ่งครูทุกคนต้องสังเกตตลอดเวลาให้เกิดเป็นประสบการณ์ตรงของครู และเป็นองค์ความรู้ด้านพัฒนาการของเด็กที่เป็นความรู้ประจำอยู่ในงานของครูเอง ไม่ต้องไปแสวงหาความรู้ นวัตกรรมใด นี่ก็คุณสมบัติแท้จริงของครู ซึ่งพบว่าหาได้น้อยมากในเมืองไทย โดยครูต้องระลึกว่าธรรมชาติของเด็กจะเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ มีสมองไว้คิดและมีประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อการรับรู้ คือ ตา หู จมูก ลิ้น ผิวกายทำให้สามารถเรียนรู้ ชิมจับสิ่งต่าง ๆ โดยธรรมชาติ และโดยการดำเนินชีวิตจริงร่วมกับพ่อแม่พี่น้อง สิ่งแวดล้อมรอบตัวทุกขณะ ทุกเวลา ทุกสถานที่ราเคิล (Rachel Keidar) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในการประชุมเรื่อง “การศึกษาปฐมวัยสร้างคนสร้างชาติ” (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย , 2542) ได้อธิบายทักษะความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน ไว้คือ 1. การฟังและการพูดของเด็ก เมื่อเด็กมีโอกาสได้ยินเสียงแม่พูด แม้ว่ายังพูดไม่ได้ แต่จะเกิดการเรียนรู้ภาษาพูดเพราะการสอนเด็กให้พูดนั้น เด็กจำ เป็นต้องได้ยินได้ฟังภาษาพูดก่อน ยิ่งได้ฟังมากจะเข้าใจชัดเจน ยิ่งเรียนรู้คำ ศัพท์ต่าง ๆ มาก การเรียนรู้วิธีพูดเป็นประโยชน์ยาว ๆ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในเด็กวัย 2 - 3 ขวบ การพูดของแม่จะช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีได้ การสนทนา การซักถามเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านการเข้าใจความหมายของภาษา จากเรื่องง่ายไปจนถึงเรื่องที่ยากขึ้นสลับซับซ้อนขึ้น เห็นบทบาทของภาษาในการสื่อความคิดหรือแม้แต่จินตนาการ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนได้เป็นอย่างดี 2. การอ่านและการเขียน เราใช้ชีวิตอยู่ในท่ามกลางภาษา ทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด ผู้ใหญ่จำ เป็นต้องสื่อความหมายกันด้วยภาษาเขียน การอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวันจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการให้โอกาสเด็กเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาษาเขียน ขณะที่อ่านควรชี้นิ้วตามตัวหนังสือประกอบไปด้วย ทำให้เด็กเรียนรู้กฎเกณฑ์ทุกขั้นตอนวรรค สิ่งสำคัญคือให้เรียนรู้ที่จะเข้าใจประเด็นในเรื่องที่อ่านว่าสิ่งประกอบกันขึ้นทั้งหมดคือองค์รวมที่เป็นเนื้อหาที่นำ เสนอระบบการคิดด้วยไวยากรณ์ของภาษา ดังนั้นทุกครั้งในระหว่างการอ่านควรสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างง่าย ๆ เนื้อหาที่อ่านควรสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และพยายามเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของเด็กตลอดเวลาเพื่อให้เห็นประโยชน์และความเกี่ยวพัน

ของภาษาเขียนกับชีวิตจริงการเขียนหมายถึงการสื่อสาร การแสดงความคิด ความรู้ที่ออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้น การเขียนและการอ่านจะดำเนินไปพร้อมกัน เนื่องจากการเป็น นักเขียนที่ดีได้นั้น ต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้น ๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็ก เขียนหนังสือได้นั้น ครูต้องตระหนักว่าการฝึกเขียนที่ให้ลอกเลียนแบบ โดยเด็กไม่ได้ใช้ความคิด แต่เป็นการฝึกกล้ามเนื้อมือ หรือฝึกเฉพาะความสวยงามของลายมือนั้นแตกต่างโดยสิ้นเชิง กับการเขียนที่มาจากความคิด ซึ่งเกิดขึ้นจากการฝึกคิด และถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาสัญลักษณ์คือตัวอักษรอย่างธรรมชาติ จากการได้ฟังมามาก ได้อ่านมามาก จนสามารถถ่ายทอดเองได้ และมาฝึกฝนความถูกต้องสวยงาม ภายหลังส่วนการอ่านนั้นสามารถทำได้ตลอดเวลา อ่านจากหนังสือจากถนน จากสิ่งรอบตัว จากป้ายโฆษณา จากถุงขนม ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้นเมื่อเด็กได้รับโอกาสในการทำ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ และกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้อ่านเงียบตามลำพัง การอ่านกับเพื่อน เป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย เพื่ออภิปรายร่วมกัน เพื่อรับฟังและตรวจสอบความคิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการอ่านจากสิ่งที่ครู - เด็กเขียนร่วมกัน และสิ่งที่เด็กเขียนขึ้นเอง นับได้ว่าเป็นการอ่านที่ดีที่สุดของเด็ก ลักษณะสำคัญและกิจกรรมทางภาษาแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะการอ่าน – เขียน คือ

1. เน้นความเข้าใจเนื้อเรื่องมากกว่าการท่องจำ ตัวหนังสือผ่านการฟังนิทานเรื่องราว สนทนาโต้ตอบ คิดวิเคราะห์ร่วมกับครูหรือผู้ใหญ่
2. การคาดคะเนโดยการเดาในขณะที่อ่าน เขียน และสะกด เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในการเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ โดยไม่จำเป็นต้องอ่านหรือสะกดถูกต้องทั้งหมด
3. มีหนังสือ วัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้เด็กเป็นผู้เลือก เพื่อได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างหลากหลาย
4. ครูแนะนำ สอนการอ่านในกลุ่มใหญ่ มักใช้หนังสือเล่มใหญ่เห็นชัดเจนทั่วกัน
5. ครูสอนการอ่านอย่างมีความหมาย สนุกในกลุ่มย่อย และรู้จักวิธีการใช้หนังสือเปิดหนังสืออย่างถูกต้อง เปิดโอกาสให้เด็กพูดคุย ชักถามจากประสบการณ์เดิมซึ่งครูสามารถประเมินความสามารถการอ่านเด็กแต่ละคนไปด้วยพร้อมกัน
6. ให้เด็กกลุ่มย่อยผลัดกันอ่าน แลกเปลี่ยนกัน ออกเสียงดัง
7. ให้เด็กแต่ละคนมีโอกาเลือกอ่านหนังสือที่ชอบไปอ่านเงียบ ๆ
8. ให้เด็กได้เขียน จดเขียน วาดภาพ ถ่ายทอดสิ่งที่เรียนรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ อย่างอิสระ

9. ครูตรวจสอบสภาพการเขียนของเด็กแต่ละคน โดยการให้เด็กเล่าสิ่งที่เขียนให้ฟังและ
ครูแนะนำ การเขียนที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กพัฒนาการเขียนได้ด้วยตัวเองทุกวันโดยไม่มุ่งแก้คำ ผิด
ทำ ลายความอยากเขียนของเด็กลงไป

ความเชื่อมโยงภาษาพูดกับภาษาเขียน

ภาษาพูดกับภาษาเขียนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ความรู้เกี่ยวกับคำ จะเพิ่มพูนมากขึ้น
เมื่อเราพูด เล่า สนทนาโต้ตอบกัน เราอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทต่าง ๆ ที่สนใจจากป้ายจาก
ทุกหนทุกแห่ง เด็กจะได้โอกาสในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไปด้วยกัน ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้น
ทักษะการสนทนาจะพัฒนามากขึ้น จากการพูดคุยกับพ่อแม่ เพื่อน ครู ในสถานการณ์หรือเรื่องราว
ที่มีความสัมพันธ์กับตัวเด็กเมื่อเด็กได้รับโอกาสในการแสดงออกโดยการพูด ได้เรียนรู้จากสิ่งที่ได้ยิน
ได้ฟัง จากสิ่งที่ผู้ใหญ่อ่านภาษาหนังสือให้ฟัง ทั้งหมดนี้จะทำให้เด็กเรียนรู้บทบาทของภาษา ทั้งที่
เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน ซึ่งใช้เพื่อการสื่อสาร เพื่อการแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในการ
ดำเนินชีวิตประจำวันส่วนการรู้ความหมายของภาษาเขียนนั้น อีลانا ซิลเลอร์ อธิบายไว้ในหนังสือ
อศรรักษ์ภาษาของเด็ก ๆ เล่มที่ 2 (2542) ไว้ว่า จุดสำคัญคือการที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง
ในขณะที่ครูอ่านไป เด็กจะมองตามตัวหนังสือไป และมักจะพยายามหาความหมายไปด้วยจากภาพ
หรือจากตัวหนังสือ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการเรียนรู้หนังสือ

ขั้นของพัฒนาการในการอ่าน (กูดแมน , 1984 อ้างถึงใน เอกสารประกอบการสัมมนา
การอ่านออกเขียนได้จากสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2537) ดังนี้

1. ขั้นแรก คำแรกที่เด็กอ่านเป็นคำ ที่มีความหมายต่อชีวิตเด็ก เช่น ชื่อ อาหาร ถนน ใน
ขั้นพัฒนาการนี้ กูดแมนเรียกว่าเป็น “รากเหง้าของการอ่าน เขียน”
2. ขั้นที่สอง ผู้เรียนจะผูกพันกับตัวอักษรเพิ่มขึ้น เรียกชื่อได้หรืออ่านได้ถูก และเรียนรู้ที่อยู่
(ตำแหน่ง) ของตัวอักษร
3. ขั้นที่สาม เด็กแยกแยะได้ว่าการใช้ตัวอักษร ระเบียบแบบแผนของตัวอักษรจะเริ่มอ่าน
เขียนจากซ้ายไปขวา เป็นพื้นฐานพัฒนาการอ่านในเด็กปฐมวัย ในขณะเดียวกันเด็กรู้จักรูปร่างและ
ระบบของตัวอักษรอีกด้วย
4. ขั้นสุดท้าย ระบบของตัวอักษร คือเป้าหมายปลายทางสุดท้ายของการอ่าน

การรับรู้และพัฒนาการด้านภาษาเขียนของเด็กก่อนวัยเรียน (แอนนา แซนแบงค์, 1984
อ้างถึงใน เอกสารประกอบการสัมมนาการอ่านออกเขียนได้จากสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2537) จากผลงานของเด็กแบ่งออกเป็น 3 ระยะ พบในภาษาอินดูและ
ภาษาอื่น ๆ

1. ระยะแรก เป็นระยะที่เด็กเริ่มแยกแยะความแตกต่างระหว่างสัญลักษณ์ที่ใช้แทนอักษร และที่ไม่ใช่อักษร เขาจะใช้สัญลักษณ์ที่เขาคิดขึ้นมาเองแทนอักษร มีการจัดเรียงอักษรเป็นเส้นตรง บางครั้งจะเขียนโดยใช้ทิศทางคงที่ บางครั้งจะใช้ 1 สัญลักษณ์แทนคำ 1 คำ แต่ละอักษรมีลักษณะที่แตกต่างกัน เด็กรู้ดีว่าการเขียนจะสัมพันธ์กับอักษรมากกว่ารูปร่างของวัตถุเราสามารถมองเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างส่วนที่เด็กวาดและส่วนที่เด็กเขียนเราค้นพบว่าประสบการณ์ในการเขียนขึ้นต้นมักเขียนชื่อของตนเองเสมอ

2. ในระยะที่สอง ลักษณะสำคัญคือ การเขียนตัวอักษรที่ต่างกันสำหรับคำพูดแต่ละคำพูด เด็กจะเริ่มแสดงความแตกต่างของข้อความแต่ละข้อโดยเขียนอักษรที่ต่างกัน โดยมีลำดับและจำนวนอักษรตามที่เขาคิดว่าเหมาะสม คือเด็กเริ่มรู้จักเขียนแสดงความแตกต่างของถ้อยคำนั้นเอง เด็กคนหนึ่งเขียนจดหมายถึงบิดา โดยใช้อักษรที่ใช้เขียนชื่อของเธอเท่านั้น แต่เธอใช้อักษรจำนวนจำกัดนี้เขียนทุกสิ่งที่เธอต้องการ เพียงแต่จัดเรียงอักษรเหล่านั้นให้มีลักษณะต่างกันแล้วเธอบอกว่า "หนูไม่รู้วิธีอ่าน แต่คุณพ่อหนูรู้ค่ะ" เด็กบางคนเขียนนิยายโดยผูกเค้าโครงจากเรื่องที่ฟังจากซ้ายไปขวา แล้วอ่านให้ฟังจากความจำเรื่องที่เขียนไม่ได้เป็นเพียงผลผลิตของการเขียนเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดในสมองเด็กในระหว่างที่เด็กเริ่มเขียนเรียงถ้อยคำ นั้น เด็กจะเริ่มตระหนักเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการเขียนกับคำ และความหมาย โดยเด็กยังไม่แยกความแตกต่างระหว่างเสียงและตัวอักษร เช่นเด็กสองคนตกลงจะใช้ตัวอักษรเพียง 2 - 3 ตัวในการเขียนคำว่า "Stop" เพราะคำ นี้มีความหมายว่าหยุดนิ่ง และเด็กทั้งสองจะใช้อักษรจำนวนมากที่สุดสำหรับคำว่า "move forward" เพราะหมายถึงการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า กรณีนี้ จำนวนอักษรที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับความหมายที่เด็กเข้าใจนั่นเอง ไม่เกี่ยวกับเสียงของคำ

3. ในระยะที่สาม เป็นระยะที่เด็กเริ่มใช้ลักษณะการออกเสียงในการเขียน เด็กพัฒนาการเขียนมาถึงขั้นที่การเขียนของเขาจะใกล้เคียงกับการเขียนตามแบบแผนยิ่งขึ้น ในที่สุดเด็กจะสามารถเข้าใจหลักการเขียนหนังสือในภาษาของตนเองได้เช่น เด็กเขียนอธิบายลักษณะบ้านแม่แมด โดยเขียนคำว่า "house" ได้ถูกต้อง และหลังจากนั้นก็ใช้พยัญชนะขึ้นต้นคำ แต่ละคำแทนคำ ต่าง ๆ ตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า "เด็ก ๆ รู้ดีว่าการเขียนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษา กระนั้นก็ดี ต้องใช้ความพยายามพอสมควรที่เด็กจะค้นพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและการเขียน

3. การจัดการเรียนการสอนของครู

บทบาทของครูอนุบาลที่ถูกต้อง กระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยการพัฒนาเด็กต้องเริ่มจากตัวครูก่อน ครูต้องเข้าใจพัฒนาการหรือวัยวุฒิ รวมถึงกระบวนการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกต้อง มีความเชื่อมั่นและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงแนวคิดไปในทางที่ดีขึ้น เพราะครูมีบทบาทสำคัญ มีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความคิด และการแสดงออกของเด็ก ครูสามารถทำให้เด็กเรียนรู้ภาษา เข้าใจ

ความหมาย เห็นโครงสร้างของภาษาอย่างองค์รวมก่อน เช่น การเรียนรู้จากนิทานทั้งเรื่อง เด็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าในหนึ่งเรื่องนี้มีหลายหน้าที่ครูเปิดอ่าน แต่ละหน้าจะประกอบด้วยกลุ่มคำ ย่อหน้า ประโยค คำ และอักษร ซึ่งค่อยแยกย่อยลงไปเห็นวิธีการเรียงร้อยกันของประโยคในภาษาของเราที่ครูอ่านหรือพูดให้ฟัง ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างราบรื่น

จากการศึกษาแนวการสอนภาษาธรรมชาติ พบว่าเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสื่อทุกชนิดเหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัยที่เริ่มเรียน การอ่าน ฝึกสร้างความสามารถทางภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในแต่ละด้าน จะต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ไม่แยกออกจากกันและควรบูรณาการการสอนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เป็นโลกของภาษาที่น่าเรียนรู้

การเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่สูง

แนวคิดในการพัฒนาความพร้อมทางภาษา

ทองนวล ภูประเสริฐ (2537:14) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนาความพร้อมทางภาษาของเด็กดังนี้

1. เด็กที่มีสติปัญญาสูงจะใช้ภาษาพูดได้ดีกว่า และในขณะเดียวกันการพัฒนาทางภาษาให้แก่เด็กก็เป็นปัจจัยในการพัฒนาทางสติปัญญา และพัฒนาด้านอื่นๆ ด้วย
2. การจะพัฒนาการพูดได้ดี ต้องทำให้เด็กเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นพูดให้เด็กฟังและต้องให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มพูนขึ้น
3. การทำให้เด็กเข้าใจคำที่พูดของผู้อื่นต้องอาศัยสถานการณ์ของเรื่อง จากสีหน้าและท่าทาง การทำให้เด็กเข้าใจจึงไม่ใช่อาศัยการพูดเฉยๆ เท่านั้น การให้เด็กได้ฟังเรื่องราวต่างจากการเล่าและการอ่านอยู่เสมอ จะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ในการฟังมากขึ้น
4. การพัฒนาการพูดของเด็ก ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้พูด โดยผู้ใหญ่ต้องสนใจฟังกระตุ้นซักถามให้เด็กพูด รวมทั้งการให้รางวัลในลักษณะต่างๆ ด้วย

สมยศ แม่นแย้ม (2541:154) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้กับชาวเขาไว้ว่า การสอนชาวเขาเผ่าต่างๆ นั้น จะต้องคำนึงถึงเรื่องการใช้เทคนิคทางด้านภาษาที่จะเป็นกุญแจไปสู่การเรียนรู้ด้านวิชาต่างๆ ถ้าหากภาษาไม่ดีจะเป็นปัญหาการเรียนวิชาอื่น ฉะนั้นจึงควรเน้นเทคนิคทางด้านภาษาดังนี้

1. ภาษาพูดจะต้องเป็นภาษาไทยกลางกับเด็กตลอดเวลาที่พบ และขณะที่เรียนในห้องเรียนไม่ควรคำนึงถึงความเข้าใจของผู้ฟัง ขณะพูดควรใช้ท่าทางประกอบด้วย เพื่อความเข้าใจความหมายที่เราพูดและที่เราต้องการ

2. เด็กเข้าเรียนใหม่ๆ ภาษาไทยยังไม่รู้ ควรให้นักเรียนที่เลี้ยงที่รู้ภาษาไทยแล้วเพื่อแปลความหมายให้สักกระยะหนึ่งก่อน

3. ควรใช้รูปภาพประกอบในการสอนคำ และมีคำภาษาถิ่นประกอบด้วยและใช้บ่อย ๆ

4. ถ้าเด็กพอพูดกันรู้แล้ว ให้ใช้ภาพประกอบความหมายเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น

5. เวลาเรียนของชั้นเด็กเล็กหรือ ป.1 ไม่ต้องคำนึงถึงเวลาที่กำหนดไว้ ให้คำนึงถึงเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นหลัก

6. ถ้าเด็กมีปัญหาเรื่องความพร้อมของร่างกายและครอบครัว ครูควรให้ความ

7. ใกล้ชิดให้มาก

8. ต้องสอนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเขาก่อน แล้วจึงขยายออกไป เช่น หู ตา พ่อ แม่ พี่ น้อง

9. ครูที่จะไปทำการสอนต้องรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณีของเผ่าตามสมควร เพราะบางเผ่าพ่อแม่ของเด็กไม่ยอมให้เด็กพบปะพูดคุยกับบุคคลภายนอก

10. ใช้บทเพลงสั้นๆ ประกอบการสอน ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ภาพประกอบด้วย

11. ปรัชญาครู หรือผู้รู้ที่เป็นชาวเขาเผ่าต่างๆ เมื่อมีปัญหา

ความหมายของการเตรียมความพร้อม

ความพร้อมในการเรียนของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับพัฒนาการของเด็กซึ่งพัฒนาการของเด็กจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นอายุ เด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ๆ ตามวุฒิภาวะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พัฒนาการตามวุฒิภาวะเหล่านี้เป็นความพร้อมที่ทำให้เด็กก้าวไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การที่เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเพียงใดนั้นต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของตัวเด็กเอง เพราะหากเด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้แล้วเขาก็จะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

จินตนา หมู่ผึ้ง (2525: 70) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่าหมายถึง ความพร้อมขั้นแรกของเด็กที่จะรับรู้ ได้แก่ ความพร้อมทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

พฤกษ์วัน (2533: 4) ได้ให้ความหมายของความพร้อม ว่าหมายถึงการที่เด็กมาถึงจุดๆ หนึ่งพร้อมที่จะรับการสอน ซึ่งการสอนนี้ควรอยู่ในระดับที่เด็กสามารถรับได้โรงเรียนอนุบาลวัฒนาสาริต (2550) ความพร้อม หมายถึง สภาพของบุคคลที่มีวุฒิภาวะ แรงจูงใจ และประสบการณ์เดิมสูงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกความพร้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพของเด็ก

ที่มีวุฒิภาวะ ประสบการณ์เดิมและแรงจูงใจมาถึงจุดหนึ่งที่สามารถรับรู้สิ่งใหม่เข้าไปได้หรือพร้อมที่จะรับการสอนจากครู

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.ช,หน้า2) ได้ให้ความหมายของความพร้อมทางการเรียนของเด็กเล็ก ว่าหมายถึงความสามารถระดับหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนดำเนินไปด้วยดีโดยมีอุปสรรคไม่มากนัก เรียนได้ในอัตราปกติสำหรับเด็กทั่วไปความสามารถดังกล่าวอาจเกิดจากที่ผู้เรียนมีวุฒิภาวะหรือจากการเรียนรู้การฝึกฝนที่ผ่านมาหรือเกิดจากอิทธิพลทั้งสองสิ่งประกอบกันได้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนและปราศจากความขัดแย้งทางกายและทางอารมณ์ จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความพร้อมในการเรียนเป็นผลรวมของพัฒนาการทุกด้านที่ประสานสนิทกัน

พัฒนาการทางภาษา

สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529: 16) กล่าวว่าพัฒนาการทางภาษาเด็ก 5 ขวบ เป็นระยะที่มีการพัฒนาการด้านภาษาอย่างรวดเร็ว จะสามารถพูดได้เป็นประโยคที่ชัดเจน แม้คนไม่คุ้นเคยก็สามารถเข้าใจได้ รู้จักคำพูดมากและเลือกใช้ได้เหมาะสม รู้จักฟังเข้าใจและทำตามคำสั่งได้ สนใจการฝึกอ่าน และชอบเล่าเรื่อง สนใจคำใหม่ ๆ คำศัพท์ต่าง ๆ และซักถามความหมายของคำอยู่เสมอ ร้องเพลงสั้น ๆ เล่า เรื่อง โดยลำดับความโคนมีการเริ่มต้นไปจนจบพัฒนาการทางภาษาเหมือนกันพัฒนาการด้านอื่น ๆ คือ มีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องโดยเฉพาะในเด็กอนุบาลนั้น พัฒนาการทางภาษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กแต่ละคนจะมีแบบแผนประสิทธิภาพของพัฒนานั้นอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เพื่อให้ได้พัฒนาการทางภาษาที่ดีเด็กทุกคนต้องมีโอกาสได้ฝึกพูด ฟังและอ่าน การให้เด็กออกมาเล่าเรื่องที่ละคน เป็นการฝึกความกล้า ความเชื่อมั่นในตัวเอง ทดสอบความจำ ความเข้าใจจากการเรียงลำดับเรื่อง ที่เล่าไปพร้อม ๆ กับการฝึกเพื่อพัฒนาภาษา

ในการสอนภาษาที่ดีครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการพัฒนาทางภาษา ทั้งนี้เพื่อหาวิธีส่งเสริมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งโลแกน (Logan & Logan, 1974 : 207 อ้างถึงในเขวภาเดชะคุปต์, 2528: 48) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้นดังนี้

1. ระยะเปะปะ (Random Stage หรือ Paralinguistic Stage) อายุแรกเกิดถึง 6 เดือน ในระยะนี้ เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงดัง ๆ ที่ยังไม่มี ความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กก็เพื่อบอกความต้องการของเขา และเมื่อได้รับการตอบสนองเขาจะรู้สึกพอใจ เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียงอ้อแอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่าง ๆ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ดีของการสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาการพูด และเด็กที่มีสุขภาพดีทั้งกายทั้งใจ จะมีโอกาสพัฒนาทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบายเจ็บป่วย

2. ระยะแยกแยะ (Jargon Stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปี หลังจาก 6 เดือน เด็กจะเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 2 ซึ่งเด็กจะสามารถแยกแยะเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยินและเด็กจะรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียง และถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวกเขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

3. ระยะเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1 ถึง 2 ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนแบบเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยินเช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดเสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มี ความหมายจะค่อย ๆ หายไป และเด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งนับว่าพัฒนาการทางภาษาจะเริ่มต้นอย่างแท้จริงในระยะนี้

4. ระยะขยาย (The Stage of Expansion) อายุ 2 ถึง 4 ปี ในระยะนี้เด็กจะหัดพูด โดยจะเริ่มจากการหัดเขียนชื่อ คน สัตว์ สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวเขาเริ่มเข้าใจถึงการใช้อยุทธลักษณะในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายโลกของผู้ใหญ่ การพูดระยะแรกๆ จะเป็นการออกเสียงคำนามต่างๆ และคำคุณศัพท์ต่างๆ ที่เขาเห็น รู้สึกและได้ยิน

5. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4 ถึง 5 ปี ระยะนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับคำ รู้จักคิดคำและประโยคของตนเองโดยอาศัยการผูกจากคำ วลี และประโยคที่เขาได้ยินคนอื่นๆ เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำ และหาความหมายของคำ และวลี โดยเด็กเริ่มสนุกกับการเปล่งเสียง โดยเขาจะเล่นเป็นเกมกับเพื่อน ๆ หรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 ถึง 6 ปี ในระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เขาจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และใช้ภาษาเหล่านี้กับสิ่ง ๆ รอบ ๆ ตัว เด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่าย ๆ รู้จักใช้คำที่เกี่ยวกับบ้าน และโรงเรียน ภาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้ จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็นและรับรู้

7. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำและหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กจะวิเคราะห์และสร้างสรรค์ทักษะในการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำจำนวน การเปรียบเทียบและภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เขาจะรู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

กาญจนา ไพศาลภานุมาศ (2529: 2) ได้แบ่งกระบวนการพัฒนาภาษาของเด็กไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นปฏิกิริยาสะท้อน (Reflexive Vocalization) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 1 เดือนครึ่ง ทารกจะส่งเสียงโดยอัตโนมัติและไม่มี ความหมาย เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าทั้งภายนอกภายใน ภายใน เช่น หิว เจ็บ และภายนอก เช่น แฉะและร้อน เป็นเสียงที่ไม่ซับซ้อนและไม่สามารถแยกความ

แตกต่างกันได้ พออายุเลย 1 เดือนขึ้นไปแล้ว ทารกจะเปล่งเสียงตามความรู้สึกได้ ซึ่งผู้เลี้ยงดูพอจะแยกได้ว่าทารกเปล่งเสียงเพราะเหตุใด เช่น หิว เจ็บ

2. ขั้นเล่นเสียง (Babbling Stage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 1 เดือนครึ่งถึง 8 เดือนอวัยวะสำหรับพูดเจริญขึ้น ทารกเริ่มใช้ริมฝีปาก ลิ้น ลองทำเสียงต่าง ๆ โดยทำเสียงอ้อแอ้ในลำคอ ทารกรู้สึกว่าตนเองมีเสียง (Sound Awareness) จึงตั้งใจฟังและเลียนเสียงตนเองมากที่สุด จึงมักกล่าวว่า เป็นระยะเล่นเสียง (Vocal Play) แม้ว่าเสียงทารกในวัยนี้จะไม่เป็นภาษา แต่จะเป็นพื้นฐานการพัฒนาในการพูดขึ้นต่อไป

3. ขั้นเลียนเสียง (Lulling Stage) เมื่ออายุประมาณ 9 เดือน อวัยวะการพูดและการฟังเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะประสาทรับเสียงและอวัยวะในการพูด ทารกจำเสียงพูดและเลียนเสียงของผู้ใกล้ชิดได้ ส่วนใหญ่จะเปล่งเสียงจากริมฝีปากและปลายลิ้นมักเป็นสระเดียว เช่น อา หรือ อี ซึ่งเสียงจะต่างกันไปในแต่ละชาติ

4. ขั้นเลียนเสียงแบบซ้ำๆ (Echolalia) เริ่มเมื่อทารกอายุประมาณ 1 ขวบ เด็กจะเลียนเสียงของตนเอง แต่จะเลียนเสียงเสียงผู้อื่นอย่างจริงจัง เริ่มเข้าใจความหมายของเสียงที่เลียนแบบแต่ยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งนัก แม้จะสามารถออกเสียงคำนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน

5. ขั้นพูดภาษาได้จริง (True Speech) พัฒนาต่อเนื่องจากข้อ 4 เมื่ออายุประมาณ 1 ปี เด็กก็จะเริ่มเรียนรู้คำต่าง ๆ ในภาษาของตนและเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นพูด เมื่อเด็กเรียนรู้คำต่าง ๆ แล้วนั้นซึ่งพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะผ่านระยะต่าง ๆ Dale (อ้างถึงใน วิจิตรา วิเศษสมบัติ, 2539: 15) ดังนี้

5.1 ระยะการใช้คำโดด (Holophrastic Speech) คือการใช้คำๆ เดียวที่มีความหมายแทนวลีหรือประโยค เช่น เด็กพูดว่า “บอล” เพื่อแทนประโยคที่ว่า “ลูกบอลตกน้ำ” ซึ่งผู้ใหญ่ได้ตีความได้จากลักษณะท่าทางของเด็ก

5.2 ระยะการใช้ภาษาโทรเลข (Telegraphic Speech) คือการที่เด็กใช้ภาษาย่อๆ ไม่เต็มรูปประโยคเช่น อาจขาดประธานไป ซึ่งจะเป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องจากการใช้คำๆ เดียวแทนประโยค โคนเริ่มรวมคำ 2-3 คำ เข้าด้วยกันเพื่อสร้างประโยค เช่น “บอลไหน” แทนประโยคที่ว่า “ลูกบอลอยู่ไหน” ในช่วงนี้อยู่ระหว่างอายุ 1 ขวบครึ่งถึง 2 ปี หลังจากการใช้ภาษาโทรเลขแล้ว เด็กจะค่อยๆ เรียนรู้กฎเกณฑ์ในภาษา และสามารถใช้ประโยคที่ถูกต้องและซับซ้อนยิ่งขึ้น และเมื่ออายุ 6 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ภาษาเท่าเทียมกับผู้ใหญ่

ซีเฟลด์ (Seeffeldt อ้างถึงใน ھرรรรร นิลวิเชียร, 2535: 208) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาระดับพื้นฐานของเด็กไว้ 6 ระดับ ดังนี้

1. ระบบเสียง (Phonology) เด็กทารกพยายามเรียนรู้ระบบเสียงในภาษาของตน โดยการออกเสียงหลายๆ ลักษณะ และเริ่มนำเสียงมาเชื่อมต่อกัน เพื่อให้มีความหมาย

2. ลักษณะคำพูด (Morphology) เด็กเริ่มเรียนรู้ว่าการผสมกันของเสียงทำให้เกิดความหมาย เด็กเริ่มเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ จนกระทั่งถึงวัยก่อนประถมศึกษา เด็กเริ่มเข้าใจกฎของคำ แต่พยายามเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจออกจากบุคคล ตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมกับสิ่งเร้าหลายๆตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตาม โดยต้องใช้ทักษะการแปลงเสียงต่าง ๆ นั้นทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำ ควบคุมริมฝีปาก สีหน้าท่าทาง

4. การเรียนรู้ด้านสัมพันธภาพ (Associative Learning) เด็กจะเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า “ตุ๊กตา” เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่า “ตุ๊กตา” เด็กเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงทดลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้าง ผิดบ้าง การเข้าใจชมเชยเมื่อออกเสียงถูกต้อง จะทำให้เด็กมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

6. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จัก โกะ แล้วสอนให้รู้จักเปิด ห่าน โดยใช้ให้เห็นความแตกต่างเด็กจะจำได้อย่างรวดเร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537: 63-66) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาและการพูดของเด็กอนุบาลไว้ ดังนี้

1. อายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ เด็กแรกเกิดมักแสดงอาการปฏิกิริยาด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การร้องไห้ การทำท่าทางต่าง ๆ เมื่อทารกเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด คำส่วนใหญ่จะเป็นคำง่าย ๆ เบื้องต้น เกี่ยวกับคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและคำกริยาที่แสดงอาการของท่าทาง เด็กอายุ 18 เดือน สามารถพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ประมาณ 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นเพียงใดนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของเด็กตลอดจนการส่งเสริมและโอกาสที่จะได้เรียนรู้เด็กหลายคนในวัยนี้จดจำคำตลาดและคำสลับจากคนใกล้ชิด แต่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง เด็กวัยนี้มีความเจริญทางภาษามากขึ้น มักจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม

2. อายุ 3 ขวบ สามารถเข้าใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ ภาษาง่าย ๆ เบื้องต้น ยังไม่เข้าใจในสิ่งที่มองไม่เห็น ยังไม่เข้าใจความหมายจากคำสั่งหรือคำร้องจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เจริญเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ ๆ หรือเรียกชื่อใหม่ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ หรือไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. อายุ 4 ขวบ ให้ความสนใจในภาษาพูดของผู้ใหญ่โดยเฉพาะคำแสดง หรือคำอุทาน เด็กเริ่มมีคำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น หรือฟังนิทาน เป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก

4. อายุ 5 ขวบ เริ่มมีการพัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความ ยาว ๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี พยายามพูดยาว ๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการสร้างประโยค ชอบฟังนิทาน ประเภทเทพนิยาย

5. อายุ 6 ขวบ เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด เด็กจะชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของและมีความสุขเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับ ธรรมชาติและสนใจในการอ่านเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

จากการศึกษาพัฒนาการทางภาษา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิดการแสดงออกทางภาษาของเด็กเริ่มจากหน่วยที่ย่อยที่สุดของเสียง เมื่อ สามารถควบคุมอวัยวะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ประกอบจากการเรียนรู้การได้ยินและการฝึกออกเสียงซ้ำ ๆ จะทำให้เด็กสามารถแปลงเสียงออกมาเป็นคำ ๆ ได้ อีกทั้งการเสริมแรง จะทำให้เด็กพัฒนาไปถึงการใช้คำอย่างมีความหมายใช้ประโยคยาว ๆ ขึ้น สามารถใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนและมีความหมายมากขึ้น และสามารถขยายพัฒนาการทางภาษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาภาษาขั้นสูงขึ้นต่อไป

องค์ประกอบของความพร้อม

ศุทธิณี สดขยอด (2545) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดความพร้อมไว้ ดังนี้

1. ความสนใจหรือความใส่ใจ (Attention Set) เป็นลักษณะทางจิตใจที่มีความต่อเนื่องกันเป็นชุด จึงมีชื่อเรียกว่า Attention Set หรือชุดที่ทำให้เกิดความใส่ใจ กล่าวคือ สิ่งแรกสุดจะต้องมีสิ่งเร้า เช่น การที่ครูชี้ตัวอักษรให้เด็กดูเด็กจะเกิดความสนใจในสิ่งที่ครูชี้ ความรู้สึกสนใจมิได้มีเพียงมองตามที่ครูชี้เท่านั้น แต่เด็กจะเกิดการตอบสนองขึ้น โดยอาจฝึกตามไปหรือออกเสียงตามไปเบา ๆ ในใจ หรือออกเสียงดัง ๆ ตามครู การตอบสนองนี้จะสืบเนื่องกันเป็นลูกโซ่ตลอดไป ขณะที่มีความใส่ใจอยู่

2. แรงจูงใจที่จะเรียน (Motivation) เป็นผลสืบเนื่องมาจากความใส่ใจในการเรียนคือ เมื่อความใส่ใจในการเรียนมีมากขึ้น ก็จะมีผลให้เกิดความต้องการอยากรู้อยากเห็น และเกิดความอยากเรียน

3. สภาพของพัฒนาการ (Developmental status) เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของกล้ามเนื้อ ระบบประสาทและสติปัญญา การเรียนรู้อย่างง่าย ๆ จะเกิดขึ้นตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ การที่เด็กได้เรียนรู้อะไรมาก่อนเข้าโรงเรียนเป็นการสร้างผลสะสมให้แก่เด็ก ทำให้

เด็กสามารถรับรู้และคัดแปลงการเรียนรู้ของตนตามที่ได้เรียนรู้มาแล้วให้เข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับอย่างต่อเนื่องกัน

บันลือ พฤษะวัน (2533) ยังได้อธิบายถึงองค์ประกอบของความพร้อมไว้ว่าความพร้อมที่จะเรียนของเด็กนั้นมีองค์ประกอบดังนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ สุขภาพของเด็ก การใช้สายตา การฟัง การพูด ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ เช่น ตากับมือ เป็นต้น
2. ความพร้อมทางสายตา ได้แก่ ความสามารถในการลำดับเหตุการณ์จากนิทานที่ได้ฟังหรือดูภาพ ลำดับภาพได้ สติปัญญาดี จำได้แม่นยำ จะพูดหรือส่งอะไรก็เข้าใจง่าย
3. ความพร้อมในด้านอารมณ์ ได้แก่ รู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นกลุ่มเล่นเป็นกลุ่ม ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ เป็นต้น
4. ความพร้อมในด้านจิตวิทยา ได้แก่ มีความเข้าใจในการอ่าน รู้จักฟังอย่างตั้งใจใช้ภาษาได้ดีการเตรียมความพร้อมในระดับปฐมวัยนั้นมีหลักเกณฑ์การเตรียมความพร้อมดังนี้
ชมรมไทย-อิสราเอล (2523) ได้กล่าวไว้ว่า

1. การเตรียมความพร้อมในการเรียนของเด็ก จะต้องมีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์และทักษะเบื้องต้น สำหรับการเรียนวิชาต่างๆ ในระดับสูงต่อไป
2. แนวการสอนจะต้องมีการบูรณาการ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและกิจกรรม มีทั้งประสบการณ์ทางด้านภาษา ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ มากกว่าที่จะเรียนที่ละวิชาแยกกัน
3. แนวการสอนควรมีความต่อเนื่องและสามารถที่จะเปลี่ยนประสบการณ์อันหนึ่งไปยังอีกอันหนึ่งได้สะดวก
4. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคลและของเด็กในชั้นและตรงกับความต้องการของท้องถิ่นด้วย
5. ประสบการณ์ที่จะนำมาสอนควรยืดหยุ่นได้ คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลและอัตราการเจริญเติบโตของเด็ก ให้เด็กได้มีโอกาสที่จะเลือกแสดงความคิดเห็นให้เด็กได้เล่นกับทำงานได้สมดุลกัน
6. กิจกรรมในแนวการสอนจะต้องให้สมดุลกัน จะต้องมีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีกิจกรรมทั้งในและนอกอาคาร ทั้งกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมากๆ และอยู่เงียบ ตลอดจนมีเวลาพักผ่อนให้เพียงพอ
7. ควรให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสชื่นชมในความสำเร็จของตนเองตามความสามารถที่แตกต่างกัน

8. สร้างความคิด ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับโรงเรียน ให้แก่เด็กโดยหวังให้เด็กมีความสุขสบาย และร่าเริง แจ่มใส

9. ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับที่เด็กจะอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักเสนอแนะแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

10. กิจกรรมในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กนั้น ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยการเล่น หรือการอ่านนิทานให้ฟัง ดูรูปในหนังสือ พูดยุในเรื่องง่าย ๆ พาไปเที่ยวชมสถานที่ ฟังดนตรีเป็นต้น

11. การจัดกิจกรรมควรเน้นประสบการณ์ตรง เพื่อให้เด็กได้สังเกต สัมผัส รับรู้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

12. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมควรจัดระยะเวลาให้เหมาะสมกับเด็ก กิจกรรมที่จะต้องใช้พลังงานควรสลับกับกิจกรรมที่เด็กไม่ต้องใช้พลังงาน

13. การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก ควรแทรกการเล่นเพื่อให้เด็กได้เรียนอย่างสนุกสนาน จะทำให้เด็กจำบทเรียนได้ง่าย

วรรณโสมประยูร (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการพัฒนาความพร้อมทางภาษาได้แก่

1. กิจกรรมการอ่านและการมีทักษะการใช้ภาษาจากสภาพแวดล้อม
2. การรู้คำศัพท์และโครงสร้างของประโยคที่ซับซ้อน
3. ประสบการณ์พื้นฐาน
4. ความสามารถในการใช้สายตาคำแนกความพร้อมและความแตกต่างกันของสื่อต่าง ๆ ได้
5. ความสามารถในการจำแนกเสียง
6. องค์ประกอบทางสติปัญญา
7. ความสนใจในหนังสือและนิยาย
8. ความสามารถในการแก้ปัญหา
9. ความสัมพันธ์ของการประสานงานกันระหว่างตาและมือ
10. การปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคม

การใช้ภาษาติดต่อสื่อสารในการเขียนการอ่านการพูดการฟังประสบการณ์ทางภาษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ระบุการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาในเรื่องของการใช้ภาษาไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีดังนี้

1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
2. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง

3. การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ

4. การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน

5. การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพเขียน
ขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง

6. การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือ
สัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

บันทึก พุทธศักราช 2523:26) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อม ไว้ดังนี้

1. ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ สุขภาพของเด็ก การใช้สายตา การฟัง การพูด (ชัด
หรือไม่ชัด) ความสัมพันธ์ทางกล้ามเนื้อ (ตากับมือ) เป็นต้น

2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ จากนิทานที่ตนได้
ฟังหรือดูภาพ สติปัญญาดี จำได้แม่นยำ จะพูดหรือส่งอะไรก็เข้าใจง่าย เป็นต้น

3. ความพร้อมทางด้านอารมณ์ ได้แก่ รู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นหมู่ เล่น
เป็นหมู่ ไม่แย่งหรือต่อสู้ของกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ ไม่เข้าเหยียดกัน เป็นต้น

4. ความพร้อมในด้านจิตวิทยา ได้แก่ มีความสนใจในการอ่าน (ภาษาหนังสือ) มีช่วง
ระยะความสนใจยาว รู้จักฟังอย่างตั้งใจ ใช้ภาษาได้ดีพอสมควร เป็นต้น

ดาวินิ่ง แอน ทักกรี (Downing and Thackrey อ้างถึงใน ประภาพันท์ นิลอรุณ, 2530: 16)
กล่าวถึง องค์ประกอบของความพร้อมไว้ 4 กลุ่ม คือ

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factors) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป
เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูดปกติ

2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ความพร้อมทางสติปัญญา
โดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจำแนกภาพและเสียง
(Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนอ่าน

3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ พื้นฐานทางด้าน
ภาษาที่ได้รับจากที่บ้าน และประสบการณ์ทางด้านสังคม

4. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์แรงจูงใจและบุคลิกภาพ (Emotion Factors, Motivation
and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ถือว่า องค์ประกอบของความพร้อม
ทางการเรียน แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ 3 ด้านดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความเจริญเติบโตโดยทั่วไปด้านร่างกาย เช่น มีสุขภาพดี อนามัยสมบูรณ์ สามารถบังคับกล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ได้ ตลอดจนประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำงานสัมพันธ์กันดี

2. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา หรือการรู้ การคิด ได้แก่ ความสามารถในการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดประเภทสิ่งแวดล้อมทุกชนิดที่อยู่รอบกาย ความสามารถด้านภาษา การนับ การรู้ค่าของจำนวนและความรู้ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์รอบตัวทุกชนิด

3. องค์ประกอบด้านลักษณะนิสัยและสังคมนิสัย ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวได้ดีทั้งส่วนตัวและสังคม หรือมีคุณลักษณะที่ดีด้านกิจนิสัย สุขนิสัย และสังคมนิสัย เช่น ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ ช่วยตนเองหรือทำกิจส่วนตัวได้ ควบคุมความประพฤติตนได้เมื่อครูไม่อยู่ เข้ากับเพื่อนได้ดี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.:2)

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของความพร้อมพบว่า เด็กสามารถรับรู้และดัดแปลงการเรียนรู้ของตนตามที่ได้เรียนรู้มาแล้วให้เข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับอย่างต่อเนื่องกับกิจกรรมในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กนั้น ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยการเล่นหรือการอ่านนิทานให้ฟังควรเน้นประสบการณ์ตรง เพื่อให้เด็กได้สังเกต สัมผัส รับรู้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

การเตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 3) กล่าวถึงการเตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทยว่า จะเน้นเรื่องการฝึกฟังและพูด มารยาทในการฟัง การพูดและฝึกฝนประสาทสัมผัสระหว่างมือ สายตา และการฟัง ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อม โดยมีรายการประสบการณ์ดังนี้

1. ความพร้อมในการฟัง

- 1.1 การฟังคำพูด คำสั่งได้เข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
- 1.2 การมีมารยาทในการฟัง
- 1.3 การจำแนกเสียง
- 1.4 การฟังนิทานหรือเรื่องราวแล้วจับใจความได้
- 1.5 ฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

2. ความพร้อมในการพูด

- 2.1 การสนทนาซักถาม
- 2.2 มารยาทในการพูด
- 2.3 การร้องเพลงและการท่องคำคล้องจอง การเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทาง

2.4 การเล่าเรื่องราวหรือนิทานสั้นๆ

2.5 การแสดงความคิดเห็น

3. ความพร้อมในการอ่าน

3.1 การเปรียบเทียบภาพที่เหมือนกัน-ต่าง กับสิ่งที่ขาดหาย ฯลฯ

3.2 การเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา

3.3 การออกเสียงตามแบบอย่างถูกต้อง

3.4 การเล่าเรื่องราวจากภาพ

3.5 การปฏิบัติตนในการใช้หนังสือและมุมหนังสือ

4. ความพร้อมในการเขียน

4.1 การลากเส้นเส้น

4.2 การลากเส้นตามรอย

4.3 การลากเส้นตามแบบอย่าง

4.4 การวาดภาพระบายสี ปั้น และอื่นๆ

4.5 วิธีการจับดินสอ ดินสอสี

แบบทดสอบความพร้อมทางการเรียนภาษา

การสร้างแบบทดสอบความพร้อมทางการเรียน (วรรณคดี ม้าลำพอง, 2525: 250) ส่วนใหญ่จะครอบคลุมความสามารถที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ คือ

1. การรู้ความหมายถึงคำ เป็นความสามารถที่เข้าใจถึงความคิดรวบยอด เกี่ยวกับคำหรือความที่ได้ยิน

2. การเข้าใจคำสั่ง หมายถึงความสามารถในการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างง่าย ๆ ได้

3. การลอกตามแบบ คือ ความสามารถในการใช้สายตาและกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กัน

4. การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร เป็นความสามารถในการจำตัวอักษรต่างๆ ที่รู้มาก่อนได้

5. การจำแนกความแตกต่างและความคล้ายคลึงของภาพ (รูปทรงเรขาคณิต ตัวอักษรคำ และตัวเลข) ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็นภาพใดแตกต่างจากภาพอื่น หรือคล้ายคลึงกับภาพที่กำหนด

6. การจำแนกความแตกต่างและความคล้ายคลึงของเสียง ได้แก่ ความสามารถที่จะฟังได้ชัดเจน และความเข้าใจความหมายของคำ

7. การจำและแปลความหมายของภาพ ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะเข้าใจสัญลักษณ์ที่เป็นนามธรรม (รูปคำ) ใช้แทนสิ่งของหรือความคิด

8. การจำแนกคำที่สอนไปแล้ว เป็นความสามารถในการจำรูปคำที่มีความหมายง่าย ๆ ที่ได้รับการอธิบายล่วงหน้าก่อน ซึ่งการวัดด้านนี้ อาจถือเป็นการวัดอัตราการเรียนรู้คำของเด็กแต่ละคนด้วย

9. ความเข้าใจในการฟัง หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจเรื่องราวง่าย ๆ สั้น ๆ ที่พูดหรืออ่านให้ฟังซึ่งความสามารถนี้ประกอบไปด้วยความเข้าใจ ข้อความ และความสนใจที่ต่อเนื่องของเด็ก

10. การวาดภาพคน เป็นความสามารถที่ถือว่าเป็นวุฒิภาวะทางสติปัญญาโดยทั่วไป ซึ่งจัดเป็นองค์ประกอบของความพร้อมด้านหนึ่ง

การสร้างแบบทดสอบความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น (ทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์, 2528:15) ได้เน้นให้มีลักษณะต่อไปนี้

1. ไม่มีตัวหนังสือในการทดสอบ เนื่องจากเด็กยังอ่านหนังสือไม่ออก ให้ใช้รูปภาพแทน
2. มีตัวเด็กตอบเพื่อต้องการทราบว่าเด็กเกิดความรู้และมีพัฒนาการทางภาษาอย่างไร
3. จำนวนข้อในแบบทดสอบต้องไม่มากเกินไปเนื่องจากเด็กมีสมาธิและช่วงความสนใจค่อนข้างสั้น ถ้ามีจำนวนมากต้องแบ่งเป็นตอนๆ หรือมีการพักเป็นช่วงๆ

แบบทดสอบความพร้อมทางภาษา ของกรมวิชาการ สำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้นมี 7 องค์ประกอบคือ (กรมวิชาการ, อ้างถึงใน วิจิตรา วิเศษสมบัติ, 2539:26)

1. ความเข้าใจในการฟัง
2. การจำแนกภาพด้วยสายตา
3. การจำแนกเสียงที่คล้ายคลึงกัน
4. การใช้สายตา และกล้ามเนื้อมือให้สัมพันธ์กัน
5. คำศัพท์
6. การทำตามคำสั่ง
7. การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพและสัญลักษณ์

สำหรับแบบทดสอบมาตรฐาน เกี่ยวกับความพร้อมด้านต่างๆ ของต่างประเทศที่สร้างขึ้นซึ่งจะมุ่งองค์ประกอบต่างๆ มีดังต่อไปนี้ (วรรณคดี ม้าลำพอง, 2525: 238-263)

1. Murphy – Durrell Reading Analysis สร้างโดย Murphy & Durrell ประกอบด้วย 3 ตอน คือ วัดความสามารถในการจำแนกเสียง วัดความสามารถในการระลึกเสียง วัดความสามารถในการเรียนรู้คำ

2. Lee – Clark Reading Readiness Test ประกอบด้วย การวัดความสามารถในการมองเห็นความแตกต่างและความคล้าย วัดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของศัพท์ วัดความสามารถในการมองเห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของตัวอักษรและคำ

3. Illinois Test of Psycholinguistic Ability ประกอบด้วยวัดไวยากรณ์ วัดการรับรู้ทางสายตา วัดการเปรียบเทียบคำ วัดการจำ วัดความสามารถในการจำแนกสิ่งต่าง ๆ

4. The Cooperative Primary Test ประกอบด้วยการวัดความเข้าใจในการฟังเกี่ยวกับคำประโยค เรื่องราว

5. The Goldman – Fristoe Test of Articulation วัดเกี่ยวกับการจำแนกเสียง การเล่าเรื่องย้อนกลับ

6. The Gates – Mac Genetic Reading Tests ประกอบด้วยการวัดความสามารถในการเข้าใจในเรื่องราวง่าย ๆ วัดความสามารถในการจำแนกเสียงของคำ วัดความสามารถในการมองเห็นความแตกต่าง วัดความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง วัดความจำเกี่ยวกับตัวอักษร วัดทักษะในการต่อเติมตัวอักษร วัดความสามารถในการเชื่อมส่วนต่างๆ วัดความสามารถในการจำคำ

7. The Harrison – Stroud Reading Readiness Profiles ประกอบด้วยการวัดความสามารถในการเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ การจำแนกคำ ความเข้าใจเรื่องราว ความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการเข้าใจข้อความและการฟัง ความรู้เกี่ยวกับชื่อตัวอักษร

8. Metropolitan Readiness Test วัดความเข้าใจความหมายของคำ ความเข้าใจเรื่องราวที่บอกเล่า ความเข้าใจความสัมพันธ์และความสามารถในการลอกเลียนแบบ

9. The Pre – School Inventory ประกอบด้วยวัดความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจเรื่องราว ความคิดรวบยอด

ประภาพันท์ นิลอรุณ (2530: 6) จิระภา กัณธียาภรณ์ (2532: 5) และ อรุณี เหลืองหิรัญ (2533: 7) สร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบทางภาษา 6 องค์ประกอบดังนี้

1. ความสามารถในการจำแนกภาพ
2. ความสามารถในการจำแนกเสียง
3. ความสามารถในการรู้คำศัพท์
4. ความสามารถในการฟัง
5. ความสามารถในการใช้สายตา และกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กัน
6. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์

ทองนวล ภูประเสริฐ (2537: 36-37) ได้สร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินความพร้อมทางภาษา มี 6 ตอนดังนี้

1. วัดความเข้าใจความหมายของคำ
2. วัดความเข้าใจความหมายของประโยค
3. วัดความเข้าใจความหมายของเรื่องสั้น
4. วัดความเข้าใจความหมายของเรื่องสั้นๆที่ต้องใช้ความรู้เดิมในการตอบ
5. วัดความเข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่ง
6. วัดความสามารถในการพูด

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537: 106-108) กล่าวถึงการวัดความพร้อมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเล็กนั้น ในการวัดโดยใช้รูปภาพที่มีความหมาย หรือรูปภาพที่ไม่มี ความหมายเป็นส่วนประกอบ สามารถวัดได้โดยแบ่งเป็น

1. หาคำตรงข้ามหรือภาพที่ตรงกันข้าม
2. หาคำความหมายที่ใกล้เคียงที่สุด
3. หาคำที่เกี่ยวข้องกัน
4. หาหรือเติมภาพที่หายไป
5. วัดความเข้าใจทางภาษาหรือการรับรู้ทางภาษา

จากการศึกษาแบบทดสอบที่กล่าวมาข้างต้นพบได้ว่า องค์ประกอบของการประเมินความพร้อมของเด็กประกอบด้วยประเด็นสำคัญดังนี้ คือ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตาและกลั่นเนื้อมือให้สัมพันธ์กัน และความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์

วิธีเตรียมความพร้อมทางภาษาไทยชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 32) กล่าวถึงการสอนภาษาไทยเด็กเริ่มเรียนที่ไม่พูดภาษาไทยที่บ้าน เป็นสิ่งที่หายาก ครูควรฝึกวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเตรียมความพร้อมนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่มีปัญหาทางภาษา รู้และเข้าใจความหมายของคำและประโยค สามารถพูด ฟัง ภาษาไทยได้รวดเร็ว ออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง ซึ่งมีวิธีขั้นตอนในการสอนภาษาไทยเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาอื่น ดังนี้

1. จัดกิจกรรมเพื่อนเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ
 - 1.1 เตรียมเพื่อการฟัง
 - 1.2 เตรียมเพื่อการพูด
 - 1.3 เตรียมเพื่อการอ่าน

- 1.4 เตรียมเพื่อการเขียน
- 1.5 เตรียมเพื่อการคิด
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามธรรมชาติของภาษา คือ
 - 2.1 คำนึงถึงธรรมชาติของภาษาไทย ที่ใช้ภาษาที่บ้านเป็นอันดับแรก
 - 2.2 คำนึงถึงธรรมชาติของภาษาไทย
 - 2.3 สอนจากคำที่ง่ายและคุ้นเคย ไปหาคำยากและไม่คุ้นเคย
3. การจัดกิจกรรมควรใช้สื่อในลักษณะต่างๆ คือ หุ่นจำลอง ภาพ การ์ตูน การสาธิต
4. ครูต้องเป็นต้นแบบของการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน และได้จังหวะ
 - 4.1 การสอนครูควรให้มีการฝึกซ้ำจนเด็กชำนาญ โดยครูพูดนำแล้วให้เด็กดูตามหลายๆ ครั้ง โดยฝึกทั้งกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย และเป็นรายบุคคล
 - 4.2 การใช้สื่อประกอบ เพื่อแสดงความหมายของคำที่ต้องการสอน โดยให้เด็กได้ดู ชู หยิบ ทำในลักษณะต่างๆ เพื่อแสดงความหมายของคำ
5. การสอนคำ ต้องสอนคำที่ง่ายและมีพยางค์น้อยก่อน เช่น
 - 5.1 สอนคำที่เป็นพยัญชนะริมฝีปากก่อน
 - 5.2 สอนคำที่ไม่มีตัวสะกด ก่อนคำที่มีหลายพยางค์
 - 5.3 สอนคำที่มีพยางค์เดียว ก่อนคำที่มีหลายพยางค์
 - 5.4 การสอนคำที่มีพยางค์สามก่อนคำที่มีพยางค์อื่น
6. การสอนที่ออกเสียงหลายพยางค์ ควรออกเสียงทีละพยางค์ จากหน้าไปหลังแล้วจึงออกเสียงพยางค์เร็วขึ้น เพื่อรวมเป็นหนึ่งคำ
7. ควรสอนคำใหม่ประมาณวันละ 5 คำ เพราะต้องสอนตรรกะบวนให้ครบลำดับขั้นของการสอนคำ ความหมาย และการนำไปใช้ให้เกิดข้อความ
8. ควรฝึกให้นักเรียนทุกคนพูดอย่างทั่วถึง หากเด็กออกเสียงผิดหรือเพี้ยน ควรแก้ไขทันที และต้องแก้ไขด้วยวิธีการที่ถูกต้อง โดยใช้ขั้นตอนดังนี้
 - 8.1 สอนเทียบจากภาษาเดิม
 - 8.2 ออกเสียงตามแนวเทียบเป็นชุด
 - 8.3 ออกเสียงโดนจัดชุดให้มีคำที่ต้องการฝึกมากขึ้น
 - 8.4 สูดท้ายเหลือชุดที่ต้องการฝึกเท่านั้น
9. เมื่อนักเรียนออกเสียงและเข้าใจความหมายของคำใหม่ได้ถูกต้องแล้ว ครูควรจะประเมินผลว่านักเรียนเข้าใจความหมาย และออกเสียงคำใหม่ได้ถูกต้องหรือไม่

10. นำภาพที่แสดงความหมายของคำมาวางเรียงกัน แล้วให้นักเรียนอ่านจากภาพ หรือแสดงท่าทางประกอบ

11. เมื่อสอนให้นักเรียนเข้าใจความหมายและออกเสียงศัพท์ได้แล้ว ครูจะต้องให้เด็กรู้จักนำคำที่เรียนแล้วมาผูกเป็นประโยคต่างๆ และ ค่อยๆ เพิ่มคำให้มากขึ้น เป็นประโยคยาวๆ

12. การกระตุ้นให้เด็กสองภาษาได้พูดภาษาไทยมากขึ้น ได้แก่การซักถาม โยนใช้คำว่า ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร เท่าไร แล้วให้เด็กตอบประโยคคำถามง่ายๆ และครูพยายามพูดคุยกับเด็กให้เป็นประโยคด้วย

13. ฝึกให้เด็กกว่าคำคล้องจอง ครูควรสะสมคำคล้องจองที่ให้ระดับเสียง ให้เนื้อหาสาระ และท่าทางประกอบด้วย เพื่อประโยชน์ทั้งฝึกเสียงและความหมายของคำ

14. ใช้เกมหรือกิจกรรม เช่น การสอนเพลง เกม นิทาน ปริศนาคำทายและเหตุการณ์ การเล่นบทบาทสมมติ การเชิดหุ่น หนังสติ๊ก การแสดงตามวัฒนธรรมท้องถิ่น โยนการจัดให้สัมพันธ์กับคำในแผนการสอน ส่งเสริมการฟัง การพูด ภาษาไทยที่ง่ายเหมาะกับวัยของเด็ก

15. ควรใช้หลักบูรณาการในการสอน เช่น นำคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วสัมพันธ์กับคำใหม่ นำคำมาผูกประโยคและสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ และชีวิตประจำวัน เป็นการเพิ่มศัพท์ใหม่และกันลืมศัพท์เก่า

16. การสอนศัพท์ใหม่ อาจใช้เป็นวิธีการสอนเป็นกลุ่มคำก็ได้ เช่น เครือญาติ พ่อแม่ ลูก ป้า น้า อา

17. การสอนคำที่เป็นนามธรรม เช่น รัก ชอบ เกลียด ควรใช้สื่อช่วย เช่น

17.1 อธิบายความหมายโดยเทียบกับภาษาที่ใช้ที่บ้าน

17.2 ใช้บทบาท

17.3 ใช้ภาพ การ์ตูน

17.4 ใช้เพลง คำคล้องจอง

18. หลักการสอนภาษาที่สองอย่างกว้างๆ คือ

18.1 สอนจากสิ่งที่ใกล้ตัว ไปหาสิ่งที่ไกลตัว

18.2 สอนจากสิ่งที่รู้ ไปหาสิ่งที่ไม่รู้

18.3 สอนจากสิ่งที่ง่าย ไปหาสิ่งที่ยาก

18.4 สอนจากรูปธรรม ไปหานามธรรม

ปัญหาการจัดการศึกษาทางภาษาสำหรับเด็กชาวเขา

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความหมายของชาวเขาไว้ว่า ชาวเขา หมายถึง กลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมประเพณีและภาษาพูดเป็นของตนเอง อาศัยอยู่บนภูเขา มีอาชีพและรายได้จากการเกษตรเป็นหลัก ลักษณะด้านครอบครัว เครือญาติและชุมชนระดับหมู่บ้านของแต่ละเผ่ามีเอกลักษณ์ของตน ซึ่งแตกต่างกันทุกเผ่ายังคงนับถือผีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นส่วนใหญ่

สมยศ แม่นเข้ม (2541:102-103) กล่าวว่า แม้ว่าเราจะได้เข้าไปจัดการศึกษาแก่ชาวเขา มาแล้วอย่างจริงจัง ปัญหาบนที่สูงก็มิได้คลี่คลายไปในทางที่พึงประสงค์แต่อย่างใด การให้บริการ ด้านการศึกษาของชาวไทยภูเขาในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่และครอบคลุมพื้นที่ และที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบันก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเพราะ

1. การคมนาคมติดต่อไม่สะดวก
2. ปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย โรคภัยไข้เจ็บ
3. ปัญหาเรื่องขาดความรู้หรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน
4. ปัญหาเรื่องการอพยพย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัย
5. ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาและความไม่เข้าใจภาษาในการเรียนการสอนของนักเรียนและครู
6. ชาวเขาไม่เห็นความสำคัญหรือคุณค่าของการศึกษาโดยเฉพาะสตรี อันเนื่องมาจากสังคม จารีต ประเพณี
7. การให้บริการด้านการศึกษายังไม่ทั่วถึง ไม่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ และไม่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ เช่น การรับเด็กเข้าเรียน การลงทะเบียนหรือการออกหลักฐานการศึกษาเป็นต้น
8. ปัญหาเรื่องหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับชาวเขา
9. ปัญหาการขาดเรียนเนื่องจากการปิด เปิด ไม่เหมาะสมกับอาชีพในท้องถิ่นการอพยพโยกย้าย การคมนาคมและฤดูกาล
10. ปัญหาเรื่องการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนไม่ทั่วถึง ทำให้เด็กขาดโอกาสจะเข้าเรียนหนังสือ
11. ขาดการบำรุงขวัญในการปฏิบัติงานของครู เช่น การตรวจเยี่ยม การพิจารณาความดี ความชอบ และเรื่องอุปโลก บริ โภคและที่พักเป็นต้น
12. ขาดอาคารประกอบ บ้านพักครู สื่อการเรียน
13. ขาดการสำรวจหาข้อมูล หรือวางแผน โครงการในการพัฒนาการศึกษาของชาวไทยภูเขา
14. ขาดการอบรม ปฐมนิเทศและติดตามผลสำหรับครูที่ไปสอนบนภูเขาในหลายๆ ด้าน

15. ขาดแคลนอัตรากำลังครูเนื่องจากขอย้ายลงที่ราบโดยสอนอยู่เพียง 1-2 ปี และหาผู้ที่
จะขึ้นไปบรรจุยาก

16. ขาดการประสานงานระหว่างงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสอดคล้องกับ

กลีน สระทองเนียม (2550) ได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับ
ชาวเขาไว้ว่า จุดอ่อนด้านคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นกับเด็กในพื้นที่ห่างไกลขณะนี้ไม่ได้อยู่ที่ทักษะ
ความรู้ด้านวิชาการหรือทักษะการประกอบอาชีพที่จะทำให้สามารถออกไปหาเลี้ยงชีพในอนาคต
ได้เท่านั้น แต่จะรวมถึงความอ่อนด้อยในการสืบสาน วิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณี ที่ได้สืบทอดกันมา
โดยเฉพาะกลุ่มชาวพื้นเมืองและชาวไทยภูเขาที่อยู่บนที่ราบสูงซึ่งมีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของ
ตนเองที่แตกต่างจากชนพื้นราบอย่างสิ้นเชิง ส่วนนี้การศึกษายังไม่สามารถพัฒนาให้เด็กในพื้นที่ได้
พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพความพร้อมที่มีอยู่หรือเรียนรู้ในสิ่งที่จะทำให้เขาอยู่ในสังคมอย่างมี
ความสุขสามารถร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้ดำรงไว้ซึ่งสิ่งดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้สืบทอดต่อกันมาได้
เนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านภูมิศาสตร์ที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ส่งผลให้การคมนาคมเป็นไปด้วยความ
ยากลำบาก
2. สภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็น และเมื่อถึงหน้าร้อนก็จะเกิดไฟป่าลุกลามในพื้นที่
3. ประชากรเป็นชาวไทยภูเขาหลายเผ่าพันธุ์มีการใช้ภาษาสื่อสารที่ไปคนละทิศทาง
4. ทุกคนเผ่ามีภาษา วิถีชีวิต ความเชื่อเรื่องศาสนา ภูตผีประจำเผ่าของตนเอง การใช้
ภาษาไทยจึงเกิดขึ้นน้อย
5. ปัญหาความยากจนส่งผลถึงการเรียนรู้ของบุตรหลาน การออกกลางคันจึงเป็นผลตามมา
6. โรงเรียนขาดความพร้อมในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา
7. กระบวนการจัดการศึกษาของภาครัฐที่ยังคงใช้บล็อกเดียวกันอยู่หลายเรื่องทั้งเนื้อหา
กระบวนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริม รวมไปถึงเป้าหมายสุดท้ายโดยไม่ดูศักยภาพความต้องการ
ของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ มาใช้เป็นเกณฑ์หลัก

จากการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กชาวเขาพบว่า ชาวเขาเป็นกลุ่มชนที่มี
วัฒนธรรมประเพณีและภาษาพูดเป็นของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารทางภาษา
โดยเฉพาะด้านการฟังและการพูด ซึ่งเชื่อมโยงมาถึงการอ่านและการเขียน การจัดการเรียนการสอน
ให้กับเด็กกลุ่มนี้จึงควรเริ่มจากการพัฒนาทางภาษาบูรณาการกับบริบทรอบตัวและสภาพแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิระภา กัณธิยาภรณ์ (2532) ได้ศึกษาวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่า เด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ สูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและมีความสามารถในการจำแนกเสียง การรู้ค่าศัพท์ความเข้าใจในการฟัง การใช้สายตาและกล้ามเนื้อ การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์สูงกว่าเด็กที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการทดลองใช้เทคนิควิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษาแก่เด็กที่พูดภาษาถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีนักเรียนพูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยในชีวิตประจำวันกับวิธีที่ครูใช้อยู่โดยปกติว่าจะมีผลอย่างไร ซึ่งการทดลองนี้ได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2531 จำนวน 290 ห้องเรียน 25 จังหวัด โดยรูปแบบวิจัยเป็นแบบ Randomize Pretest-posttest Design ผลการทดลองครั้งนี้ เด็กที่พูดภาษาถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา 11 และจังหวัดอื่นๆ ที่พูดภาษาเขมร เด็กมีการรับรู้ทางด้านภาษาไทยกลางได้ดีกว่าเด็กที่พูดภาษามลายูถิ่น และภาษากะเหรี่ยง แต่เด็กที่พูดภาษาถิ่นทั้งสาม มีการรู้ศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง การออกเสียงตลอดจนการพูดเป็นประโยค นั้นมีเทคนิควิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษา ทำให้เด็กพูดภาษาไทยกลางได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้เทคนิควิธีสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษา

อรุณี เหลืองหิรัญ (2533) ได้ศึกษาความพร้อมทางภาษาและการคิดแก้ปัญหาของเด็กอนุบาล ที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอด พบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอดเป็นวิธีการที่สามารถช่วยพัฒนาความพร้อมทางภาษาแก่เด็กอนุบาลให้สูงกว่ากลุ่มที่จัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ตามปกติ

ปานศิริ รุ่งรัมย์ (2533) ได้สร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กเล็กจังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องการสังเกต และจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะของรูปร่าง ขนาด และสี พบว่า คะแนนผลการทดสอบความพร้อมก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ทิพวรรณ นามแก้ว (2535) ได้ทำการวิจัยการใช้แบบเสริมทักษะการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ค ม ก บ เป็นตัวสะกดสำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการฝึกและเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้นปรากฏว่าแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ค ม ก บ เป็นตัวสะกด ทำให้

คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน แสดงว่าแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถในการเขียนคำ

นฤนาถ ลำพงษ์เหนือ (2537) การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ศึกษาเรื่องการสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อสร้างชุดการสอนขึ้นมาใช้ในการพัฒนาความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและเพื่อหาคุณภาพของชุดการสอน โดยครอบคลุมองค์ประกอบของความพร้อมในการอ่านอยู่ 3 ด้าน คือ การจำแนกความแตกต่างของภาพการจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร ผลปรากฏว่ามีผู้เรียนจำนวนร้อยละ 80 สามารถทำแบบประเมินความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ประภัสสร ปีตฝ่าย (2537) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการพูดคำที่มีพยัญชนะต้น ก บ ฝ ฟ ร สำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยใหญ่ เพื่อนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดของนักเรียนก่อนและหลังการฝึก และเพื่อนการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้จากการใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้น ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการพูดหลังจากได้รับการฝึกจากแบบฝึกที่สร้างขึ้น สูงกว่าก่อนได้รับการฝึก ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีความคิดเห็นและความรู้สึกต่าง ๆ ต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นในลักษณะชอบมากคิดเป็นร้อยละ 86.29 และด้านไม่ชอบไม่มี

ไพริน วงศ์นายะ (2538) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เพื่อนเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้ชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษา และเพื่อศึกษาพฤติกรรมนักเรียนในการเรียนชุดการสอนที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมทางภาษาสูงกว่าการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ตามปกติ นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

สนธยา อ่อนน้อม (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบครูให้การเสริมแรงมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบปกติ

อุบล เวียงสมุทร (2540) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

สัการะ ทนินชัย (2540) ได้สร้างชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนชาวเขาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น โดยสามารถทำแบบประเมินความพร้อมหลังเรียนเรื่องการจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของภาพ โดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษรการอ่านคำศัพท์ และการรู้ความหมายของคำ และการอ่านออกเสียงตามต้นแบบ โดยได้คะแนนเฉลี่ย 4.57, 4.70, 4.73, 4.77, 4.63, 4.57, 4.57

นฤมล วุฒิปรีชา (2540) วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พัฒนาหนังสือเล่มใหญ่สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนวัดสวนดอก เพื่อศึกษาความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนโดยใช้หนังสือ เล่มใหญ่ และเพื่อศึกษาขั้นพัฒนาการการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนโดยใช้หนังสือ เล่มใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า 1. ได้หนังสือเล่มใหญ่ที่มีคุณภาพมากที่สุด 3 เล่ม พร้อมแผนการสอนประกอบ 2. ความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนเมื่อเรียนด้วยหนังสือเล่มใหญ่แล้ว ทักษะ การพูดและการเขียนตามแบบอยู่ในระดับสูง การฟังและการอ่านอยู่ในระดับพึงพอใจ การเขียน ตามคำบอกอยู่ในระดับต้น 3. การพัฒนาการการอ่านและเขียนของผู้เรียนปรากฏตามขั้นของโฮลคะเวย์ โดยเมื่อเรียนครบ 3 เล่มแล้ว ผู้เรียนพัฒนาถึงขั้นที่ 4 คือการอ่านเบื้องต้น และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเข้าสู่ขั้นที่ 5 คือ การอ่านเบื้องต้นในระดับที่สูงขึ้น

ธนิยา อานะสุข (2541) การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางภาษาไทยตามแนวการสอนแบบรับภาษาที่สองสำหรับนักเรียนอนุบาลในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าหลังจากใช้แผนจัดประสบการณ์นักเรียนอนุบาลปีที่ 1 มีความพร้อมทางภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยสามารถทำแบบทดสอบความพร้อมในเรื่องการจำแนกภาพ การจำแนกเสียง การ

เข้าใจความหมายของคำ การเข้าใจความหมายของประโยค การขีดเขียนเส้นตามแบบ การรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์ได้คะแนนเฉลี่ย 3,3.8,3.8,3.8,และ3.9 ตามลำดับ

เนื่อน้อง สันบุญ (2541) วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกเอง เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู โดยศึกษากับเด็กอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 3 จำนวน 15 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่า ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

รัตนภา เกริกการณ์ (2547) การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ศึกษาการเล่านิทานเสริมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการสอนด้วยแผนการจัดประสบการณ์ กลุ่มประชากรคือนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนเรณูนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบความพร้อมทางสติปัญญาด้านความสามารถทางภาษาฉบับการฟังเรื่องก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่าหลังการฟังนิทานเสริมกิจกรรมนักเรียนมีความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้น

นวลศรี วุฒิกิจ (2548) วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พัฒนาชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับชีวิตของนักเรียนในชุมชนและนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา มีบูรณาการจากเนื้อหาประสบการณ์ กิจกรรม จากสื่อของจริง สถานการณ์จริง ตลอดจนปฏิบัติสัมพันธ์ทางภาษาที่ส่งเสริมการอ่านตามทฤษฎีแนวการสอนภาษาธรรมชาติ ความพร้อมของนักเรียนหลังใช้ชุดการสอนตามทฤษฎีแนวการสอนภาษาธรรมชาติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิชญาดา ธาตุอินจันทร์ (2551) การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ศึกษาการใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูด

ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 โรงเรียนบ้านเวียง ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 21 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย หนังสือนิทานภาพ จำนวน 5 เล่ม แผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตทักษะการฟังและการพูด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยายผลการศึกษาพบว่า หลังจากใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดทั้ง 5 เล่ม นักเรียนมีทักษะการฟังและการพูดอยู่ในระดับดีมาก

ณัฐนิชา บุญเพิ่มพูน (2552) การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการอ่านและการเขียนพยัญชนะไทยของเด็กชาวเขาปฐมวัย ผลปรากฏว่า ผู้เรียนจำนวนร้อยละ 100 สามารถทำแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมดได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.06 คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 94.8 ชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการอ่านและการเขียนพยัญชนะไทยของเด็กชาวเขาปฐมวัยที่สร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 100/94.8 ซึ่งถือได้ว่าชุดการสอนนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากการได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการใช้ชุดเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ช่วยให้เด็กมีความพร้อมด้านภาษาสูงขึ้น หรือมีพัฒนาการด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สูงขึ้นกว่าเด็กที่จัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้ชุดเตรียมความพร้อมทางภาษาตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านแม่สะเต อำเภอมกน้อย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดดังนี้

